Adina Grigore

Ortografia şi punctuaţia

la clasele primare şi gimnaziale

n-ai

v-ar

l-or

ne-am

l-a

s-a

i-a

m-or

ne-a

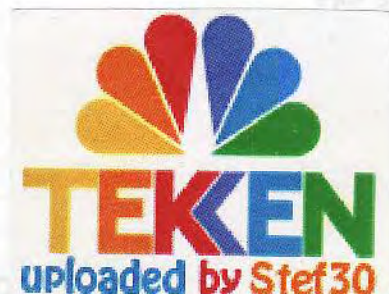
Ars Libri

ADINA GRIGORE

ORTOGRAFIA ŞI PUNCTUAȚIA

la clasele primare şi gimnaziale

Ediția a 2-a, revizuită şi adăugită

Editura Ars Libri

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
GRIGORE, ADINA
Ortografia şi punctuaţia la clasele primare şi gimnaziale / Adina Grigore. - Ed. a 2-a, rev. - Costeşti : Ars Libri, 2012
ISBN 978-606-574-266-6

811.135.1'35(075.33)

Conţinutul prezentului auxiliar este în conformitate cu cerinţele programei şcolare în vigoare şi cu standardele curriculare.

Referent ştiinţific:

Prof. Univ. Dr. **Constantin Ţibrian,** Universitatea din Piteşti

Tehnoredactare: Mariana Muscalu
Corectură: Adina Grigore

Comenzi:
Editura **Ars Libri**, Costeşti, jud. Argeş
Tel./fax: **0248 546 357**
0723 170 664

E-mail: **arslibri@yahoo.com**

www.edituraarslibri.ro

Tiparul executat la Tipografia Polichrom Industry 2006 Costeşti, jud. Argeş

CUPRINS

Cuvânt înainte 6

Semnele de punctuație

Punctul (.) 7

Semnul întrebării(?) 8

Semnul exclamării (!) 12

Virgula (,) 15

Două puncte (:) 18

Linia de dialog (–) 19

Două puncte. Linia de dialog 20

Ghilimelele sau semnele citării („...") 22

Punctele de suspensie. 23

Semnele ortografice

Cratima (-) 25

Apostroful (') 27

Scrierea cu literă mare 28

Scrierea ortografică a unor cuvinte

Scrierea literei *m* înainte de *p* şi *b* 30

Grupurile de litere ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi 33

Recapitulare-grupurile de litere 38

Grupurile de sunete oa, ea, ia, ie, ua, uă 40

Scrierea cu "â" şi "î" 41

Scrierea cuvintelor care conțin litera "x" 42

Litere duble 43

Probleme de ortografie şi de ortoepie a verbelor *a fi* , *a lua şi a vrea* 45

Ortogramele

1. ÎNTR-O, ÎNTR-UN, DINTR-O, DINTR-UN, PRINTR-O, PRINTR-UN 48

2. SA/S-A 51

3. SAU/S-AU 53

4. IA/I-A 56

5. IAU/I-AU 59

6. LA/L-A 61

7. NEA/NE-A 63

8. NEAM/NE-AM 65

9. NAI/N-AI 67

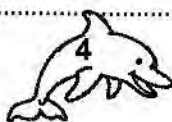
10. MAI/M-AI 69

11. VA/V-A 71

12. CEL/CE-L 73

13. CEA/CE-A 75
14. CEI/CE-I 77
15. CEAI/CE-AI 79
16. NUL/NU-L 81
17. NU-I/N-O 83
18. N-AM/N-A/N-ARE/ N-AU/ N-AȚI/N-AR 85
19. M-AR/MI-AR/NE-AR 87
20. MIE/MI-E 88
21.SĂI/SĂ-I 90
22.CAR/C-AR 92
23. DAR/D-AR 94
24. VAR/V-AR 96
25. SAR/S-AR 98
26. CAŞ/C-AŞ 100
27. CĂI/CĂ-I 102
28. CAI/C-AI 104
29. DEA/DE-A 106
30. MOR/M-OR 108
31. NOR/N-OR 110
32. LOR/L-OR 112
33. COR/C-OR 114
34. MOȚI/M-OȚI 116
35. ȚIE/ȚI-E 117
36. DEAL/DE-AL 119
37. LAŞ/L-AŞ 121
38. MIA/MI-A 123
39. MII/MI-I 125
40. AI/A-I 127
41. O 129
42. CAM/C-AM 132
43. IAR/I-AR 134
44. ACEEA/ACEIA 136
45.ACEEAŞI/ACEIAŞI 138
46. ALTĂDATĂ/ALTĂ DATĂ 140
47. ALTFEL/ALT FEL 142
48. BINEÎNȚELES/BINE ÎNȚELES 144
49. DUPĂ/DE PE 146
50. DECÂT/DE CÂT 149
51. DEMULT/DE MULT 151
52. DELOC/DE LOC 153

53. NUMAI/NU MAI 155
54. ODATĂ/O DATĂ 157
55. NICIODATĂ/NICI O DATĂ 159
56. NICICUM/ NICI CUM 161
57. NICIUNDE/ NICI UNDE 163
58. NICICÂND/ NICI CÂND 164
59. MIAU/ MI-AU 166
60. NUȚI/ NU-ȚI 168
61. TEO/ TE-O 170
62. NAVĂ/ NA-VĂ 172
63. VII/ VI-I 174
64. SARE/ S-ARE 176
65. VOI/ V-OI 178
66. NOI/ N-OI 180
67. MOI/ M-OI 182
68. DAȚI/ DA-ȚI 184
69. IE/ I-E 186
70. NAȘ/ N-AȘ 187
71. AL/ A-L 189
72. DUNE/ DU-NE 190
73. TEI/ TE-I 191
74. AȚI/ A-ȚI 193
75. CA/ C-A 195
76.CARE/ C-ARE 197
77. LEI/ LE-I 198
78. LAȚI/ L-AȚI 200
79. NUMAIDECÂT/ NUMAI DE CÂT 201
80. NUIA/ NU IA 202
81. ȚII/ ȚI-I 203
82. DOR/ D-OR 205
83. DOI/ D-OI 206
84. ZII/ ZI-I 207
85. DAI/ DA-I 208
86. VOR/ V-OR 209
87. ZILE/ ZI-LE 210
88. DEOPARTE/ DE O PARTE 211
89. CASĂ/ CA SĂ 212
90. NICICÂT/ NICI CÂT 213
Compuneri gramaticale 214

Cuvânt înainte

Auxiliarul didactic „Ortografia şi punctuaţia la clasele primare şi gimnaziale" este adresat atât elevilor din clasele primare, precum şi celor din gimnaziu, deoarece cuprinde semnele de punctuaţie, ortogramele şi omofemele prevăzute de Curriculumul şcolar, dar şi altele prezente frecvent în textele literare.

Acesta este structurat pe noţiuni teoretice, texte-exemplificatoare, exerciţii aplicative, compuneri gramaticale şi texte pentru dictări.

Exerciţiile aplicative propuse au rolul de a contribui la formarea unor deprinderi de scriere corectă din punct de vedere gramatical (al ortografiei şi al punctuaţiei).

Adresez îndemnul de a parcurge exerciţiile propuse, cu scopul de a dezvolta elevilor noştri capacităţi de exprimare orală şi scrisă şi de a le stimula încrederea în sine.

Autoarea

SEMNELE DE PUNCTUAȚIE

Punctul (.)

Se pune punct la sfârşitul propoziției prin care se transmite o informație. (propoziție enunțiativă)

Ca semn de punctuație, el marchează pauza care se face în vorbire între propoziții independente ca înțeles.

Exemple:

Copiii aşteaptă vacanța cu nerăbdare.

Visul ursulețului s-a îndeplinit.

1. Scrie două propoziții la sfârşitul cărora să foloseşti punctul.

____

____

____

____

2. Scrie punctul în căsuțele libere.

Maria citeşte o carte ☐ Este o carte cu poezii, scrisă de Mihai Eminescu ☐
A citit poezia „Luceafărul" cu mare interes ☐

3. Scrie câte o propoziție enunțiativă în care să introduci pe rând cuvintele **„carte"** şi **„pădure"**, la începutul, în interiorul şi la sfârşitul propoziției.

____

____

____

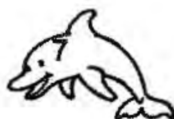
____

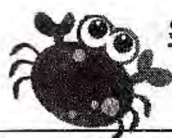
____

____

____

____

Semnul întrebării(?)

La sfârşitul propoziţiei prin care se cer informaţii se scrie semnul întrebării (?) . (propoziţie interogativă)

Exemple:

Mergi cu mine să culegem ghiocei?
De ce nu ai făcut ordine în cameră?
Cine a câştigat concursul?
Când vei scrie temele?

1. Scrie trei propoziţii la sfârşitul cărora să foloseşti semnul întrebării (?).

____

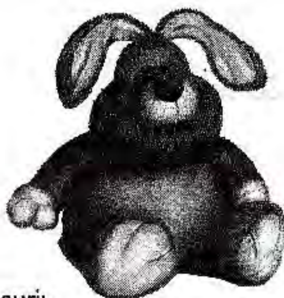
____

____

____

2. Pune semnele de punctuaţie corespunzătoare:

Cine cântă ☐
Cum ai ajuns aici ☐
Unde ai pus cărţile ☐
Când vii acasă ☐

3. Scrie întrebări potrivite pentru următoarele răspunsuri:

a) ____

____

Prietena mea este Corina.

b) ____

____

Judeţul nostru este Argeş.

c) ____

____

Ianis este un copil cuminte.

d) ____

____

Mâine mă duc la circ

4. Transformă următoarele propoziții enunțiative în propoziții interogative.

Înfloresc trandafirii.

____

____

A trecut anotimpul vara.

____

____

Vom merge în tabără.

____

____

În pădure cântă păsărelele.

____

____

5. Subliniază propoziția scrisă corect.
Ce caiet îngrijit!
Ce caiet îngrijit?
Cine cântă?
Cine cântă!
Unde te duci mâine!
Unde te duci mâine?
Pe cine cauți?
Pe cine cauți.

6. Adresează întrebări ținând cont de următoarele situații prezentate:
- **a)** Verişorul meu a venit în vizită.
- **b)** Ai pierdut rechizitele preferate.
- **c)** Vizitezi un muzeu.

____

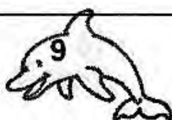
____

____

____

____

____

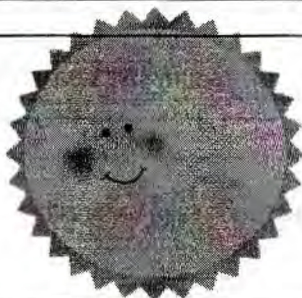

7. Construieşte un dialog între tine şi bunica.

8. Formulează două întrebări referitoare la următoarea propoziție:

Poezia „Somnoroase păsărele" este scrisă de Mihai Eminescu.

9. Descoperă întrebările şi scrie-le corect:

Undeadispărutsoarele?
Cineacâştigatconcursul?
Cumaiajunsînpeşteră?

10. Pune în ordine cuvintele următoare şi formulează în două moduri întrebarea:

a) | vii | astăzi | teatru | la | ? |
|---|---|---|---|---|

b) | sportiv | este | Doru | ? |
|---|---|---|---|

c) | au înflorit | grădina | toate | în | florile | ? |

d) | primăvara | Când | va veni | nou | din | ? |

11. Formulează răspunsuri la întrebările ghicitoare:

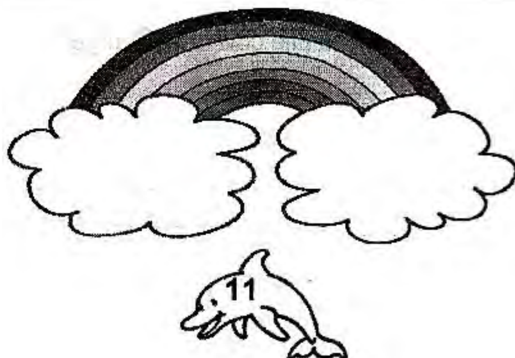
Care cer nu are stele?

Cine răsare fără să pui sămânța?

Care este cea mai mare rozătoare de creioane?

Cine muşcă şi nu latră?

Cine-i brâu peste cer?

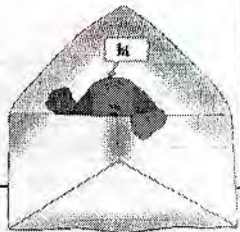

Semnul exclamării (!)

Semnul exclamării (!) se scrie la sfârşitul propoziţiei prin care se exprimă:
- o strigare (o chemare);
- un salut;
- o comandă (poruncă);
- un îndemn;
- o rugăminte;
- o mirare;
- o bucurie.

Exemple:

a) – Veniţi, hai veniţi, dragi copii!
b) – Bună ziua, Vasilică!
c) – Încetaţi, ştrengarilor!
d) – Te rog să fii mai atent!
e) – Ajutor! Ajutor!
f) – Vai ce frumos, vai ce tablou frumos!
g) – Ciocârlia! Ia ascultaţi şi uitaţi-vă în soare!

1. Formulează propoziţii la sfârşitul cărora să scrii semnul exclamării (!).

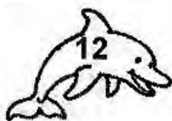
____
____
____
____
____
____
____
____

2. Scrie trei propoziţii în care să se afle cuvântul „George".
Propoziţiile să exprime:

a) un salut

____
____

b) o mirare

c) o urare

3. Ce exprimă propoziția „Ce ploaie rece!"? Bifează caseta corespunzătoare.

a) o urare ☐
b) o întrebare ☐
c) o exclamare ☐

4. Alcătuieşte propoziţii după model, folosind cuvintele: *ghiocei, flori, aromate, băiat*.

Exemplu: Am cules ghiocei frumoşi.
Ce ghiocei frumoşi!

5. Taie cu o linie semnele de punctuaţie greşite.

Ce flori frumoase . ! ?

Am cumpărat cărţi . ! ?

Când este ziua ta . ! ?

6. Creează un dialog între doi colegi, care să conțină și două propoziții exclamative.

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

7. Scrie două cuvinte cu sens opus pentru cuvântul „*a merge*" și formulează enunțuri exclamative cu ele.

____
____
____
____

8. Pune semnul corespunzător la sfârșitul propozițiilor:

Ce plăcut este să admiri marea la apus de soare ☐
– Bine ați venit ☐
Să fii atent cu ce intonație citești semnele de punctuație ☐
Ce frumos au cântat ☐
Ce frumos au cântat fetele ☐

Virgula (,)

Virgula se foloseşte:

a) între cuvintele unei enumerări, când nu sunt cuvintele "şi" ori "sau";

b) pentru a despărţi de restul propoziţiei numele persoanei căreia i se adresează cineva. (o strigare)

Exemple:

a) "Am cinci copii şi n-am de sărbători nimic: nici bani, nici porc, nici mălai, nici lemne de foc."

b) "Ca toţi puii de urs, Fram s-a născut fără ochi."

1. Scrie propoziţii în care să enumeri:

a) rechizitele din ghiozdan;

____

____

____

____

b) lunile anului.

____

____

____

2. Bifează căsuţa din dreptul propoziţiei în care punctuaţia este scrisă corect:

☐ Vino astăzi pe la mine, Antonio!
☐ Bunico, ce faci?
☐ Antonio, vino astăzi pe la mine!

3. Răspunde la întrebările de mai jos folosind cât mai multe virgule:

a) Ce jucării ai în casă?

b) Cum se numesc colegii din clasa ta?

4. Formulează două propoziții în care să foloseşti virgula într-o enumerare şi o strigare.

5. Formulează câte o propoziție enunțiativă, exclamativă şi interogativă în care să foloseşti virgula şi să introduci cuvântul „**vara**".

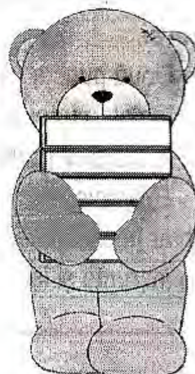
6. Scrie semnele de punctuație corespunzătoare:

a) „Ţii minte câte bucăți de pâine ar fi avut tovarăşul dumitale ☐
☐ Nouă bucăți ☐ domnule judecător ☐
☐ Şi câte a mâncat el de toate ☐

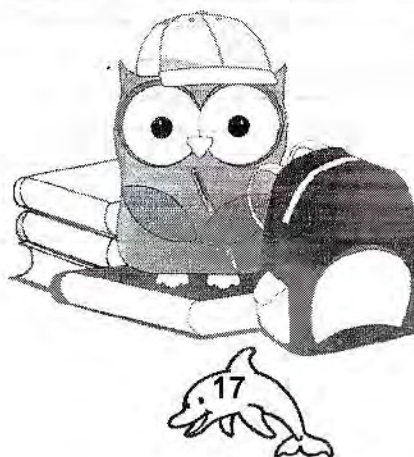
Cinci bucăți ca şi mine domnule judecător
Dar de întrecut câte i-au mai rămas
Patru bucăți domnule judecător
Bun la, acuş avem să ne înțelegem cât se poate de bine "

b) „Lupu-şi schimbă părul dar năravul ba "
„După faptă şi răsplată "
„La plăcinte înainte la război înapoi "
„Dacă dai n-ai "
„Când pisica nu-i acasă joacă şoarecii pe masă "
„Ce ție nu-ți place altuia nu-i face "
„Mai bine mai târziu decât niciodată "
„Decât codaş în oraş mai bine în satul tău fruntaş "
„Cine nu munceşte la tinerețe n-are la bătrânețe "

7. Transformă propoziția dată, folosind pe rând două, trei, respectiv patru virgule.

Maria, Ioana şi Andrei merg în excursie.

<u>Două puncte (:)</u>

Două puncte este semnul de punctuație care anunță vorbirea directă sau o enumerare, o explicație, o concluzie şi marchează totodată o pauză, în general mai scurtă decât cea indicată prin <u>punct</u>. Ele se pun atât la sfârşitul unei fraze cât şi în interiorul ei.

Două puncte (:) se scriu:

a) înaintea unei enumerări;

b) la sfârşitul propoziției care anunță vorbirea directă a unei persoane.

Exemple:

„Chiar în clipa aceea răsună limpede un sunet cristalin: cling-cling! cling-cling!"

„Se încruntă şi îşi zise: „Cum să am eu o fire dezordonată?"

1. Scrie şi tu câte două propoziții în care să foloseşti două puncte (:) pentru cele două situații a) şi b).

Linia de dialog (–)

> Linia de dialog marchează începutul vorbirii unei persoane care participă la o convorbire, replica fiecărei persoane într-un dialog. De regulă, linia de dialog se plasează la capăt de rând, precedată de spațiul pentru marcarea alineatului şi urmată de blanc (spațiu).
>
> *Exemple:*
>
> „ – Copii, în acest coş e câte o pâine pentru fiecare, a spus bunica.
>
> – Am înțeles cum le vom împărți. ”

1. Realizează un dialog între Ioana şi Matei.

2. Citeşte cu atenție următoarul text şi explică semnele de punctuație învățate:

„Luai telefonul şi formai numărul grădiniței:

– Alo, vă salut... Nu vă supărați, cu cine vorbesc?

– Cu grădinița! îmi răspunse o voce groasă.

– Chiar ... grădinița?

– Chiar.

– Atunci, iată ce aş dori să vă întreb: acum după ce au plecat copiii acasă, ați făcut curățenie?

– Desigur."

(*Nu numai la grădiniță* – Octav Pancu Iaşi)

Două puncte. Linia de dialog

1. Răspunde la întrebări folosind „două puncte”:

a) Ce flori de primăvară cresc în grădină?

____
____
____
____

b) Care sunt zilele săptămânii?

____
____
____
____

2. Câte greşeli se află în textul de mai jos? Bifează răspunsul corect, apoi corectează greşelile.

Ioana a fost la circ.
Ce ai văzut acolo
Am văzut elefanți cai, ponei.

3 greşeli	4 greşeli	2 greşeli
☐	☐	☐

3. Foloseşte „două puncte” în situații diferite:

a) o enumerare

____
____
____

b) un dialog

____
____
____

4. Răspunde la întrebările de mai jos folosind două puncte şi virgula:

a) Care sunt cifrele impare?

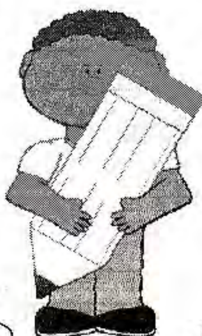
b) Ce emisiuni pentru copii vizionezi la televizor?

c) Ce pomi fructiferi cresc în livadă?

5. Corectează greşelile:

Când vei sosi!

Cine bate la uşă.

Vino mai repede?

Am plecat acasă:

Am vizionat următoarele filme.

Bună ziua:

Ghilimelele sau semnele citării („ ... ”)

Ghilimelele se întrebuințează când reproducem întocmai cuvinte, titluri, enunțuri sau texte scrise, spuse sau gândite de cineva.

Exemple:

„Oare voi cădea pradă pieirii?” se întreba Brăduleț.

Opera literară „Amintiri din copilărie” este cea mai cunoscută de către copii.

1. Transcrie următoarele propoziții și pune ghilimelele la locul potrivit:

– Am să vă citesc o poveste care se cheamă Punguța cu doi bani.

La ora de muzică vom învăța cântecul Vine, vine primăvara!

____

____

____

____

____

____

2. Compune un text din 5-7 enunțuri, în care să folosești toate semnele de punctuație învățate.

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

Punctele de suspensie (...)

Principala funcție a punctelor de suspensie este aceea de a arăta o întrerupere a vorbirii, care poate avea loc în orice parte a propoziției sau frazei.

Punctele de suspensie se notează:

a) *între propoziții de acelaşi fel:*
Se gândeşte ... scrie ... îşi aduce aminte ... închide caietul...

b) *despart cuvintele sau propozițiile explicative de restul frazei:*
Uneori ... prea rar ... am poftă de învățat.

c) *când măreşte efectul urmărit de vorbitor:*
Plec ... în excursie ... la ... Paris!

d) *când marchează vorbirea incoerentă:*
Ce este apostroful, este ... ce este, este ... este ... arată ... nu arată ...

e) *în cadrul citatelor, punctele de suspensie marchează lipsa unor propoziții sau a unor fraze:*

„Aşa că scoase pâinea din dulap, îşi tăie o felie zdravănă ş-o unse cu magiun din belşug. (...) Atunci croitoraşul îşi ieşi din pepeni şi, apucând o basma, începu să lovească fără cruțare în grămada de muşte."

(*Croitoraşul cel viteaz* – Frații Grimm)

f) *după titluri de poezii, atunci când acestea reiau primul vers sau o parte din el:*
„De-or trece anii...", „La mijloc de codru..."

(Mihai Eminescu)

g) *atunci când exprimă atitudini, stări, ilustrând mirarea, surprinderea față de cele auzite, fiind însoțite uneori de semnul întrebării sau al exclamării:*

- M-am întâlnit cu Alexandra la Braşov!...
- !! ...

h) *pot ține locul unui predicat, atunci când acesta lipseşte:*
Ei, copile, de pe unde? ... Ce ... interese?

1. Scrie în casete semnele de punctuație potrivite:

☐ Sărut mâna ☐ bunico ☐
☐ Te sărut ☐ Marina ☐ Ce bine îmi pare că m-ai sunat ☐ îi răspunde bunica ☐
☐ Te simți mai bine după răceala avută ☐
Noi am fost îngrijorați ☐
☐ Stați liniștiți ☐ mă simt mai bine ☐
Tu să ai grijă ☐ să nu răcești ☐
☐ Mulțumesc pentru grija pe care mi-o porți ☐ La revedere ☐

2. Transcrie un fragment dintr-o operă literară, în care să se afle toate semnele de punctuație învățate.

SEMNELE ORTOGRAFICE

Cratima (-)

Cratima leagă:

- cuvinte pronunțate fără pauză (da-l, las-o, s-a dus, ți-l dă);
- cuvinte compuse (prim-ministru, floarea-soarelui);
- unele cuvinte care se repetă identic (doar-doar, foarte-foarte, mai-mai, prea-prea).

Cratima ajută la despărțirea în silabe a cuvintelor: mă-sea, şcoa-lă, pă-du-re.

Se scriu cu cratimă:

- substantivele obținute prin compunerea a două substantive simple: apă-neagră, contabil-şef, găină-de-munte, casă-muzeu;
- numele obținute din combinarea unui substantiv cu un adjectiv: crai-nou, piatră-acră, bună-credință, argint-viu.
- cuvinte obținute prin combinarea a două adjective: gol-goluț, dulce-acrişor, alb-argintiu.

1. Desparte în silabe următoarele cuvinte: *tablou, lebădă, fetiță, aur, baloane, şaptesprezece, dezmembrat, incorect, despre, rochie, untdelemn, dreptunghi.*

____
____
____
____
____
____
____
____

2. Subliniază forma corectă a substantivelor următoare:

floarea-soarelui – floareasoarelui
unt-de-lemn – untdelemn
încurcălemne – încurcă-lemne
Câmpulung – Câmpu-lung
gură-cască – gurăcască
după-amiază – dupăamiază

3. Transformă propozițiile, scriind cu cratimă cuvintele subliniate.

Nu îl supăra! (Nu-l supăra!)
Nu o să mergi la joacă.
Unde nu e cap, vai de picioare.
Bunicii mei nu au ani mulți.
Nu am cum să vin.
Emilia nu are temele scrise.
Nu îi place matematica.

4. Alcătuieşte propoziţii cu următoarele cuvinte: *n-a, nu-i, nu-l, nu-s, n-am, de-o veni, le-o cunoaşte, ne-o citi, de-i vedea.*

Apostroful (')

Marchează absența accidentală a primei sau a primelor două cifre: '918; '89.

Se regăseşte în unele împrumuturi din alte limbi, cum sunt: (nume proprii străine – D'Artagnan, O' Neill)

Notează căderea accidentală:

- a unui sunet:
  - consoană (al' fel, cân' va, dom' pentru *altfel, cândva, domn*)
  - vocală (altădat', făr', pân', tocma', vin' pentru *altădată, fără, tocmai, vino*)
- a mai multor sunete sau silabe (dom' le, 'neața pentru *domnule, (bună) dimineața*).

1. Înlocuieşte cuvintele scrise cu apostrof:

Da' tu când ajungi?

____

____

În '75 aveam un an.

____

____

Făr' de tine nu ştiu ce voi face.

____

____

2. Scrie propoziții în care să foloseşti cuvintele date cu apostrof: *până, vino, domnule.*

____

____

____

____

Scrierea cu literă mare

Se scrie cu literă mare în următoarele cazuri:

a) în primul cuvânt dintr-un enunț sau titlu;

Se aude gălăgia copiilor.

b) în nume propriu, indiferent unde se află în enunț;

Maria, Alina și George merg la mare.

c) în toate cuvintele care compun un nume propriu;

Vasile Alecsandri, George Enescu, Caraș Severin, Turnu Măgurele.

d) în nume de sărbători;

8 Martie, Anul Nou, Nașterea Domnului.

e) în nume de instituții;

Partidul Liberal, Teatrul Național, Ministerul Muncii.

f) în elemente din sfera religiei;

Sfânta Maria, Sfântul Ilie, Atotputernicul.

1. Scrie câte o propoziție despre: Izabela, Ionuț, București, Pitești, 1 Martie, Sfântul Ștefan.

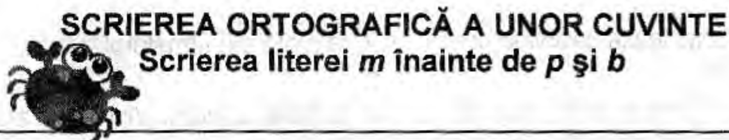

2. Selectează cuvintele scrise cu literă mare din următorul text şi formulează cu ele enunţuri:

„ – Bine ai venit, Ileana! îi spuse Crăiasa Zăpezii. Vino să-ţi arăt palatul de cleştar. Uite, aceasta e camera lui Moş Crivăţ, care a plecat nu de mult pe pământ."

3. Alcătuieşte un text cu titlul „*Săndel şi Azorel*":

SCRIEREA ORTOGRAFICĂ A UNOR CUVINTE
Scrierea literei *m* înainte de *p* şi *b*

Înaintea literelor *p* şi *b* se scrie şi se pronunţă *m*, nu *n*.
Excepţie face cuvântul *Instanbul*, care denumeşte un oraş.
Exemple:
Doar **împreună** vom reuşi.
Trandafirii au **îmbobocit**.

1. Taie cuvintele scrise greşit:

romb – ronb
lampă-lanpă
compot-conpot
bomboane-bonboane
îmbie-înbie
anbalaj-ambalaj
inposibil-imposibil
împărţire-înpărţire

2. Completează cu ***mb*** sau ***mp***:

bu ..... ac
ca.....ion
si....lu
Dâ......oviţa
u.....relă
sâ.....ure
câ.....
î....ărţi
astâ.....ăr
anoti.....
pli........ă
si.....lu

3. Scrie câte o propoziţie care să conţină cuvintele: *porumb, ambalaj, împreună, împărţire, ambiţios.*

4. Selectează într-o coloană cuvintele care îl au pe **m** înainte de **p**, şi în altă coloană pe cele care îl au pe **m** înainte de **b**:

ştampilă, timbru, împinge, împărat, îmbufnat, împuşcătură, îmbăiat, îmbrobodit, împlinit, stambă.

mp	mb
______________________	______________________
______________________	______________________
______________________	______________________
______________________	______________________
______________________	______________________
______________________	______________________

5. Uneşte silabele pentru a forma cuvinte:

com	pă
um	pot
lim	plă
lam	bră
bom	bă
am	boană

6. Desparte în silabe cuvintele:

scumpă → ______________________

porumb → ______________________

schimbă → ______________________

anotimp → ______________________

astâmpăr → ______________________

timbru → ______________________

strâmbă → ______________________

împachetat → ______________________

compozitor → ______________________

compas → ______________________

7. Formează cuvinte după model:

bătrân → *a îmbătrâni*
podoabă → ____________________
blând → ____________________
boboc → ____________________
parte → ____________________
pachet → ____________________
umbră → ____________________

8. Încercuieşte cuvintele scrise corect:

înpleteşte-împleteşte
înprejur-împrejur
ambuscadă-anbuscadă
îmbolnăvi-înbolnăvi

bonbonieră-bomboniera
înbrobodită-îmbrobodită
porumb-porunb
tinp-timp

9. Scrie o compunere scurtă în care să foloseşti cuvintele: *sâmbătă, câmp, porumb, anotimp, îmbrăcat.*

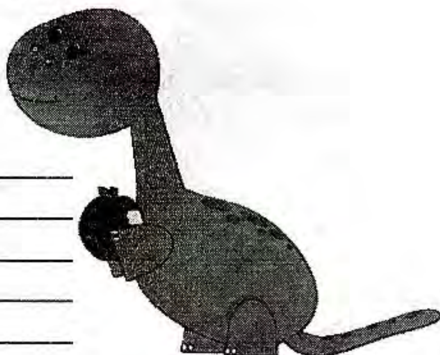
Grupurile de litere ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi

ce/ci

1. Completează cuvintele cu grupurile de litere ***ce/ci***:

adu .....
......apă
..... re
ma ..... nă
..... teşte
..... uperci
.....rere
vo ......
..... neva
..... nema
..... aşcă
ze .....

2. Eu spun una, tu spui multe!

cuc ⟶ *cuci*
sac ⟶ ________________
nuc ⟶ ________________
rac ⟶ ________________
mac ⟶ ________________
curcă ⟶ ________________

3. Scrie câte o propoziţie cu ajutorul cuvintelor: *cinci, ceremonie, pricepe, ceaşcă, cireşe.*

____
____
____
____
____
____

4. Răspunde la următoarele întrebări:

Câte degete ai la o mână?

____
____

Câte degete ai la două mâini?

Ce culege Marcel din pădure?

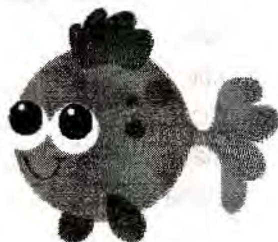
Ce poartă mama la urechi?

Ce mănânci dimineața?

5. Scrie la sfârşitul cuvintelor grupurile "**ce**" sau "**ci**":

ciuper .....
du ......
nu ......
vo ......
ta ......

pla.....
vra .....
toar ......
coa .....
za .....

ge/gi

1. Completează cu grupurile de litere **ge, gi**:

plân .....
...... antă
mar ..... ne
în ..... r
mer ......

..... nunchi
pa ...... nă
..... rafă
nin .....
re ......

2. Formulează enunțuri cu ajutorul cuvintelor: *girafă, geam, gimnastică, genunchi, ager.*

3. Completează propozițiile folosind cuvintele din paranteză:

Gelu mănâncă ______________ de prune.
La ____________ am văzut o ________________ .
O foaie are două ________________ .
Gabi s-a lovit la ________________ .
Mircea şi Coco se joacă cu________________ .

(*gem, circ, girafă, pagini, genunchi, mingea*)

4. Desparte următoarele cuvinte în silabe:

rândunici → *rân – du – nici*
urzici → ________________________
narcise → ________________________
geamantan → ________________________
general → ________________________
minge → ________________________
degete → ________________________
margine → ________________________

che/chi

1. Subliniază grupurile de litere ***che, chi*** în următoarele cuvinte:

pachet, pahar, închis, harnic, orchestră, chibrituri, cheamă, chip, clipă, chitară.

2. Desparte în silabe cuvintele de mai jos:
vechi → ________________________
ureche → ________________________
împachetat → ________________________
schimbat → ________________________
chelner → ________________________
ochelari → ________________________

3. Completează cu grupurile de litere **che, chi**:

ro ..... ță
......tară
ra ...... tă
Ta ......
Paras ...... va

în ...... de
des ...... de
pa ...... t
ve ......
pere ......

4. Formulează propoziții cu ajutorul cuvintelor: *frigider, chirie, chenar, veche, chibrit, China, rachetă, cheie, încheie.*

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

ghe/ghi

1. Completează cuvintele cu grupurile de litere **ghe** sau **ghi**:

în .... țată
.... ocel
.... veci
în .... suit
.... ndă
ba .... tă

gher .... f
în .... ț
.... ozdan
un .... e
.... mpe
Gheor .... ța

2. Completează enunțurile cu acele cuvinte care cuprind grupurile de litere **ghe, ghi**:

Anghel ________________ mâncarea prea repede.
Primele flori de primăvară sunt ____________________________

În ________________________ am plantat petunii.
___________________________ şi ___________________________ adună ____________________ pentru animale.
Georgel are ____________________ noi.
Pisica se joacă cu un ___________________________ de lână.

(*înghite, ghiocelii, ghivece, Gheorghe, Gherghina, ghindă, ghete, ghem*)

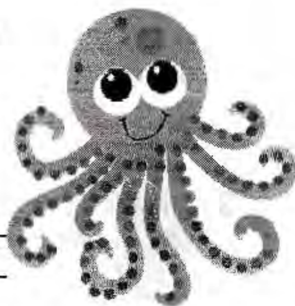
3. Scrie câte o propoziție în care să introduci cuvintele: *gheață, herghelie, ghiozdan, triunghi, veghează.*

____
____
____
____
____
____

4. Taie cu o linie forma greşită a cuvintelor:

dugheană/dughiană
gheozdan/ghiozdan
ghiață/gheață
ghemotoc/ghimotoc

negheob/neghiob
ghioagă/gheoagă
unghe/unghie
veghiază/veghează

5. Desparte în silabe cuvintele:

ghiocel → *ghi – o – cel*
ghinion → ____________________
ghimpe → ____________________
aghiotant → ____________________
ghirlandă → ____________________
Gheorghe → ____________________
Anghelina → ____________________
înghețat → ____________________
unghieră → ____________________
gheară → ____________________

Recapitulare-grupurile de litere

1. Eu zic una, tu zici multe:

ocean → oceane
ceată → ______
cioară → ______
ciorap → ______
geană → ______
geantă → ______
pagină → ______
minge → ______
chenar → ______
pachet → ______
ureche → ______
chingă → ______
ghidon → ______
gheară → ______
genunchi → ______
parchet → ______
unchi → ______
pereche → ______
frânghie → ______
ghiocel → ______
înghețată → ______
ghemotoc → ______
gherghef → ______
pungă → ______

2. Desparte în silabe cuvintele următoare:

ciocan → *cio – can*
urechi → ______
furnici → ______
ghinion → ______
ghimpe → ______
cerc → ______
ghicitoare → ______
circ → ______

3. Formulează propoziții cu următoarele cuvinte: *incendiu, ochean, ghemotoc, chiflă, chitară, înger, gimnastică, cireadă.*

____
____
____
____
____
____
____
____
____

4. Completează spațiile libere cu ajutorul cuvintelor de sub propoziții:

Dima mănâncă ____________ cu sos.
Bunicul a tăiat toți ____________.
Vecina mea seamănă ____________ de toamnă.
Elevii pun ____________ la caiete.
____________ se ____________ să culeagă ____________.

(*spaghete, nucii, ridichi, etichete, Paraschiva, duce, cireşe*)

5. Completează după model:

fug – fugi – fuge
stric – ____________
plâng – ____________
mănânc – ____________
împachetez – ____________
citesc – ____________
plec – ____________

6. Scrie cuvinte care se termină cu grupurile de litere:

-ce: ____________
-ci: ____________
-ge: ____________
-gi: ____________
-che: ____________
-chi: ____________
-ghe: ____________
-ghi: ____________

Grupurile de sunete oa, ea, ia, ie, ua, uă

1. Desparte cuvintele de mai jos în silabe. Subliniază grupurile de litere:

doamnă	→	*doam – nă*	fierar	→	________________
soare	→	________________	iepure	→	________________
adesea	→	________________	luleaua	→	________________
cafea	→	________________	balamaua	→	________________
piatră	→	________________	nouă	→	________________
femeia	→	________________	rouă	→	________________

2. Formulează enunțuri cu următoarele cuvinte: *viespe, iesle, moară, roată, fereastră, viorea, iarnă, piatră, şoseaua, canapeaua, piuă.*

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

3. Completează enunțurile date, folosind cuvinte care conțin grupurile de litere: **oa, ea, ia, ie, ua, uă.**

________________behăie în țarc. (cine?)
Din tufiş sare un________________ . (ce?)
________________are 24 de ore. (cine?)
Am găsit în cuibar 10 ________________.(ce?)
Florin ________________ un tablou de toamnă.(ce face?)
Fratele mamei are o fată şi un ________________ . (ce?)

Scrierea cu "â" şi "î"

1. Completează cuvintele cu literele "â" sau "î":

rom.....nesc	măn......ncă	st......ncă
p......ine	păm......nt	......nceput
g......nd	......ncet	m......ndru
pre......nt......mpina	re......ntinerit	ne ......ncetat

2. Taie cu o linie cuvintele scrise greşit:

încet	închipuire	hotărî	român
âncet	ânchipuire	hotărâ	romîn
cântec	âncântat	hotărîre	rînd
cîntec	încântat	hotărâre	rând

3. Formulează propoziții cu ajutorul cuvintelor: *mâine, român, hotărâre, început, întâi.*

____

____

____

____

____

____

4. Formează alte cuvinte după model:

pânză	→	*împânzit*	întrecut	→	*neîntrecut*
roşu	→	______________	început	→	______________
pădure	→	______________	mâncat	→	______________
cântec	→	______________	înflorit	→	______________
venin	→	______________	încetat	→	______________

Scrierea cuvintelor care conțin litera "x"

1. Completează cuvintele cu litera **x**:

e ..... primă
e.....plozie
pi.....
fi.....

e.....poziție
e.....erciţiu
e.....cursie
e.....amen

2. Desparte în silabe cuvintele:

excursie	→	______________	exemplu	→	______________
box	→	______________	axă	→	______________
explozie	→	______________	expunere	→	______________
expediție	→	______________	taxă	→	______________
taxator	→	______________	xilofon	→	______________

3. Alcătuieşte câte o propoziție în care să foloseşti:

a) cuvinte unde **x** se citeşte **cs**

____

____

b) cuvinte unde **x** se citeşte **gz**

____

____

4. Taie cuvintele scrise greşit:

expunere	egzemplu	bocs	pix	acsă
espunere	exemplu	box	pics	axă
rucsac	ticsit	text	tacsă	ecsplozie
ruxac	tixit	tecst	taxă	explozie

Litere duble

Vocalele duble (*aa, ee, ii, oo, uu*) se folosesc la scrierea a două sunete identice alăturate, dar la despărțirea în silabe se află în silabe diferite.

Exemple de cuvinte simple: *alee, agreez, feerie, moschee, tranşee, conştiință, ființă, pustiire, alcool, zoologie, continuu.*

Exemple de cuvinte compuse: *contraamiral, neeficient, preelectoral.*

Consoanele duble (cc, ss, nn, zz, ll, tt) se utilizează pentru a nota două sunete-consoane care se pronunță împreună.

Exemple de cuvinte simple: *accent, Occident, vaccin, succes.*

Exemple de cuvinte compuse: *transsiberian, înnoda, C. Negruzzi, Al. Phillipide, M. Rosetti.*

1. Desparte în silabe cuvintele:

încontinuu → *în – con – ti – nu – u*
zoologie → ____________________
feerie → ____________________
ființă → ____________________
needucat → ____________________
moschee → ____________________
alcool → ____________________

2. Formulează propoziții cu următoarele cuvinte: *ştiințific, orhidee, alee, scriitor, discontinuu, succes.*

____
____
____
____
____
____
____
____
____

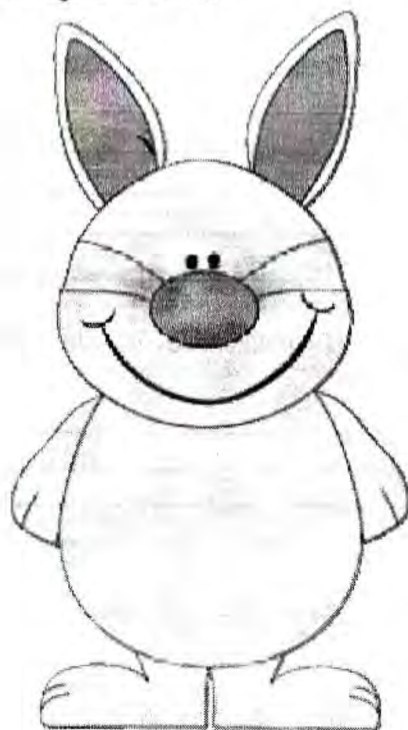

3. Taie cu o linie forma greşită a cuvintelor:

moscheie	Andreia	alee	înnegrit
moschee	Andreea	aleie	înegrit
prerie	alcol	perpetuu	înapoie
preerie	alcool	perpetu	înapoe

4. Alege forma corectă a cuvintelor din paranteză:

La grădina (zologică/zoologică), pe o (aleie/alee) a apărut un iepuraş.
(Andrescu/Andreescu) merge cu motorul (accelerat/acelerat) la maxim.
(Andreia/Andreea) a avut (idea/ideea) să plece în (Occident/Ocident).
(Sucesorul/Succesorul) lui 8 este 9.
Mă gândesc (încontinuu/încontinu) la copilul meu.
În (viitor/vitor) vom merge în America.

Probleme de ortografie şi de ortoepie a verbelor *a fi* , *a lua şi a vrea*

Formele corecte ale verbelor *a fi* , *a lua şi a vrea* sunt:

eu sunt/eram	eu iau/luam	eu vreau/voiam
tu eşti/erai	tu iei/luai	tu vrei/voiai
el/ea este/era	el/ea ia/lua	el/ea vrea/voia
noi suntem/eram	noi luăm/luam	noi vrem/voiam
voi sunteţi/eraţi	voi luaţi/luaţi	voi vreţi/voiaţi
ei/ele sunt/erau	ei/ele iau/luau	ei/ele vor/voiau

1. Alege forma corectă a verbelor din exemplele următoare:

Ei *iau / i-au* note mari.
Tu *vei fi / vei fii* cel mai bun la concurs.
Tu *iei /ei* rucsacul în spate.
Eu *eram /ieram* departe de oraş.
Să *fii / fi* cuminte!
Voi *luaţi / loaţi* cea mai bună hotărâre.
Nu voia/vroia să audă de nimic.
Dacă voiam/vroiam să te văd, aş fi venit.

2. Alcătuieşte propoziţii în care să foloseşti forma corectă a verbelor ***a lua şi a vrea.***

____

____

____

____

____

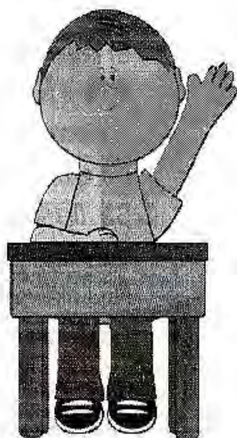
____

3. Completează enunțurile cu forma corectă a verbelor ***a lua***, ***a fi*** şi a ***vrea***:

Tu ____________________ primul întotdeauna.
Noi aşteptăm să ____________________ flori pentru mama.
Maria nu ____________________ corect startul.
Sonia ____________________ să meargă la teatru.
Colegii ____________________ să mă viziteze.
Dacă ____________________ să plec, aş fi plecat.
Mâine____________________ târziu pentru întâlnire.
Dacă fratele meu ____________________ mingea, i-aş fi dat-o.

4. Taie forma greşită a verbului ***a lua***:

El a loat / a luat cartea din raft.
Eu eau / iau flori din grădină.
Să loați / luați şi cățelul cu voi!
Să iei / ei cea mai mare notă!
Vom lua / loa avionul până la Suceava.
Ele eau / iau masa de prânz.

5. Taie forma greşită a verbului ***a fi***:

Ieri eream / eram la mare.
Tu eşti / ieşti singurul meu prieten!
El ieste / este finul meu.
Noi eream / eram la munte ieri.
Voi erați / ereați surprinşi de plecarea mea?
Ei erau / iereau în vârful muntelui.

6. Alcătuieşte propoziții în care să introduci formele verbului ***a fi***, ca în exemplele de mai jos:

Nu fi supărat, Mariane!
Să fii curajos la dentist, Andrei!
Să fiți cuminți la şcoală!
Fiind ceață, am condus cu atenție.

Nefiind vreme bună, am amânat excursia.

____

____

____

____

____

____

7. Completează propozițiile cu una din formele verbelor: ***iau, iei, ia, ești, este, eram, voiai, voiați.***

Cornel ____________ cel mai bun prieten al meu.
Albina ____________ mierea.
Cora, ____________ acasă mâine?
Fetele ____________ coşurile cu mure.
Tu ____________ note mari.
____________ acasă când m-ai căutat.
Dacă ____________ să mă vedeți, veneați la mine.
De fapt, ce ____________ tu de la mine?

8. Înlocuieşte verbul ***a fi*** cu unul din verbele din paranteză:

Ce e cu tine, Denis? (..................................)
În mijlocul apei este stufăriş. (..................................)
E mult timp de când nu te-am văzut. (..................................)
Mă bucur că ești aici. (..................................)
(se află, a trecut, s-a întâmplat, există)

9. Înlocuieşte verbele subliniate cu altele având acelaşi înțeles:

Afară-i soare. (..................................)
Unde-s cărțile, Ioana? (..................................)
De unde-i femeia aceea? (..................................)
Toate-s jucăriile mele. (..................................)
Floarea-i roşie ca focul. (..................................)

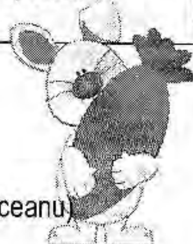
ORTOGRAMELE

1. ÎNTR-O, ÎNTR-UN, DINTR-O, DINTR-UN, PRINTR-O, PRINTR-UN

Cuvintele **într-o, într-un, dintr-o, dintr-un, printr-o, printr-un** se scriu întotdeauna legate cu liniuță de unire.

Cuvintele **întru, dintru, printru** pierd vocala **u** când sunt rostite împreună cu un cuvânt care începe cu o vocală și sunt legate de acesta cu liniuță de unire. Ele arată locul, modul sau timpul: *unde?, de unde?, pe unde?, cum?, când?*.

„ Doar un pui de pițigoi,
Într-un vârf de fag pitic,
Stă cu penele vâlvoi ..."

(*Acceleratul* – George Topîrceanu)

„Scurt, mohorul a foșnit...
Și spre neagra arătură
Într-o clipă s-a ivit
Un măgar-miniatură."

(*La vânătoare* – George Topîrceanu)

Cine s-aștepta să-mi cadă
Patru iepuri dintr-un foc?...

(*La vânătoare* – George Topîrceanu)

„El a venit
Dintr-un afund de Răsărit."

(*Nunta Zamfirei* – George Coșbuc)

„Dintr-un timp și vântul tace."

(*Noapte de vară* – George Coșbuc)

„Bate vântul dintr-o parte –
Iarna-i ici, vara-i departe."

(*Ce te legeni ...* – Mihai Eminescu)

„Dănuț a încercat printr-un vicleșug să o depășească pe Olguța."

(*La Medeleni* – Ionel Teodoreanu)

1. Subliniază cuvintele scrise cu liniuță de unire:

„ Într-o dimineață de iarnă, un fulg de nea împreună cu frații lui a coborât de undeva de sus, zburând şi plutind prin văzduh, ca într-un joc minunat de copii."

(*Povestea unui fulg de nea* – Eugenia Popa – Codruț)

2. Completează cu ***într-o, într-un, dintr-o, dintr-un.***

a) Am fost ____________ excursie. Acolo am văzut munți. ____________ vârf de munte a căzut o piatră.

Lângă piatră se află un cuib. ____________ copac au zburat câteva păsărele.

b) Am fost ____________ parc. ____________ scorbură a zburat o pupăză. Ea avea acolo cuib cu doi puişori.

3. Alcătuieşte propoziții în care să foloseşti ortogramele: ***printr-o, printr-un.***

____

____

____

____

____

4. Alcătuieşte un text în care să foloseşti ortogramele: *într-o, într-un, dintr-o, dintr-un.*

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

5. Enumeră semnele de punctuație din următoarele texte:

a) „Era odată într-o curte un prea frumos păun cu pene colorate, cu coada împodobită, bătută părea cu nestemate."

(*Poveşti cu tâlc* – Alexandru Mitru)

____

____

____

b) „ – Nu mai plecați? i-a întrebat bătrânul.
– Ne-am şi întors! au rostit frații într-un glas."

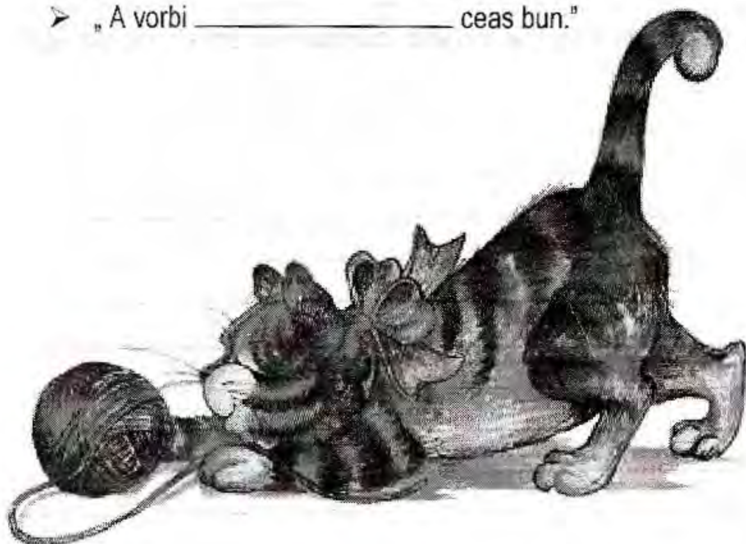
____

____

____

6. Completează proverbele cu ortogramele potrivite:

- „ Copacul mare nu se taie_________________ lovitură."
- „_________________ bob răsar o mie."
- „ De multe ori_________________ mărăcine iese un trandafir."
- „ A fi om _________________ bucată."
- „ A vorbi _________________ ceas bun."

2. SA/S-A

Cuvântul ***sa*** se scrie astfel când poate fi înlocuit cu **ei** sau **lui.**

Exemple:

Povestea **sa** m-a impresionat.

A sosit sora **sa**.

Cuvântul **s-a** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**s** și **a**) se rostesc împreună într-o singură silabă. Particula ***a*** ajută la exprimarea unei acțiuni (formarea timpului trecut al verbelor).

Exemple:

S-a plimbat prin ploaie.

De curând **s-a** așternut zăpada.

„Tremurând s-a stins văpaia lumânării de pe masă."

(*Singuri* – George Topîrceanu)

„Sus, pe-un stâlp de telegraf,
S-a oprit din zbor o cioară."

(*Mama* – George Coșbuc)

„Prâslea le povesti apoi toată istoria sa, le spuse și cum a ieșit deasupra pământului și le arată și mărul de aur al zmeului."

(*Prâslea cel voinic și merele de aur* – Petre Ispirescu)

1. Încercuiește forma corectă:

Focul sa/ s-a aprins repede.
Aneta s-a/ sa speriat de fulger.
Tata sa/ s-a supărat că parbrizul mașinii s-a/ sa spart.
Rochița păpușii sa/ s-a murdărit.
Ioana sa/ s-a îndreptat spre camera sa/ s-a.

2. Alcătuiește propoziții în care să folosești cuvintele ***sa*** și ***s-a***.

____

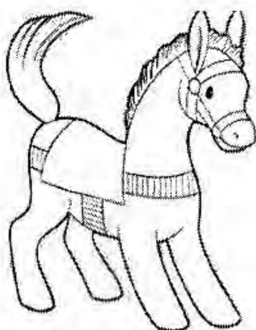
____

____

____

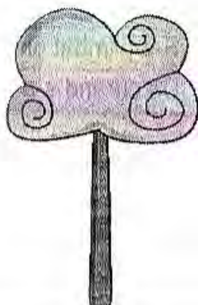
3. Taie formele greşite din ghicitoarea:

Sa/ s-a luptat şi cu Genarul,
Dar l-a ajutat şi calul.
Ileana Cosânzeana l-a aşteptat
Şi cu ea s-a/ sa însurat.

4. Completează propoziţiile cu ***sa*** ori ***s-a***:

Floarea ________ uscat fără apă.
Nu ________ mirat că nu a luat notă bună la olimpiadă.
Prietena ________ nu ________ dus la serbare.
Bluza ________ cea nouă ________ murdărit.

5. Transformă propoziţiile după model:

Pomul se usucă. Pomul s-a uscat.

Gina se pregăteşte pentru concediu.

____

____

Andra se joacă la calculator.

____

____

Se termină spectacolul.

____

____

Apa mării se răceşte.

____

____

6. Explică folosirea cuvântului ***s-a*** în următorul text:

"S-a mâniat veveriţa şi s-a pus la pândă să prindă hoţul. S-a ghemuit în fundul scorburii."

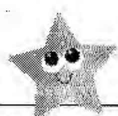
(*Cioc! Cioc! Cioc!* – Emil Gârleanu)

____

____

____

____

3. SAU/S-AU

Cuvântul ***sau*** se scrie astfel când poate fi înlocuit cu **ori.**

Exemple:

Ne mai gândim dacă te vom aştepta **sau** nu.

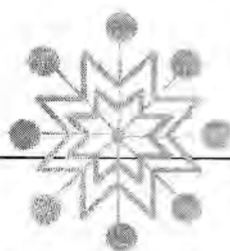
Voi alege să merg la înot **sau** la tenis.

Cuvântul **s-au** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**s** şi **au**) se rostesc împreună într-o singură silabă. Cuvântul ***au*** ajută la exprimarea unei acțiuni (formarea timpului trecut al verbelor). **S-au** nu se poate înlocui cu **ori.**

Exemple:

Copiii **s-au** întâlnit la teatru.

S-au gândit să viziteze muzeul **sau** teatrul.

„Nuntaşi din nouăzeci de țări
S-au răscolit."

(*Nunta Zamfirei* – George Coşbuc)

„Norii s-au mai răzbunat
Spre apus, dar stau grămadă
Peste sat."

(*Iarna pe uliță* – George Coşbuc)

„Copilele ți s-au culcat –
Tu, inimă pustie ..."

(*Mama* – George Coşbuc)

„Că de-i vreme rea sau bună,
Vântu-mi bate, frunza-mi sună."

(*Revedere* – Mihai Eminescu)

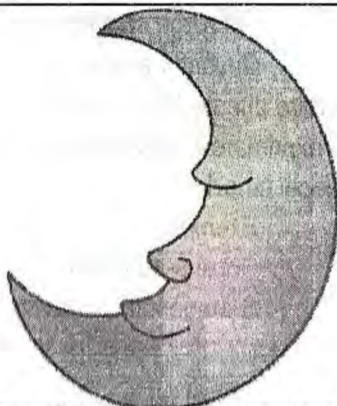
1. Completează cu ***sau/ s-au***:

Luna ________ Soarele încălzeşte mai puternic?
Antonio şi George ________ dus în tabără.
Fetele ________ dus la pădure.
Ghiocelul ________ laleaua vesteşte primăvara?
Parcă i ________ înecat corăbiile.

2. Alcătuieşte propoziţii folosind ortogramele ***sau, s-au***.

3. Taie formele greşite din propoziţiile date:

Colegii mei sau/ s-au dus la olimpiadă.
Ziua s-au/ sau noaptea este întuneric?
Parcă i s-au/ sau înecat corăbiile.
Părinţii s-au/ sau mirat de evoluţia copilului lor.

4. Alcătuieşte un text cu titlul „*Aniversarea*" în care să foloseşti ortogramele ***sau, s-au***.

5. Completează după model:

Astăzi	Ieri
se joacă	*s-au jucat*
se înveselesc	__________________
se duc	__________________
se bucură	__________________
se miră	__________________

6. Completează spațiile libere cu expresiile scrise în paranteză:

Gigi ________________ la pădure împreună cu ____________________.
Acolo ____________________ la întrecere cu cățelul lor.
Nu ştiau la ce să se uite mai întâi, pădurea ______________________, copacii ______________________.

(*s-a dus, colega sa, s-au luat, sau iarba, sau animalele*)

7. Modifică o literă în cuvântul ***sau*** şi scrie noile cuvinte formate, apoi alcătuieşte propoziții cu ele.

sau ⟶ dau, ____

4. IA/I-A

Cuvântul ***ia*** se scrie astfel când poate fi înlocuit cu: *a lua, iată, uite, hai.*

Exemple:

Mara **ia** un buchet de flori. (cumpără)

Ia copilul de mână! (prinde)

Lucia **ia** toate merele din pom. (adună)

Ia banii pe marfa vândută. (încasează)

Vulpea **ia** peştele pe furiş. (fură)

Ia, ce mult ai crescut! (iată)

Ia să vezi ce desen am făcut! (uite)

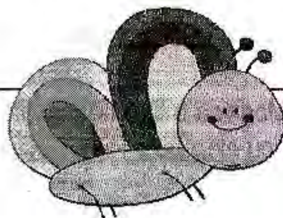
Cuvântul **i-a** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (i şi **a**) se rostesc împreună într-o singură silabă. Cuvântul ***a*** ajută la exprimarea unei acțiuni (formarea timpului trecut al verbelor).

I-a nu se poate înlocui cu niciunul din cuvintele **a lua, iată, uite, hai.**

Exemple:

Vânătorul **i-a** prins pe hoți.

I-a plăcut filmul „Pistruiatul".

„Necăjită cere sfatul
Unei molii tinere,
Că i-a dispărut bărbatul
În costum de ginere."

(*Rapsodii de toamnă* – George Topîrceanu)

„Apoi îşi ia şi el carul şi porneşte tot la vale înapoi spre casă."

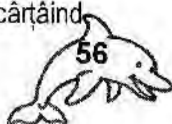
(*Dănilă Prepeleac* – Ion Creangă)

„ – Ia , a găsit iezii singurei, i-a ucis şi i-a crâmpoțit, de le-am plâns de milă!"

(*Capra cu trei iezi*- Ion Creangă)

1. Taie cu o linie cuvântul scris greşit:

Alina ia/ i-a penarul cu pixuri.
Moş Nicolae i-a/ ia adus daruri Mariei.
Cățelul ia/ i-a furat mâncarea pisicuței.
Bunica ia/ i-a roşii din grădină.
– Ia/ I-a! parc-am auzit poarta scârțâind.

2. Formulează câte două enunțuri folosind cuvintele ***ia*** şi ***i-a***.

____

____

____

____

____

3. Completează propozițiile cu ***ia*** sau ***i-a***:

Pe elevi ______________ întâmpinat învățătoarea.
Alina ______________ un măr.
______________ arătat de unde să ______________ flori.
______________ zmeură dacă îți place!

4. Transformă propozițiile după model:

Îi priveşte cu drag. *I-a privit cu drag.*
Îi cântă mereu. ______________________________.
Astăzi îi cântă. ______________________________.
Îi mulțumeşte mamei. __________________________.

5. Completează spațiile libere cu ortogramele ***ia, i-a***:

Mama s-a dus la cumpărături.
______________ cumpărat lui Marcel un avion de jucărie.
______________ cumpărat Irinei o păpuşă, iar mie mi-a cumpărat un caiet.
Tata ______________ adus o minge sorei mele, iar mamei ______________ adus un buchet de flori.
Băiatul ______________ avionul. Irina nu vrea să ______________ păpuşa. Ea vrea să ______________ un calculator.

De reținut:
Cuvântul „**ia**" mai are şi alte înțelesuri:
- *a lua de mână*
- *a fura*
- *a încasa*
- *a cumpăra*

6. Completează proverbele şi expresiile cu ortogramele potrivite: (***ia*** sau ***i-a***)

- „ __________ pus Dumnezeu mâna pe cap."
- „ __________venit vremea, dar nu __________ venit ceasul."
- „ În vremea cea mai bună __________ mantaua cu tine."
- „ __________ sărit ţandăra."
- „ __________ căzut cu tronc."
- „ __________ prins în plasă."

7. Alcătuieşte propoziţii cu expresiile: *o ia la fugă, o ia din loc, i-a cuprins frica, i-a ajuns din urmă.*

____

____

____

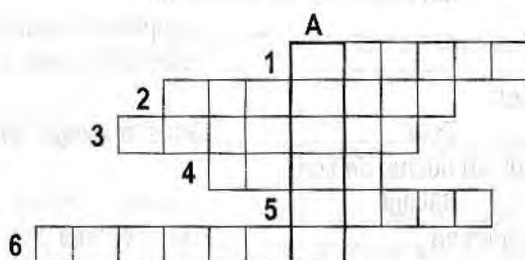
____

____

❖ **Rebus**

Găseşte cuvinte cu acelaşi sens pentru cele date şi vei descoperi pe verticala **A-B** denumirea convorbirii dintre două sau mai multe persoane.

1. frumos
2. primejdie
3. obligată
4. file
5. cinstit
6. scaun pliabil

5. IAU/I-AU

Cuvântul ***iau*** se scrie astfel când poate fi înlocuit cu: *a lua-am luat, au luat.*

Exemple:

Eu **iau** numai premiul întâi la concursuri. (obțin)

Colegii **iau** zilnic cărți din librărie. (cumpără)

Iau toate fructele din grădină. (adun)

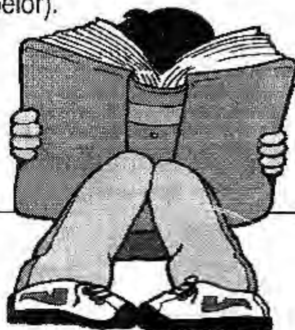
Cuvântul **i-au** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**i** şi **au**) se rostesc împreună într-o singură silabă. Cuvântul **au** ajută la exprimarea unei acțiuni (formarea timpului trecut al verbelor).

I-au nu se poate înlocui cu **am luat, au luat.**

Exemple:

I-au aşteptat la gară.

Apele **i-au** acoperit cu totul.

„Cu acorduri lungi de liră
I-au răspuns fânețele."

(*Rapsodii de toamnă* – George Topîrceanu)

„Rămâi sănătoasă cucoană,
Că-mi iau geamantanul şi plec."

(*Balada chiriaşului grăbit* – George Topîrceanu)

„Avea şi dânsul trei feciori,
Şi i-au plecat toți trei deodată."

(*Trei, Doamne, şi toți trei* – George Coşbuc)

1. Completează cu ***iau*** sau ***i-au***:

Eu __________ o floare.
Cântecele __________ încântat pe spectatori.
Şcolarii __________ pregătit o surpriză învățătoarei.
Marin şi Toni __________ cărți de joc.

2. Taie varianta greşită:

Dacă o iau/ i-au de mână se bucură.
Iau/ I-au găsit cerceii.
Iau/ I-au câte ceva de mâncare.
Angelei iau/ i-au prins porumbeii.
Şcolarii iau/ i-au toate cărţile cu ei.

3. Alcătuieşte câte două propoziţii cu fiecare din cuvintele ***iau*** şi ***i-au***.

____

____

____

____

____

4. Scrie semnele de punctuaţie potrivite în următorul text:

☐ Apoi cum să nu ☐ tot satul ştie ☐ M-aş pune eu altfel în contră cu un boier ☐ Pe cât înţeleg ☐ amânarea se face mai mult ca să câştige vrăjmaşul meu ☐ iar eu ☐ din sărac cum sunt ☐ să ajung în sapă de lemn cu judecăţile ☐ ☐

5. Subliniază formele corecte ale ortogramelor ***iau*** şi ***i-au***.

Iau/ I-au plăcut alunele, şi a cărat toată toamna.
Iau/ I-au patinele şi plec pe gheaţă.
Colegii iau/ i-au cumpărat Olguţei cărţi de poveşti.
Elevii iau/ i-au note bune.
Gospodarii iau/ i-au toate legumele la piaţă.
Colegii iau/ i-au aşteptat la poarta şcolii.

6. Completează proverbele:

- „ ____________ cu o mână şi dau cu alta."
- „ ____________ crescut ciuperci în ureche."
- „ Ce ____________ pe mere, dau pe pere."

7. Schimbă pe rând câte o literă din cuvântul ***iau*** şi formează cuvinte noi:

____

iau ⟶ dau ____

6. LA/L-A

Cuvântul ***la*** se scrie astfel când arată locul sau denumeşte nota muzicală **la**.

Exemple:

Am sosit **la** munte.

De **la** şcoală până **la** teatru merg cinci minute.

La noi în clasă a sosit un nou coleg.

La ora de muzică am învăţat despre nota **la**.

Cuvântul **l-a** se scrie legat cu liniuţă de unire când două cuvinte, părţi de vorbire diferite (**l** şi **a**) se rostesc împreună într-o singură silabă. Cuvântul ***a*** ajută la exprimarea unei acţiuni (formarea timpului trecut al verbelor).

Exemple:

Sora sa **l-a** ajutat **la** curăţenie.

L-a văzut pe actor în mai multe filme.

„ L-a găsit sub trei grăunţe
Mort de inaniţie. "

(*Rapsodii de toamnă* – George Topîrceanu)

„ Trei paşi la stânga binişor
Şi alţi trei paşi la dreapta lor."

(*Nunta Zamfirei* – George Coşbuc)

„Şi soarele mirat sta-n loc,
Că l-a ajuns acest noroc."

(*Nunta Zamfirei* – George Coşbuc)

1. Taie cu o linie cuvântul greşit (***la*** sau ***l-a***):

Vântul la/l-a doborât la/ l-a pământ.
La/ L-a pomul lăudat să nu te duci cu sacul.
Nu l-a/ la aşteptat nimeni la/ l-a magazin.
Biserica se află l-a/ la câţiva kilometri.
L-a/ La pădure sunt copaci verzi.

2. Scrie corect ortogramele (*la* şi *l-a*):

Bunica ________ văzut şi ________ certat.
________ vecinul meu s-au adunat copiii care au plecat ________săniuş.
________ noi sunt codri verzi de brad.
Colega mea cântă corect nota ________ .

3. Completează coloanele de mai jos după exemplul dat:

Astăzi	**Ieri**
îl priveşte	l-a privit
îl ceartă	________________
îl vede	________________
îl ajută	________________
îl iubeşte	________________
îl vizitează	________________

4. Alcătuieşte propoziţii despre bunici, în care să foloseşti ortogramele ***la*** şi ***l-a.***

____
____
____
____
____
____

5. Realizează o compunere cu titlul "**La mare**„ în care să utilizezi *ortogramele la, l-a, iau, i-au.*

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

7. NEA/NE-A

Cuvântul ***nea*** se scrie astfel când poate fi înlocuit cu **omăt, zăpadă** sau **nene.**

Exemple:

Pădurea e acoperită de **nea.**

Nea Doru a plecat la vânătoare.

Cuvântul **ne-a** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**ne** şi **a**) se rostesc împreună într-o singură silabă. Cuvântul ***a*** ajută la exprimarea unei acțiuni (formarea timpului trecut al verbelor).

Ne-a nu se poate înlocui cu **omăt, zăpadă, nea.**

Exemple:

Ioana **ne-a** invitat la petrecerea ei.

Mama **ne-a** condus la gară.

„Gazda cununa-o luat
Şi la masă ne-a băgat,
Vin şi țuică ea ne-a dat."

(*Cântecul cununii* – poezie populară)

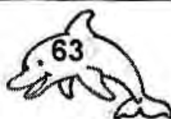
„Stupul lor de pe vâlcea
Stă păzit într-o broboadă
De trei plopi înalți, de nea.

(*Stupul lor* – Tudor Arghezi)

1. Alege forma corectă:

Moş Crăciun nea/ ne-a trimis daruri.
Vecinul meu este nea/ ne-a Nelu.
Învelişul de ne-a/ nea a acoperit pământul.
Bunica nea/ ne-a adus flori.
Nea/ Ne-a văzut nea/ ne-a Gigi cum ne jucam pe pârtia acoperită de ne-a/ nea.

2. Alcătuieşte câte două propoziții folosind cuvintele ***nea*** sau ***ne-a***.

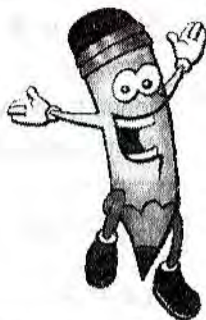
3. Completează cu ***nea*** sau ***ne-a***:

Învățătoarea ________ prezentat manualele.
Iarna și-a pus așternutul de ________ .
Mama ________ așteptat cu prăjituri.

Pe ________ Marin l-au dus la spital.
Un fulg de ________ a coborât în palma mea.

4. Transformă după model și alcătuiește propoziții cu trei din ele:

a dat atenție – *ne-a dat atenție*
a dat banii – ____________________
a dat promisiunea – ____________________
a întrecut – ____________________
a chemat – ____________________
a ascultat – ____________________
a certat – ____________________

____
____
____
____

5. Realizează un dialog intitulat "**Visul lui Marcel**„, în care să utilizezi *ortogramele* ***nea, ne-a***.

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

8. NEAM/NE-AM

Cuvântul ***neam*** se scrie astfel când poate fi înlocuit cu **popor, rudă, familie, deloc.**

Exemple:

Românii provin dintr-un **neam** viteaz. (popor)

Viorel e **neam** cu tine. (rudă)

Constantin Brâncoveanu face parte dintr-un **neam** vestit. (familie)

Nu mai am **neam** răbdare. (deloc)

Cuvântul **ne-am** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**ne** şi **am**) se rostesc împreună într-o singură silabă. Cuvântul ***am*** ajută la exprimarea unei acțiuni (formarea timpului trecut al verbelor).

Ne-am nu se poate înlocui cu **popor, rudă, familie.**

Exemple:

Ne-am revăzut după mult timp.

Când **ne-am** întâlnit, erai vesel.

„ Va râde-ntregul neam arab
De bietul Ben – Ardun!"

(*El –Zorab* – George Coşbuc)

„Scumpă țară românească,
Cuib în care ne-am născut."

(*Scumpă țară românească* – George Coşbuc)

„Că de când nu ne-am văzut,
Multă vreme a trecut."

(*Revedere* – Mihai Eminescu)

1. Taie cu o linie ortograma scrisă greşit:

Suntem ne-am/neam de români.

Când neam/ ne-am văzut nu neam/ ne-am mai despărțit.

Eu sunt ne-am/ neam cu bunica.

2. Realizează corespondența:

Bunicii mei sunt de neam bun.	popor
Ion are un neam numeros.	deloc
Nu mai am neam bani.	rude

3. Completează cu formele corecte ale ortogramelor ***neam/ ne-am***.

Prietenii mei au plecat să petreacă „Revelionul" la un __________ mai înstărit.
__________ dus pe derdeluş şi __________ dat cu săniile.
__________ întors acasă obosiți.
__________de neamul meu n-a văzut o zăpadă aşa de mare.

4. Formulează propoziții în care să foloseşti ortogramele ***neam, ne-am.***

____
____
____
____

5. Formulează enunțuri cu următoarele cuvinte:

a) Teo, neam, cu, este, Maria.

____
____

c) dus, grădina zoologică, Ne-am, la.

____
____

d) Nu-mi, neam, să merg, place, la medic.

____
____

9. NAI/N-AI

Cuvântul ***nai*** se scrie astfel când denumeşte un instrument muzical.

Exemple:

Toţi copiii din grupă au învăţat să cânte din **nai**.

Cuvântul **n-ai** se scrie legat cu liniuţă de unire când două cuvinte, părţi de vorbire diferite (**n** şi **ai**) se rostesc împreună într-o singură silabă. Cuvântul ***ai*** ajută la exprimarea unei acţiuni (formarea timpului trecut al verbelor).

***N-ai** se poate înlocui doar cu **nu ai**.*

Exemple:

N-ai primit încă vestea cea bună.

Dacă nu munceşti, **n-ai** cum să reuşeşti.

„N-ai adormit cumva pe-afară
Şi te-ai trezit sub un umbrar ...."

(*Prefaţă*– George Topîrceanu)

„Dulce va doini din nai
Multe doine mierla."

(*Concertul primăverii*– George Coşbuc)

„N-ai văzut tu veselie
De când eşti şi porţi un nume."

(*Nuntă în codru* – George Coşbuc)

1. Subliniază forma corectă a ortogramelor din următoarele propoziţii:

Dacă ai un nai/ n-ai stricat, n-ai/ nai să poţi cânta melodios.
Pentru că nai/ n-ai venit la repetiţie, nai/ n-ai să cânţi din n-ai/ nai la spectacol.
Nu ştiu dacă ai un nai/ n-ai nou.

2. Formulează propoziţii folosind cuvintele ***nai*** şi ***n-ai***.

___

___

___

___

3. Pune formele corecte ***nai/n-ai*** în spațiile libere:

Pentru astăzi ________ învățat lecția și ________ primit notă mare.
Colegii mei merg la repetiție pentru un concert unde ar trebui să cânte la ________ .
Dacă ________ fost la școală, nu știi ce teme ai.
________ carte, ________ parte.

4. Completează după model:

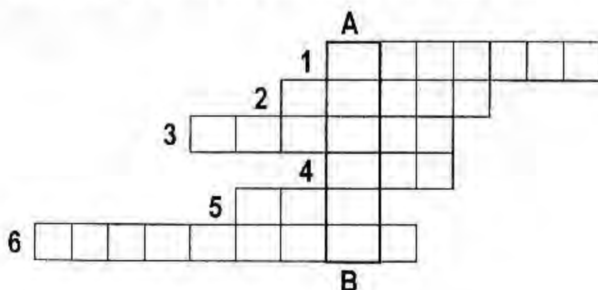
n-ai minte – *nu ai minte*
n-ai cap – ______________________________
n-ai răbdare – ______________________________
n-ai bani – ______________________________
n-ai putere – ______________________________

5. Completează proverbele cu ortogramele ***nai/n-ai***:

- „Dacă ________ noroc și parte, degeaba te scoli din noapte."
- „Dacă ________ putere, nu căuta gâlceavă."
- „Dacă ________ om bătrân, să-l cumperi, iar dacă ai, să-l vinzi."

❖ **Rebus**
Completează rebusul și vei descoperi pe verticala **A-B** denumirea unei arte.

1. ține de muzică
2. notă muzicală sau...
3. scrisa în versuri
4. din nou
5. de pantof și de scris
6. opusul pentru separat

10. MAI/M-AI

Cuvântul ***mai*** se scrie astfel când denumeşte luna mai, un ciocan din lemn sau când arată gradul de comparaţie.

Exemple:

Luna **mai** este luna florilor.

Tata bate pământul cu un **mai**.

Mingea mea este **mai** mare decât a ta.

Cuvântul **m-ai** se scrie legat cu liniuţă de unire când două cuvinte, părţi de vorbire diferite (**m** şi **ai**) se rostesc împreună într-o singură silabă. Cuvântul ***ai*** ajută la exprimarea unei acţiuni (formarea timpului trecut al verbelor).

M-ai nu poate fi înlocuit cu **mai**.

Exemple:

Mă bucur că **m-ai** înţeles.

M-ai ajuta dacă **m-ai** lăsa singur.

„Şi drumul tot era covor
De flori de mai."

(*Nunta Zamfirei* – George Coşbuc)

„Un vuiet răsare
Şi vine şi creşte
Mai iute, mai tare;"

(*Toamna* – George Coşbuc)

„De nu m-ai uita încalte,
Sufletul vieţii mele."

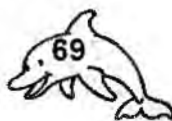
(*Floare albastră* – Mihai Eminescu)

„Mă cunoşteau vecinii toţi –
Tu nu m-ai cunoscut."

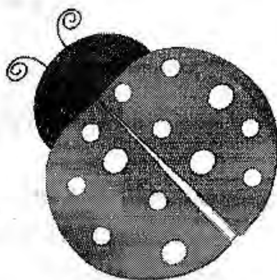
(*Pe lângă plopii fără soţ* – Mihai Eminescu)

1. Scrie în spaţiile libere ortogramele ***mai/m-ai***.

Eu m-am născut în luna ________ .
Nu ________ certat pentru nota mică la matematică.
Astăzi ________ ajutat la teme.

Maria este ________ mică decât mine.
Nu ________ trezit de dimineață.
________ mult am tăcut, decât am povestit.

2. Taie forma greşită a ortogramelor:

Când mai/ m-ai găsit, n-ai m-ai/ mai vorbit cu mine.
În luna m-ai/ mai i-am cumpărat bunicii flori.
Astăzi soarele nu m-ai/ mai încălzeşte cu putere.
Eu sunt cel mai/ m-ai bun la fotbal.

3. Citeşte cu atenție următoarele proverbe şi completează spațiile libere cu ***mai/m-ai***.

- „Dacă nu plouă în ________, nu se face mălai."
- „Când înfloresc salcâmii, nu ________ bate bruma."
- „________ toți pomii înfloresc, dar nu toți rodesc."
- „________ puține cuvinte şi mai mult lucru."
- „ ________bine sărac şi onest, decât bogat şi ruşinat."

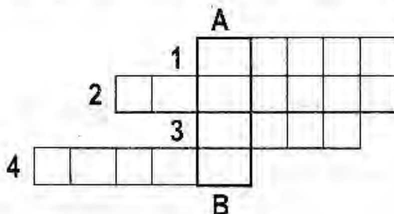
4. Alcătuieşte propoziții despre luna **mai**, în care să foloseşti ortograma **m-ai**.

____
____
____
____
____

❖ **Rebus**

Completează rebusul şi vei descoperi pe verticala **A-B** unul din înțelesurile cuvântului mai.

1. floare din Olanda
2. locuitor din Cluj
3. aură sau...
4. locuieşte în scoică

11. VA/V-A

Cuvântul ***va*** se scrie astfel când arată că o acțiune se va petrece în viitor.

Exemple:

Va veni toamna.

Pe cer **va** apărea soarele.

Cuvântul **v-a** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**v** şi **a**) se rostesc împreună într-o singură silabă. Cuvântul ***a*** ajută la exprimarea unei acțiuni (formarea timpului trecut al verbelor).

Exemple:

Florin **v-a** invitat la concurs.

Ploaia **v-a** speriat foarte tare.

„Nu v-a fost dor de țara voastră?"

(*Vestitorii primăverii* – George Coşbuc)

„Nici în genunchi la al tău glas
El nu va mai cădea!"

(*El – Zorab* – George Coşbuc)

„Cucul, un solist vestit,
Va cânta din flaut."

(*Concertul primăverii* – George Coşbuc)

1. Subliniază forma corectă a ortogramelor:

Va/ V-a cânta când va/ v-a învăța la pian.
Va/ V-a adus cadouri Moş Crăciun.
V-a/ Va veni vremea când curca va/ v-a scoate pui.
V-a/ Va spus că nu v-a/ va certat.

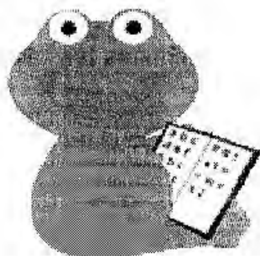
2. Alcătuieşte propoziții folosind expresiile:

v-a supărat, va sosi, v-a încântat, va cânta, v-a lăudat.

3. Completează cu ortogramele ***va*** sau ***v-a***.

El e cel ce ________ scăpat de la moarte.
Ilinca ________ veni mâine în vizită.
Nu ştiu dacă va ________ veni colegul în vizită.
Învăţătoarea ________ auzit ţipând.
În curând ________ veni primăvara.

4. Explică semnele de punctuaţie din următorul text:

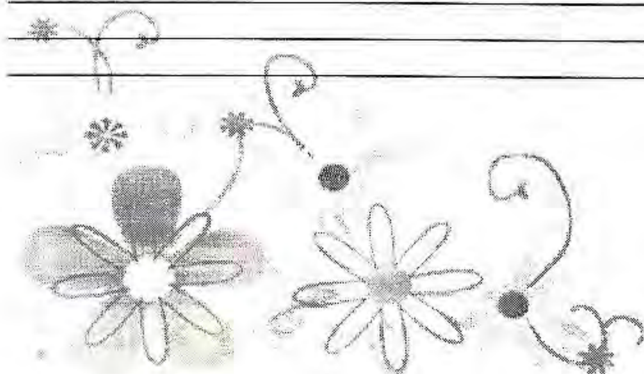
„M-am întâlnit cu tata la poartă. Se sprijinea în cârjă. Era slab. Tare slab era tata atunci. Veneam de pe drumuri.

– Da tu de unde vii?

– M-am strecurat printre el şi stâlpul porţii, pândindu-i braţul cu cârjă.

– Vin de pe drumuri, i-am răspuns, după ce m-am uitat în largul ogrăzii."

(*Cordun* – Eusebiu Camilar)

12. CEL/CE-L

Cuvântul ***cel*** se scrie astfel când poate fi înlocuit cu **acela** sau atunci când arată un grad de comparație.

Exemple:

Cel care va sosi primul primește cupa.(acela)

Andrei este **cel** mai bun antrenor de înot.

Cuvântul **ce-l** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**ce** și **l**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei *î*.

Exemple:

Am aflat de **ce-l** apreciază colegii pe Georgel.

Mă bucur că **ce-l** preocupă **cel** mai mult este învățătura.

„De bună seamă cel mai drag
A fost ales."

(*Nunta Zamfirei* – Gerorge Coşbuc)

„Pătrunde trist cu raze reci
Din lumea ce-l desparte."

(*Luceafărul* – Mihai Eminescu)

1. Completează cu ortogramele ***cel/ ce-l*** următoarele propoziții:

Nepotul meu este ________ mai frumos copil.
Adrian este ________ mai isteț copil din clasă.
De ________ cheamă dacă nu vrea să vină?
Calul ________ rău nu a mai mers la căruță, pentru că știa ________ așteaptă.

2. Taie cu o linie formele greșite ale ortogramelor din propozițiile:

Sosește la școală copilul ce-l/ cel rău.
Școlarul ce-l/ cel leneș nu a învățat lecția.
Nu știu cel/ ce-l interesează cel/ ce-l mai mult: cartea sau joaca.
Pe cel/ ce-l, cel/ ce-l cunoșteam nu l-am mai văzut de anul trecut.

3. Formulează propoziții folosind ortogramele ***cel*** și ***ce-l***:

____

____

____

____

____

4. Completează folosind cuvintele ***cel*** și ***ce-l*** în următoarele proverbe:

- „________ ce începe multe nu isprăvește nimic."
- „________ ce pierde drumul e bucuros și de cărare."
- „________ cu zile are leac."
- „________ înveți, îi intră pe-o ureche și îi iese pe alta."
- „________ sătul nu-l înțelege pe ________ flămând."

5. Schimbă o literă din cuvântul „**cel**" și scrie cuvintele noi pe care le-ai găsit.

____

____

____

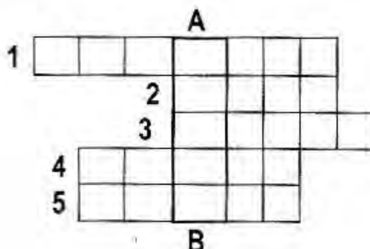
____

____

❖ **Rebus**

Completează rebusul și vei descoperi pe verticala **A-B** prenumele poetului român care a scris poezia "Revedere".

1. recompensat
2. se poartă pe deget
3. de îmbrăcat
4. opusul lui față
5. opusul lui goală

13. CEA/CE-A

Cuvântul ***cea*** se scrie astfel când poate fi înlocuit cu **aceea** sau atunci când arată un grad de comparație.

Exemple:

Cea pe care o vezi este sora mea. (aceea)

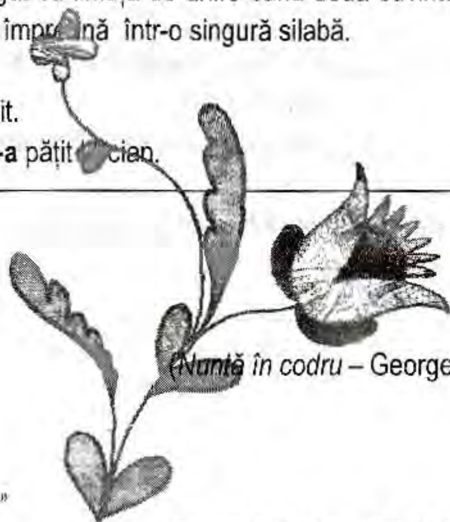
Zambila este **cea** mai parfumată floare de primăvară.

Cuvântul **ce-a** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**ce** şi **a**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

Ce-a căutat a găsit.

Nimeni nu ştie **ce-a** pățit Lucian.

„Am venit la voi în fugă,
Să vă spun ce-a fost."

(*Nuntă în codru* – George Coşbuc)

„Lângă bolta cea senină
Şi sub trestia cea lină
Vom şedea în foi de mure."

(*Floare Albastră* – Mihai Eminescu)

1. Taie formele greşite ale cuvintelor ***cea/ ce-a***.

Prietena mea cea/ ce-a mai bună m-a ajutat să-mi recuperez sania.
Cea/ Ce-a fost, a trecut.
Ce-a / Cea căzut din copac?
Mama mea este ce-a/ cea mai bună.
Mâine vom afla cea/ ce-a pățit bunicul şi cea/ ce-a făcut tata pentru a-l ajuta.

2. Scrie forma corectă a cuvintelor ***cea/ ce-a***:

Cartea ce-a/ cea nouă este interesantă.
Cea/ Ce-a făcut nu a fost bine.
Veverița cea/ ce-a roşcată adună alune.
„Cea/ Ce-a căutat, a găsit."

3. Alcătuieşte enunţuri folosind cuvintele ***cea şi ce-a.***

____

____

____

____

____

4. Completează proverbele cu ortogramele ***cea/ ce-a***:

- „________ mai bună judecată îi împăcăciunea."
- „________ spus, s-a dus."
- „________ câştigat într-o vară, a băut într-o seară."

5. Găseşte cuvinte noi înlocuind o literă din cuvântul „**cea**" şi alcătuieşte propoziţii cu ele.

____

____

____

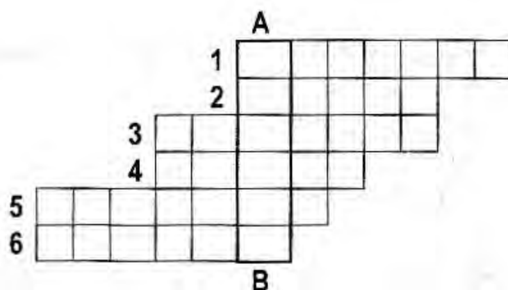
____

____

❖ **Rebus**

Completează rebusul şi vei descoperi pe verticala **A-B** numele primei luni de primăvară.

1. extragerea zăcămintelor minerale
2. vechi sau ...
3. năzuinţă sau ...
4. sumă sau...
5. tacâm cu care se pune ciorba
6. solicitare

14. CEI/CE-I

Cuvântul ***cei*** se scrie astfel când poate fi înlocuit cu **aceia** sau atunci când arată un grad de comparație.

Exemple:

Fluturii sunt **cei** ce zboară din floare în floare. (aceia)

Brazii **cei** mai înalți au fost tăiați.

Cuvântul **ce-i** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**ce** și **i**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei *î*.

Exemple:

Ce-i pasă celui sătul de flămând?

Nu am înțeles **ce-i** cu bunicul de ceva timp.

Ce-i al lui e **ce-i** mai bun.

„Şi nu pricep ce-i asta ..."

(*Cântecul Fusului* – George Coşbuc)

„Apoi, Luminate împărate, după atâtea noroace şi bunătăți, ce-i fi având ca să te mai tânguieşti?"

(*Palatul de cleştar* – Barbu Ştefănescu Delavrancea)

„Atunci împăratul, supărat, cheamă pe feciorii lui cei mai mari..."

(*Prâslea cel voinic şi merele de aur*– Petre Ispirescu)

1. Taie formele greşite ale cuvintelor ***cei/ ce-i***:

Cei/ Ce-i mai buni sunt învingători.
Copiii cei/ ce-i răsfățați plâng mereu.
Nu ştiu cei/ ce-i trece prin minte, dar nu este atent.
Cei/ Ce-i mai mari pomi sunt nucii.

2. Înlocuieşte spațiile libere cu unul din cuvintele ***cei/ ce-i.***

________ doi nu vor să cânte.
Am aflat ________ în paharul lui.
________ de acasă nu ştiu nimic.
De ________ rupi jucăriile?

3. Alcătuieşte câte două propoziţii folosind cuvintele ***cei/ ce-i.***

____

____

____

____

____

4. Citeşte următoarele proverbe şi completează cu ortogramele ***cei/ ce-i***:

- „Dacă nu ştii ________ apa, nu te sui în luntre."
- „Fugi de ________ răi, ca să nu te faci ca ei."
- „________ ce scot sabia, de sabie pier."
- „________ în mână nu-i minciună."
- „________ ce se potrivesc, lesne se împrietenesc."
- „________ frumos la toţi le place, dar nu ştii în el ce zace."

5. Completează după model:

elevii cei mai buni
cei mai buni elevi

____

____

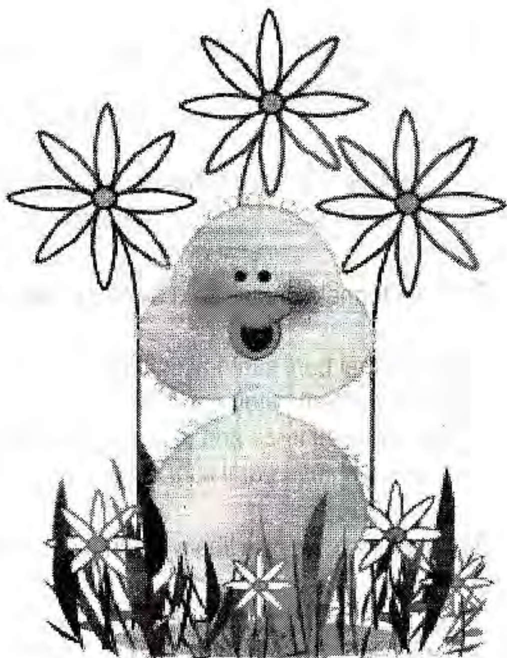
____

____

____

____

____

15. CEAI/CE-AI

Cuvântul ***ceai*** se scrie astfel când denumeşte o băutură din plante.

Exemple:

Dimineaţa beau **ceai** de tei.

Un **ceai** cald este binevenit oricând.

Cuvântul **ce-ai** se scrie legat cu liniuţă de unire când două cuvinte, părţi de vorbire diferite (**ce** şi **ai**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

Ce-ai căutat, ai găsit.

Am văzut **ce-ai** reuşit să construieşti.

„Dară pe calea ce-ai deschis
N-oi merge niciodată."

(*Luceafărul* – Mihai Eminescu)

„Ce-ai făcut cu cheile patimilor?"

(*Palatul de cleştar* – Barbu Ştefănescu Delavrancea)

„Apoi, i-a arătat termometrul pe care, spre ruşinea lui, îl scosese din ceai."

(*Puţin Guturai* – Cleopatra Lorinţiu)

1. Scrie propoziţii combinând următoarele cuvinte:

tei. ceai, beau, Seara, de
Mama, soc. cumpără, de, ceai,

____

____

____

2. Taie forma greşită a cuvintelor **ceai/ ce-ai** din propoziţiile:

În fiecare dimineaţă beau ce-ai/ ceai cu lămâie.
Ceai/ Ce-ai învăţat astăzi la şcoală?
Vreau şi eu un ce-ai / ceai.
Ce-ai/ Ceai câştigat la tombola de Crăciun?
Vreau să-mi spui de ceai/ ce-ai plâns.

3. Formulează propoziții folosind cuvintele ***ceai*** și ***ce-ai.***

4. Completează cu ortogramele **ceai/ ce-ai** următoarele proverbe.

- „ ________ mâncat, de ne-ai uitat?"
- „ ________ spus, s-a dus."
- „ ________ scris cu penița, nu tai cu bărdița."

5. Scrie propozițiile pe care le descoperi.

De
Strânge
Ai uitat

dat cu piatra în geam?
trântit de masă.
învățat la vioară.

Beau
Mama cumpără
Seara beau

în fiecare dimineață.
verde.
de tei

16. NUL/NU-L

Cuvântul ***nul*** se scrie astfel când are sensul de zero (în matematică), incapabil (despre om), terminat la egalitate (meci), ilegal (despre act).

Exemple:

La primul exercițiu rezultatul este **nul**.
Fără muncă vei deveni un om **nul**.
Meciul de aseară a fost **nul**.
Actul locuinței s-a dovedit a fi **nul**.

Cuvântul **nu-l** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**nu** și **l**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei ***î***.

Exemple:

Nu-l doare mâna pe care a lovit-o.
Am hotărât să **nu-l** mai aștept pe Mihai.

„Și meciul nul nu i-a mulțumit pe sportivi."

„Acest lucru el nu-l înțelegea."

(*Trei Doamne, și toți trei* – George Coșbuc)

„Nu-l credeți, cucoană, să vă ție Dumnezeu!"

(*Fata săracului cea isteță* – Petre Ispirescu)

1. Taie formele greșite din propozițiile:

Oana nul/ nu-l mai vrea pe colegul său de bancă.
Au făcut un meci nu-l/ nul.
Învățătoarea nu-l/ nul ascultă astăzi la muzică.
Dacă nu muncești, vei fi un om nul/ nu-l.
Nul/ nu-l poate opri nimeni când își propune ceva.

2. Foloseşte ortogramele ***nul*** şi ***nu-l*** şi alcătuieşte un text cu titlul *„La meci”*.

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

3. Completează după model:

Nu-l iert. Nu îl iert.
Nu-l cert. ____________________
Nu-l uit. ____________________
Nu-l apreciez. ____________________
Nu-l plac. ____________________

4. Completează spațiile punctate cu ortogramele ***nul/ nu-l***:

________ mai suport să doarmă toată ziua.
Poți să-l alergi, că ________ ajungi repede.
Ai obținut un act ________ .
Clasa noastră a făcut un meci ________ .
I-am spus că ________ aduc înapoi.

5. Completează proverbele cu ortogramele ***nul/nu-l***:

- „ __________ ajungi nici cu armăsarul, nici cu ogarul.”
- „ __________ speli cu tot prețul.”
- „ __________ speria pe vultur cu cioara.”

17. NU-I/N-O

Cuvântul **nu-i** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**nu** şi **i**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei ***î***.

Exemple:

Nu-i cere nimic.

Corina **nu-i** gata de plecare.

Cuvântul **n-o** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**nu** şi **o**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei ***u***.

Exemple:

N-o interesează muzica.

Am crezut că **n-o** să mai vii.

„Ce să fie? Nu-i nimic.
A trecut acceleratul."

(*Acceleratul* – George Coşbuc)

„Dar ca Săgeată de bogat
Nici astăzi domn pe lume nu-i."

(*Nunta Zamfirei* – George Coşbuc)

„Şi n-o să-mi meargă
Neam de neam."

(*Duşmancele* – George Coşbuc)

1. Taie formele greşite ale ortogramelor din următoarele propoziții:

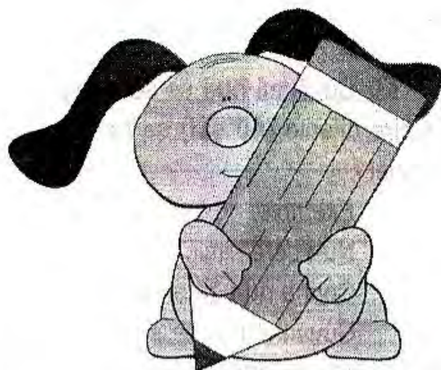
De-acum no/ n-o să mai plâng.
Nui/ Nu-i mai cântă bunica cântece de leagăn.
Dacă no/ n-o ascult pe mama, am să fac un meci nu-l/ nul.
Nui/ nu-i soare, nu-i/ nui frig, dar nici prea bine nu-i/ nui.

2. Completează după model:

Nu-i aici. Nu este aici.
Nu-i bolnav. ____________________
Nu-i acasă. ____________________
Nu-i cuminte. ____________________

N-o ascult. Nu o ascult.
N-o iert. ____________________
N-o iubesc. ____________________
N-o cert. ____________________

3. Alcătuieşte un text scurt cu titlul „*Prietenul meu*" în care să foloseşti ortogramele: *nu-l, n-o, nu-i.*

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

18. N-AM/N-A/N-ARE/ N-AU/ N-AȚI/N-AR

Cuvintele **n-am, n-a, n-are, n-au, n-ați, n-ar** se scriu cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**n** şi **am**, **a**, **are**, **au**, **ați**, **ar**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei **u**.

Exemple:

N-am ajuns la timp.
Încă **n-a** sosit trenul.
Dora **n-are** cinci ani.
Bunicii **n-au** venit în vizită.
N-ați ascultat sfatul mamei.
N-ar veni să te ajute.

„El duce sfat din casă-n casă
Că n-am broboadă de mătasă."

(*Duşmancele* – George Coşbuc)

„Nimeni n-a aflat lăcaşul
Unde ea s-ascunde tainic."

(*Călin – file din poveste* – Mihai Eminescu)

„Cât ce n-ar fi dat acuma frunza pe o picătură de ploaie!"

(*Frunza* – Emil Gârleanu)

„Na-ți, mă, banii! zise dracul trimis; şi să te cărăbăneşti de aici; că n-ați făcut nimic bun ..."

(*Dănilă Prepeleac* – Ion Creangă)

„Cei ce n-au dreptate n-ar mai năzui în veci şi-n purtarea la judecată."

(*Cinci pâni* – Ion Creangă)

1. Completează propozițiile scriind cuvintele care se potrivesc:
(*n-au, n-a, n-are, n-ați, n-a*)

__________ fost astăzi la repetiție.
Cine __________ luat medicamentele, nu se va vindeca.
__________ mamă, __________ tată, este un copil orfan.
Voi __________ venit la spectacol.
Niciodată ______________ țipat mama la mine

2. Completează după model:

N-are casă. *Nu are casă.*
N-are pisoi. ____________________
N-ai nimic. *Nu ai nimic.*
N-ai minte. ____________________
N-au zile bune. *Nu au zile bune.*
N-au profesori răi. ____________________
N-ați venit. *Nu ați venit.*
N-ați cântat. ____________________
N-ar plânge. *Nu ar plânge.*
N-ar mânca nimic. ____________________

3. Alcătuieşte propoziții folosind ortogramele: *n-am, n-a,n-are,n-ați, n-au, n-ar.*

____
____
____
____
____
____
____

4. Completează proverbele cu ortogramele: *n-am, n-a, n-are, n-ați, n-am, n-ar.*

- „Nu ştiu Nică, __________ văzut, nici pe-aicea __________ trecut."
- „ __________ intrat vremea în sac."
- „__________ să cânte cucoşul meu pe gardul lui."
- „Oi albe __________ nici una, dar negre mai puține."
- „S-a supărat pe sat şi trei zile __________ mâncat."
- „Bani şi tâlhari au, cinste __________ ."

5. Aranjează cuvintele următoare şi formulează cu ele propoziții corecte:

a) n-are, Maria, opt, ani.

____
____

b) la, venit, Colegii, mi, pădure, n-au.

____
____

c) timp, la, sosit, n-a, Autobuzul

____
____

19. M-AR/MI-AR/NE-AR

Cuvintele **m-ar, mi-ar, ne-ar** se scriu legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**m**, **mi**, **ne** și **ar**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

M-ar ajuta și mama dacă e nevoie.
Mi-ar fi plăcut să mergem la munte.
Ar fi bine dacă **ne-ar** expedia cărțile.

„M-ar interesa propunerea ta."

„Ne-ar plăcea să ne vizitați."

„Nu mi-ar fi rușine mie de mișei și de malaci."
(*Bivolul și coțofana* – George Topîrceanu)

1. Taie formele greșite ale ortogramelor din propozițiile:

Miar/ Mi-ar fi rușine să nu învăț lecția.
Părinții m-ar/ mar trimite la studii în străinătate.
Nouă nu near/ ne-ar fi teamă dacă am vedea ursul în pădure.
Nu miar/ mi-ar fi plăcut să fiu refuzat.

2. Completează spațiile folosind cuvintele potrivite:

__________ fi drag să am o bibliotecă cu multe cărți.
Ar fi bine de nu ________ căuta vecinul meu când sunt ocupat.
Ce bine ar fi de nu __________ certa părinții când greșim!

3. Formulează propoziții folosind ortogramele: *m-ar, mi-ar, ne-ar.*

____

____

____

____

20. MIE/MI-E

Cuvântul **mie** se scrie astfel când are înțelesul de sumă de bani sau de **eu (ca persoană).**

Exemple:

Cumpărăturile costă o **mie** de lei.

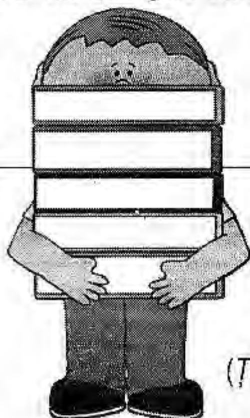
Mie îmi plac zambilele.

Cuvântul **mi-e** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**mi** şi **e**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei ***î***.

Exemple:

Mi-e dor de primăvară.

Mi-e frică de furtună.

„Frumoasă mi-e țara străveche,
Întinsă pe munți şi văi."

(*Țara* – Otilia Cazimir)

„Mi-e drag ca ochii mei din cap.
Şi nu l-aş da nici mort."

(*El Zorab* – George Coşbuc)

"Mie nu mi-e greu – răspunse patul pe care dormea împăratul – mi-e bine, căci pe mine zace iubitul meu tată!"

(*Doi feți cu stea în frunte* – Ioan Slavici)

„Mi-e prieten numai mie, iară ție duşman este."

(*Scrisoarea III* – Mihai Eminescu)

1. Pune în spațiile libere ortogramele potrivite: ***mie/ mi-e***.

__________ tare dor de prietenii din străinătate.
Mama îmi dă o __________ de lei de ziua mea.
Când eşti bun cu mine __________ foarte bine.

Dă-mi şi __________ o mână de ajutor.

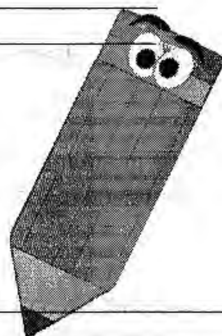
„ ________ drag ca sarea în ochi."
„ Decât o ________ de vrăbii pe gard, mai bine una în mână."

2. Taie forma greşită a ortogramelor ***mie/ mi-e***:

Mie/ Mi-e jenă că nu ţi-am înapoiat cărţile la timp.
Mi-am cumpărat o bicicletă pe care am dat o mie/ mi-e de lei.
Mi-e/ Mie nu-mi place să mănânc legume.
Nepotul meu mie/ mi-e tare drag.

3. Transformă propoziţiile de mai jos după model:

Mi-e dor de părinţi. *Îmi este dor de părinţi.*
Mie mi-e foame. ____________________
Mi-e greu. ____________________
Mi-e uşor să învăţ. ____________________
Mi-e teamă de tunet. ____________________

4. Alcătuieşte propoziţii folosind cuvintele:

mie – pronume
mie – sumă de bani (substantiv)
mi – e (mi – pronume; e – verb)

____
____
____
____

5. Pune în locul spaţiilor libere ortogramele ***mie/ mi-e***:

- „Milă ________ de tine, dar de mine mi se rupe inima."
- „Un nebun aruncă o piatră în gârlă şi o ________ de înţelepţi nu pot să o scoată."
- „Decât o ________ de ani răi, mai bine unul bun."
- „ ________ -mi arde casa, şi el îşi pârleşte bâta."

21.SĂI/SĂ-I

Cuvântul **săi** se scrie astfel când se poate înlocui cu **lui** sau **ei**.

Exemple:

Ochii **săi** sclipeau de bucurie.

Colegii **săi** au ieşit câştigători.

Cuvântul **să-i** se scrie legat cu liniuţă de unire când două cuvinte, părţi de vorbire diferite (**să** şi **i**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei *î*.

Să-i nu se poate înlocui cu **lui** sau **ei**.

Exemple:

Să-i spui adevărul!

Vino **să-i** vezi cum se joacă!

„Ochii săi albaştri ard în lăcrimele ..."

(*Muma lui Ştefan cel Mare* – Dimitrie Bolintineanu)

„Vrei poate macii din livezi
Pe toţi cu mâna ta să-i scuturi?"

(*Prefaţă* – George Topîrceanu)

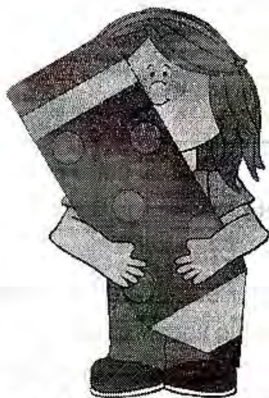
„Crăiesei noastre am să-i spun
Să vină să-ţi descuie."

(*Crăiasa Zânelor* – George Coşbuc)

1. Taie forma greşită a ortogramelor din propoziţiile de mai jos:

Săi/ Să-i dai colegei un buchet de flori.
Părinţii săi/ să-i sunt în străinătate.
Învăţătoarea ia/ i-a chemat la şcoală săi/ să-i ajute la efectuarea temelor.
Bunicii să-i/ săi i-au/ iau cumpărat pantofii cei/ ce-i noi.
Inundaţiile iau/ i-au luat casa şi animalele.
Mă gândesc dacă săi/ să-i spun mamei ce notă mică am luat.

2. Completează după model:

să-i spun	să îi spun
să-i cânt	______________
să-i ajut	______________
să-i duc	______________
să-i găsesc	______________
să-i cert	______________

3. Înlocuieşte cuvintele „**lui**" şi „**ei**" în enunţurile de mai jos: folosind cuvântul „**săi**".

Prietenii ei o ajută la nevoie. (______________)
Părinţii lui îi cumpără bicicletă. (______________)
Colegii lui l-au felicitat. (______________)
Au mers la munte cu ai ei. (______________)
Ne-am gândit că vecinii lui nu sunt acasă. (______________)

4. Pune în spaţiile libere forma potrivită a ortogramelor ***săi/ să-i***:
Lupul a venit ______________ mănânce oile.
Elevii au ajuns la bătrâni ______________ ajute.
Învăţătoarea a strigat catalogul ______________ cunoască pe copii.
Fraţii ______________ au cântat „Pluguşorul".
A venit la şcoală cu părinţii ______________ .

5. Alcătuieşte un text din cinci propoziţii în care să foloseşti ortogramele ***săi*** şi ***să-i***.

____
____
____
____
____
____
____
____

22.CAR/C-AR

Cuvântul **car** se scrie astfel când are înțelesul de **căruță**, de **a căra** sau de **insectă** ce distruge lemnul.

Exemple:

Pe drum trecea un **car** plin de peşte.

În fiecare zi **car** cumpărăturile.

Ciocănitoarea caută hrană în găurile făcute de **car** în copac.

Cuvântul **c-ar** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**c** şi **ar**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei **ă**.

Exemple:

Sunt sigură **c-ar** merge în excursie.

Cred **c-ar** câştiga dacă ar juca.

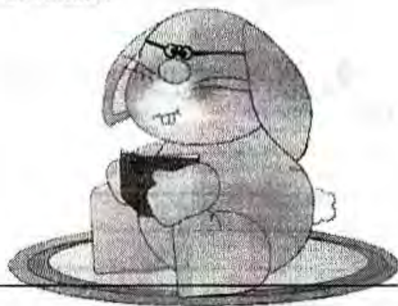
„N-am crezut c-ar putea pierde lupta."

„Ea îşi cunoscu bărbatul din scârțâitul roatelor de la car ..."

(*Păcală în satul lui* –Ioan Slavici)

1. Formulează câte o propoziție cu următoarele cuvintele:

- car (vehicul)
- car (insectă)
- car (a căra)
- c-ar (că ar)

2. Completează spațiile libere cu forma corectă (***car*** sau ***c-ar***):

Eu ______________ ghiozdanul colegei de bancă.
Bunicul are un ______________ cu doi boi.
Nu cred ______________ veni iarna.
Fii sigur ______________ vrea să știe tabla înmulțirii.
Am găsit în parchet găuri făcute de un ______________ .
Am auzit ______________ fi fost la munte.

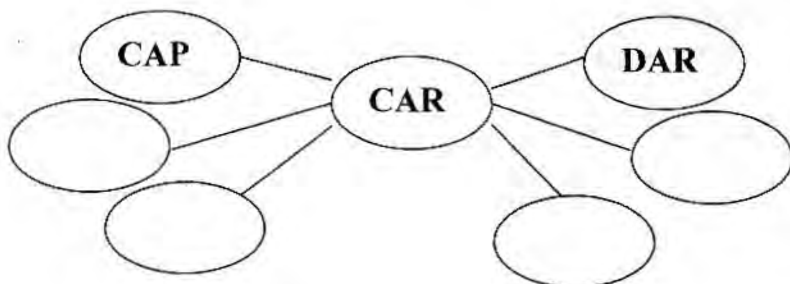
3. Taie forma greșită a ortogramelor din propozițiile:

Ea știa car/ c-ar avea bani pentru cumpărături.
Am văzut un c-ar/ car cu patru boi.
Insecta numită c-ar/ car a ros lemnele din magazie.
Gigi crede car/ c-ar fi bine să învețe să cânte la pian.
Sunt sigur car/ c-ar dori să știe cine i-a găsit mingea pierdută.

4. Completează după model:

c-ar veni	*că ar veni*
c-ar pleca	______________
c-ar mânca	______________
c-ar citi	______________
c-ar scrie	______________

5. Completează după model:

23. DAR/D-AR

Cuvântul **dar** se scrie astfel când se poate înlocui cu **cadou** sau **însă.**

Exemple:

I-am dus colegei mele în **dar** o păpuşă.

Te-am chemat, **dar** tu ai plecat.

Cuvântul **d-ar** se scrie legat cu liniuţă de unire când două cuvinte, părţi de vorbire diferite (**d** şi **ar**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei **e**.

Exemple:

D-ar veni o oră, m-ar ajuta foarte mult.

„Nu e soare, dar e bine."

(*Iarna pe Uliţă* – George Coşbuc)

„Tare ar mai fi gustat din el, dar orezul nu era încă fiert."

(*Pisica şi râsul* – poveste chineză)

„D-ar iubi, ar veni."

1. Completează spaţiile libere cu ortogramele ***dar*** sau ***d-ar***.

De ziua mea am primit în ____________ un buchet de trandafiri ____________ veni bunica la mine, m-aş bucura mult.

Te-am chemat în grădină, ____________ nu ai venit. M-aş bucura, ____________ cânta colega mea la serbare.

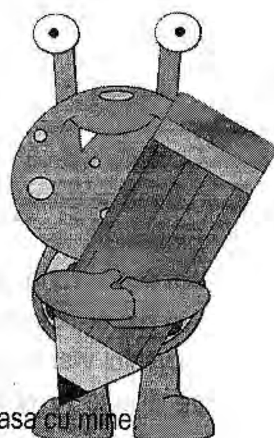
Nu ştiu ce s-ar întâmpla ____________ apărea aici, ____________ mi-e teamă de ce-ar zice mama.

2. Completează după model:

a) d-ar veni — *de ar veni*
d-ar cânta — ____________
d-ar merge — ____________
d-ar scrie — ____________
d-ar mânca — ____________

b) d-ar dansa — *dacă ar dansa*
d-ar citi ________________
d-ar povesti ________________
d-ar plânge ________________
d-ar iubi ________________

3. Taie formele greşite în propoziţiile:

Dar/ D-ar veni vara mai repede!
Aş pleca în tabără, dar/ d-ar părinţii nu-mi dau voie.
Mâine merg la o nuntă şi m-aş bucura dar/ d-ar dansa mireasa cu mine.
Îmi place anotimpul iarna, dar/ d-ar uneori este prea ger.

4. Formulează câte două propoziţii cu ortogramele ***dar*** şi ***d-ar***.

____
____
____
____
____

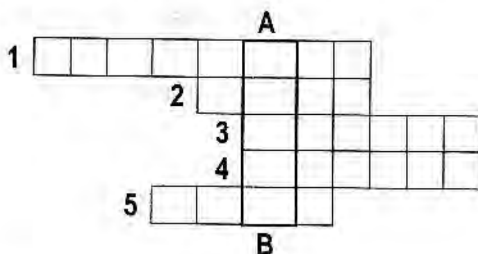
5. Completează proverbele:

- "Calul de __________ nu se caută la dinţi.„
- „__________ din __________ se face.„

❖ **Rebus**

Completează rebusul şi vei descoperi pe verticala **A-B** un cuvânt cu acelaşi sens pentru **dar**.

1. opusul lui **descărcat**
2. ţopăie
3. medic sau ...
4. cel mai mari ape stătătoare
5. semnul adunării

24. VAR/V-AR

Cuvântul **var** se scrie astfel când are înțelesul de **material** (rocă moale) pentru vopsirea pereților.

Exemple:

Am dat cu **var** pe pereți.

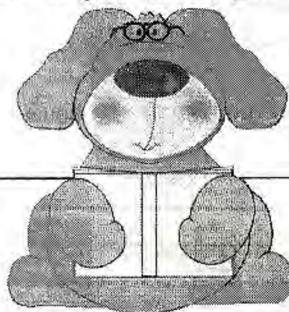
Am zugrăvit camera mea cu **var** colorat în verde.

Cuvântul **v-ar** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**v** şi **ar**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei ***ă***.

Exemple:

V-ar prinde bine o plimbare cu vaporul.

Dacă ați veni, **v-ar** aştepta bunicul la gară.

„Țin minte şi-acuma grădina,
Ferestrele unse cu var ..."

(*Balada chiriaşului grăbit* – George Topîrceanu)

„Aerul cel înveninat şi rece al sufletelor lor moarte v-ar putea omorî."

(*Făt-Frumos din lacrimă* – Mihai Eminescu)

1. Pune în locul spațiilor libere cuvintele ***var*** sau ***v-ar***.

În camera mea pereții sunt văruiți cu __________ alb.
__________ plăcea să văruim şcoala cu __________ sau cu vopsea lavabilă?
Pisicuța __________ zgâria tare dacă o supărați.
I-am cumpărat mamei o pungă cu __________ stins.

2. Completează spațiile libere după model:

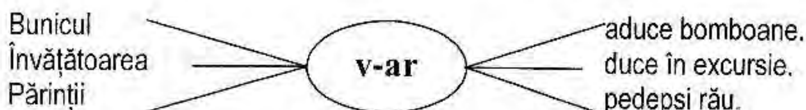
v-ar cânta	v-ar __________
v-ar __________	v-ar __________
v-ar __________	v-ar __________

3. Taie forma greşită a ortogramelor: ***v-ar/var***.

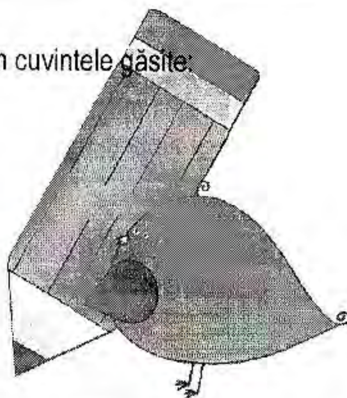
Când am fost în excursie am văzut o carieră de v-ar/ var.
Nu cred că v-ar/ var da bani dacă nu munciţi.
Dacă bunica var/ v-ar vedea în cireş, v-ar/ v-ar certa rău.
Primăvara dăm cu var/ v-ar pe pomii fructiferi.
Var/ V-ar lua tata cu maşina dacă mergeţi să cumpăraţi var/ v-ar.
Var/ v-ar plăcea să mâncaţi îngheţată?

4. Scrie propoziţiile descoperite în următorul joc:

____
____
____
____
____

5. Continuă şirul şi alcătuieşte propoziţii cu patru din cuvintele găsite:

VAR	→	VAS	→	ZAR
	→	VA☐	→	☐AR
	→	VA☐	→	☐AR
	→	VA☐	→	☐AR
	→	VA☐	→	☐AR

____
____
____
____
____

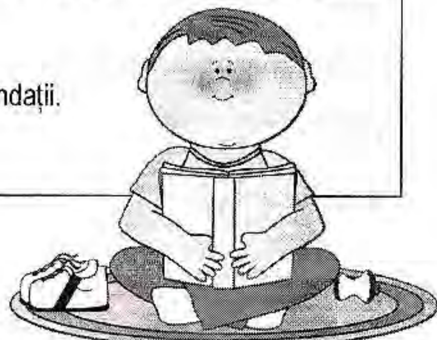

25. SAR/S-AR

Cuvântul **sar** se scrie astfel când are înțelesul a sări. *Exemple:*
De bucurie, **sar** într-un picior.
Fetele **sar** coarda.

Cuvântul **s-ar** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**s** şi **ar**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei ***e***.

Exemple:
Dacă **s-ar** topi zăpada, **s-ar** produce inundații.
S-ar fi dus şi el la meci.

„Din căpiță sare pleavă,
Sar gunoaie dintr-un snop."

(*La vânătoare* – George Topîrceanu)

„Că de-ar împinge-o, ea nebuna
S-ar năpusti, ieşind din soc,
S-ar duce pe pârâu cioc-poc."

(*Roata morii* – George Coşbuc)

„Cei ce se luptă murmurând,
De s-ar lupta şi-n primul rând ..."

(*Decebal către popor* – George Coşbuc)

„Sar frânghiile în trei
Şi plesnesc în şase."

(*Gruia* – Ştefan Octavian Iosif)

1. Taie formele greşite ale ortogramelor ***sar/s-ar***.

Colegii mei nu s-ar/ sar la bătaie în pauză.
Ioana sar/ s-ar plimba cu metroul.
Niciodată nu s-ar/ sar gardul, că sar/ s-ar putea să cad.
Maimuțele sar/ s-ar din ramură în ramură să caute banane.
Sar/ S-ar duce în tabără dar nu au suficienți bani.

2. Completează după model:

s-ar urca
s-ar ____________
s-ar ____________
s-ar ____________
s-ar ____________
s-ar ____________

3. Completează spațiile libere cu ortogramele corecte (***sar/ s-ar***):
____________ înscrie la concursul de limba română.
Toni ____________ urca în nuc să adune nuci pentru bunica.
Fetele ____________ coarda în curtea școlii.
Băieții ____________ doi câte doi la ora de educație fizică.

4. Formulează propoziții în care să folosești ortogramele ***sar*** și ***s-ar.***

____
____
____
____
____
____

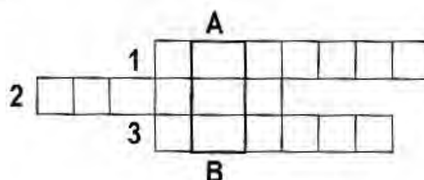
Reține!

Eu sar .
Tu sari.
El/Ea sare.
Noi sărim.
Voi săriți.
Ei/Ele sar.

❖ **Rebus**

Completează rebusul și introdu în enunțuri cuvântul pe care l-ai descoperit pe verticala **A-B.**

1. persoană care se ocupă de studiul istoriei
2. meseria de a face pâine
3. actor sau...

26. CAŞ/C-AŞ

Cuvântul **caş** se scrie astfel când are înțelesul de **brânză**.

Exemple:

Am cumpărat un kilogram de **caş** afumat.

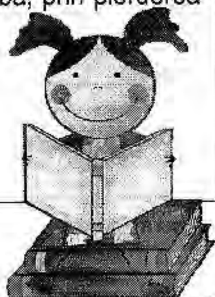
La Rucăr găseşti cel mai bun **caş** de oaie.

Cuvântul **c-aş** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**c şi aş**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei ***ă***.

Exemple:

Cred **c-aş** reuşi să ajung la timp.

Le-am spus **c-aş** putea fi prezentă dacă e nevoie.

„ Cucurigu! Dați, c-aş da şi eu, şi n-am cu ce!"

(*Şoarecele şi ghinda* – poveste populară românească)

„Jupânul Corb, pe-o creangă cocoțat,
Ținea în lanț un boț de caş furat."

(*Corbul şi vulpea* – La Fontaine)

1. Taie forma greşită a cuvintelor ***caş/ c-aş***:

Am fost la stână şi am mâncat caş/ c-aş de oaie.

I-am spus mamei caş/ c-aş pleca într-o excursie la munte.

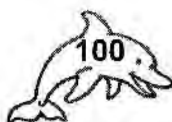
Aş cumpăra caş/ c-aş dulce, dar nu am timp să merg, caş/ c-aş vrea să citesc o carte.

Pisica ar fura c-aş/ caş, dar nu o lasă cățelul.

Mi-e teamă caş/ c-aş putea să răcesc dacă nu mă îmbrac bine.

2. Completează după model:

c-aş plânge	*că aş plânge*
c-aş vrea	______________
c-aş cânta	______________
c-aş citi	______________
c-aş mânca	______________

3. Formulează propoziții în care să folosești ortogramele ***caș/ c-aș***.

____

____

____

____

____

4. Completează spațiile libere folosind ortogramele ***caș/ c-aș***.

Am fost la stână și am cumpărat __________ de oaie. Le-am spus colegilor __________ pleca de la ora de muzică. Cred __________ mânca și eu __________ cu mămăliguță. Poate __________ veni și eu la fotbal.

5. Formulează un scurt text din 5-7 enunțuri în care să folosești cuvintele ***caș*** și ***c-aș***. Dă-i titlul „*La stână*".

____

____

____

____

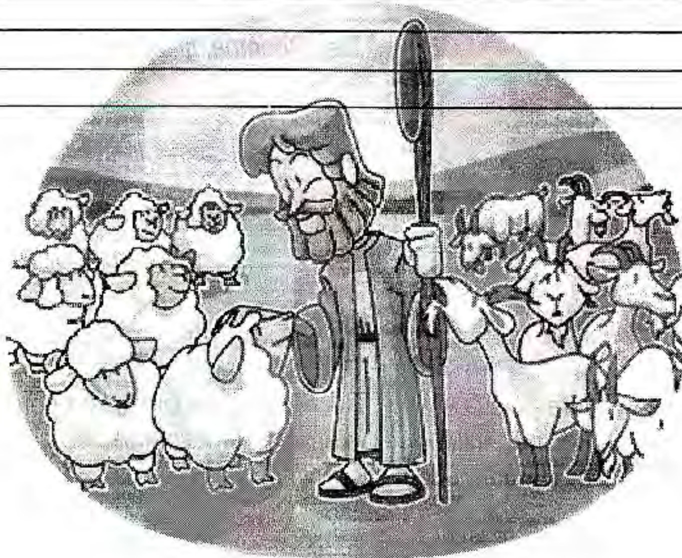
____

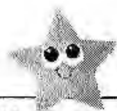
____

____

____

____

27. CĂI/CĂ-I

Cuvântul **căi** se scrie astfel când are înțelesul de drumuri sau procedee, moduri, metode.

Exemple:

Poți ajunge la mine pe mai multe **căi.**

Se circulă bine pe **căi** aeriene, dar şi pe **căi** ferate.

Caută alte **căi** ca să-l convingi.

Cuvântul **că-i** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**că** şi **i**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei *î*.

Exemple:

Te-ai convins **că-i** bine să citeşti.

A spus tuturor **că-i** place baletul.

„Şi deodată-ncep să urle
Că-i apucă noaptea-n câmp."

(*La vânătoare* – George Topîrceanu)

„Ce griji pe dânsul, ce fiori,
Când se gândea că-i greu războiul."

(*Trei, Doamne, şi toți trei* – George Coşbuc)

„Simte palmele că-i ard."

(*Lordul John* – George Coşbuc)

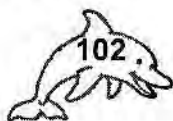
„Şi căi de mii de ani treceau."

(*Luceafărul* – Mihai Eminescu)

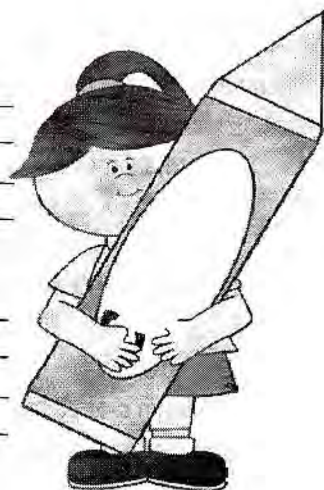
1. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor ***căi/că-i***:

Am ajuns la pădure pe __________ ocolitoare, deoarece era noroi. Acolo au observat vioreaua __________ înflorită. Prietenii mei îmi spuneau __________ mai bine să renunțăm. Eu am vrut să-i duc bunicii viorele pentru __________ plac foarte mult.

Când ne-am întors, am luat-o tot pe __________ ocolitoare.

2. Transformă după model:

a) că-i cânt — că îi cânt
că-i găsesc — ______
că-i ajuți — ______
că-i felicit — ______
că-i găsim — ______

b) că-i deştept — că este deştept
că-i frumos — ______
că-i leneş — ______
că-i înflorit — ______
că-i bine — ______

3. Încercuieşte forma corectă a cuvintelor ***căi/că-i***:

A rezolvat problemele pe mai multe că-i/ căi, căi/ că-i mai uşor.
Maria îmi spune căi/ că-i plac trandafirii galbeni.
Au venit pe căi/ că-i diferite şi s-au întâlnit la şcoală.

„Căi/ Că-i laie,
Că-i/ Căi bălaie,
Ba una
Ba alta."

28. CAI/C-AI

Cuvântul **cai** se scrie astfel când denumeşte un **animal domestic** de tracţiune sau pentru concursurile hipice.

Exemple:

La fermă sunt vaci, oi, capre şi **cai**.

La concursul de **cai**, a câştigat cel negru.

Cuvântul **c-ai** se scrie legat cu liniuţă de unire când două cuvinte, părţi de vorbire diferite (**c** şi **ai**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei ***ă***.

Exemple:

Credeam **c-ai** plecat.

C-ai încurajat-o pe colega ta, este o faptă demnă de laudă.

„Iar, vulturul simţi c-ai venit spre el."

(*Vulturul* – poveste populară)

„Ai inimă! Tu poţi să ai
Mai vrednici şi mai mândri cai,
Dar eu, stăpân, eu?"

(*El –Zorab* – George Coşbuc)

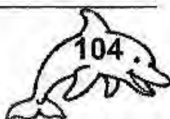
1. Taie forma greşită a ortogramelor:

La herghelie am văzut c-ai/ cai mari şi frumoşi.
Te-am văzut cai/ c-ai plecat pe c-ai/ cai dis de dimineaţă.
Mă bucur cai/ c-ai ajutat pe bătrână să treacă strada.
Am observat cai/ c-ai prins curaj la volan.
Maşina mea are 170 cai/ c-ai putere.
Cai/ C-ai şi tu o vină, asta o ştim.

2. Transformă după model şi formulează şi tu propoziţii:

că ai cântat	*c-ai cântat*
că ai fugit	________________
că ai venit	________________
că ai luat	________________
că ai ascultat	________________

____
____
____
____
____
____

3. Completează spațiile libere cu forma corectă a ortogramelor **cai/c-ai**:

Bunicul meu a avut doi __________ trăpaşi.
Mă bucur __________ terminat semestrul cu media zece.
Am aflat __________ în grajd doi __________ ponei.
Ştiu __________ fost în Austria la schi.
N-am auzit __________ cântat la serbare.
Nu am ştiut __________ fost plecat în Franța.
Iarna, sania este trasă de __________.

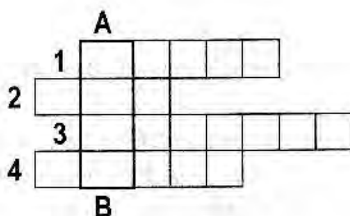
4. Alcătuieşte enunțuri folosind cuvintele **cai/c-ai.**

____
____
____
____
____
____

❖ **Rebus**

Completează rebusul şi vei descoperit pe verticala **A-B** un cuvânt cu acelaşi sens pentru **drum.**

1. acelaşi sens cu arama
2. opusul pentru **vorbesc**
3. rasă de cal folosită la călărie
4. se agață în undiță

29. DEA/DE-A

Cuvântul **dea** se scrie astfel când are înțelesul de **a da, a oferi**.

Exemple:

A uitat să **dea** florile în dar.

Bunica vrea să **dea** drumul păsărilor în curte.

Cuvântul **de-a** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**de** și **a**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

Ne jucăm **de-a** hoții și vardiștii.

Mihai s-a dat **de-a** dura pe derdeluș.

„Gură fac ca roata morii,
Și de-a valma se pornesc ..."

(*Iarna pe uliță* – George Coșbuc)

„Voiești pe ieniceri să-i pun
Să te dea câinilor?"

(*El-Zorab* – George Coșbuc)

1. Completează spațiile libere cu ortogramele corecte:

(*s-a, dea, de-a, n-a*)

Ianis ________ dus să ________ mâncare la cățel.

Când ________ dus la școală ________ dus ________ dura pe panta alunecoasă.

Colega mea ________ vrut să-mi ________ caietul să copiez tema.

În fiecare dimineață bunica iese să ________ mâncare și apă la păsări.

Săniuțele alunecă ________ valma pe derdeluș.

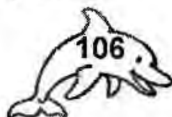
2. Taie ortogramele greșite (***dea, de-a***):

Bunicul iese dimineața să dea/ de-a mâncare la animale.

Am dat cu bile dea/ de-a dura pe parchet.

O rog pe doamna să nu ne dea/ de-a mult de scris.

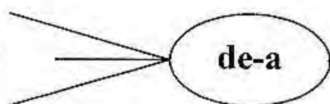
Ne-am jucat dea/ de-a șoarecele și pisica.

3. Formulează câte două propoziții în care să foloseşti cuvintele **dea/de-a**.

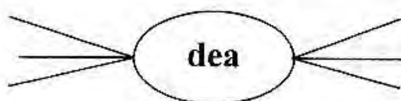
4. Descoperă propozițiile în următorul joc şi transcrie-le:

Mingea cade
Cărțile sunt puse
Ne jucăm

dura pe parchet.
valma în dulap.
vânătorul şi păsările

Cristi vrea să
Nică nu vrea să
Mama doreşte să

flori învățătoarei.
drumul pupezei.
hrană păsărilor.

5. Dictare

„S-a întâmplat însă odată ca mingea să-i scape din palme şi căzând pe pământ să se ducă de-a rostogolul de-a dreptul în fântână. Fata de împărat o urmări cu privirea, dar mingea pieri de parcă n-ar fi fost şi fântâna era tare adâncă, atât de adâncă, de nu-i putea zări fundul!"

(*Prințul fermecat* –Frații Grimm)

30. MOR/M-OR

Cuvântul **mor** se scrie astfel când are înțelesul de **a muri, a deceda** sau când exprimă sunetele scoase de **mormăitul ursului.**

Exemple:

Zilnic **mor** ființe din cauza poluării.

Ursul se aude din pădure: **mor! mor!**

Cuvântul **m-or** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**m** și **or**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei **ă**.

Exemple:

M-or prinde din urmă.

Nu **m-or** mai aștepta.

„Şi fac ce vreau! Şi n-am să mor
De grija sorții mele."

(*Numai una!* – George Coşbuc)

„M-or troieni cu drag
Aduceri aminte."

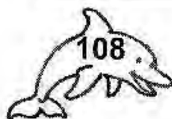
(*Mai am un singur dor* – Mihai Eminescu)

1. Taie forma greşită a cuvintelor ***mor*** şi ***m-or*** din propozițiile:

Când mor/ m-or vedea bunicii, m-or/ mor aştepta cu flori.
Când este ger plantele m-or/ mor.
Dacă nu mor/ m-or înțelege colegii că am fost bolnav, voi aduce scutire medicală.
„Să mă lăsați să m-or/ mor
La marginea mării."

2. Transformă după model:

a) m-or ajuta — *mă vor ajuta*
m-or certa — ________________
m-or ajunge — ________________
m-or troieni — ________________
m-or lăsa — ________________

b) mă vor vedea — *m-or vedea*
mă vor învinge — ____________________
mă vor iubi — ____________________
mă vor urî — ____________________
mă vor însoți — ____________________

3. Completează cu forma corectă a ortogramelor ***mor /m-or***:

- „Nu __________ caii, când vor câinii."
- „O dată o să __________, n-o să __________ de două ori."
- „Cu flori __________ troieni
  Aduceri aminte."
- „Și de-a fi să __________.
  În câmp de mohor."
- „Pe mine __________ plânge
  Cu lacrimi de sânge."

4. Formulează câte două propoziții în care să introduci cuvintele ***mor / m-or***.

____

____

____

____

____

5. Realizează un text din 7-9 enunțuri intitulat **"Moș Martin" în** care să utilizezi ortogramele **mor**, **m-or, dea** și **de-a.**

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

31. NOR/N-OR

Cuvântul **nor** se scrie astfel când are înțelesul de **picături de apă aflate în suspensie în atmosferă.**

Exemple:

Un **nor** negru s-a abătut asupra satului.

Cuvântul **n-or** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**n** și **or**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei ***u***.

Exemple:

N-or pleca până când **n-or** obține tot ce vor.

N-or cădea fulgi de zăpadă toată ziua.

„N-ați plâns văzând cum trece-n zbor
Spre miazănoapte nor de nor?"

(*Numai una!* – George Coşbuc)

„N-or mai îndrăzni duşmanii, în vecii vecilor, a se lega de români."

(*Moş Ion Roată şi Unirea* – Ion Creangă)

1. Completează după model:

n-or veni — *nu vor veni*
n-or dormi — ____________
n-or cânta — ____________
n-or plânge — ____________
n-or merge — ____________
n-or pleca — ____________

2. Scrie în spațiile libere ortogramele corecte ***nor/ n-or***.

Părinții __________ plânge degeaba fiii răpuşi în război.
__________ veni zile grele de acum încolo.
Se vede pe cer un __________ negru care aduce furtună şi ploaie.
__________străbate toată pădurea ca să găsească ciuperci şi flori.
Sub un __________ se zăreşte soarele.
Doar __________ muri de dor.

3. Taie cu o linie ortogramele greşite:

Luna apare sub un nor/ n-or.
Nor/ N-or merge toţi elevii în excursie din cauza răcelii.
Nu se vor da bătuţi până când nor/ n-or deveni campioni.
Dacă nor/ n-or cumpăra flori, poate vor cumpăra baloane.
Nor/ N-or muri de foame toate animalele dacă nor/ n-or veni pădurarii să le aducă.

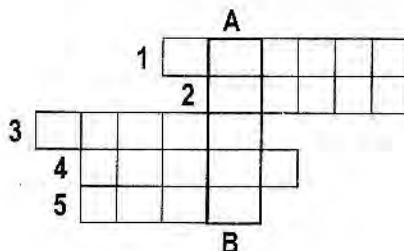
4. Formulează un text format din 6-8 propoziţii enunţiative cu titlul „*Ploaia*" în care să foloseşti ortogramele ***nor*** şi ***n-or***.

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

❖ **Rebus**

Completează rebusul şi vei descoperi pe verticala **A-B** opusul cuvântului **nor.**

1. pitit sau...
2. opusul lui **pornit**
3. când apune soarele
4. adiere sau ...
5. aliment prezent în orice mâncare

32. LOR/L-OR

Cuvântul **lor** se scrie astfel când se poate înlocui cu un substantiv.

Exemple:

Lor le place dansul. (copiilor)

Caietele **lor** sunt ordonate. (elevilor)

Cuvântul **l-or** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**l** şi **or**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

Dacă **l-or** găsi pe Grivei, se vor linişti.

L-or prinde şi ei din urmă pe campion.

„Îşi face joc prin părul lor."

(*Vântul* – George Coşbuc)

„Flămânzi copiii-n drum ne mor
Şi ne sfârşim de mila lor."

(*Noi vrem pământ!* – George Coşbuc)

„Un biet cântăreț trecu pe acolo şi se porni să cânte sub ferestrele palatului, cu gândul că s-or îndura de el şi l-or milui cu niscaiva mâncare."

(*Împăratul Cioc-de-Sturz* – Frații Grimm)

1. Taie ortogramele greşite:

Mama lor/ l-or le spunea că-i învăța să zboare pentru călătorii lungi.
Dacă lor/ l-or pune la căruță, va învăța să meargă alături de mama lui.
Poate l-or/ lor îmblânzi mai repede dacă îi dau să mănânce bine.
Au fost acasă la tatăl l-or/ lor pentru a-i cere socoteală de răul făcut.

2. Completează după model:

l-or ajuta — *îl vor ajuta*
l-or învinge — ____________
l-or înțelege — ____________
l-or căuta — ____________
l-or certa — ____________
l-or găsi — ____________

3. Completează spațiile punctate cu ortogramele ***l-or/lor***.

S-au dus la bunicii ________ să-i ajute la treburile din gospodărie.
Doar nu __________ mânca lupii în pădure.
Desenele __________ sunt interesante.
Părinții __________ certa pentru notele mici.

4. Scrie câte o propoziție enunțiativă, exclamativă și interogativă, în care să introduci ortogramele ***lor*** și ***l-or***.

____
____
____
____
____
____

5. Transcriere

„Mai demult, orașele erau niște sate mai mari. De mult timp nu-și mai văzuse prietenul.

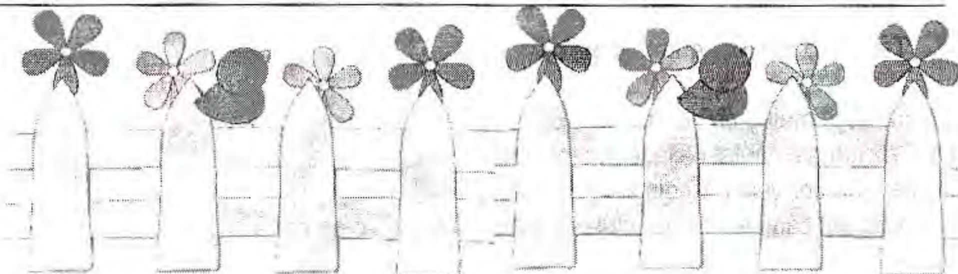
Poate pe vremea când satul era încă pe malul râului lor, poate mai demult s-au petrecut acestea.

Acum e târziu, s-a înnoptat de mult.

(*Nicușor* – Ion Alexandru Brătescu-Voinești)

____
____
____
____
____
____

33. COR/C-OR

Cuvântul **cor** se scrie astfel când are înțelesul de grup de cântăreți.

Exemple:

Ascultăm un **cor** de la Şcoala de Arte.

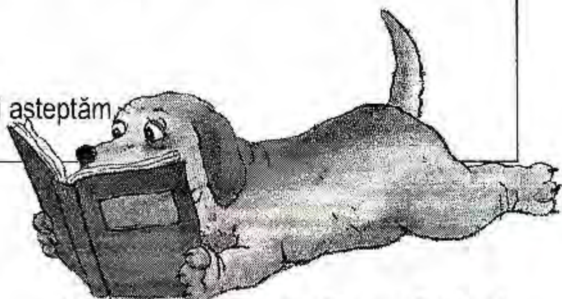
Copiii cântă colinde în **cor**.

Cuvântul **c-or** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**c** şi **or**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei **ă**.

Exemple:

Sperăm **c-or** reuşi.

C-or veni, că n-or veni, noi îi aşteptăm.

„Vor urma dup-acest cor
Fel de fel de-orchestre."

(*Concertul Primăverii* – George Coşbuc)

„Pentru Feții-Frumoşi vremea nu vremuieşte, apoi poate c-or fi trăind şi astăzi."

(*Făt-Frumos din lacrimă* – Mihai Eminescu)

1. Completează după model:

c-or veni — *că vor veni*
c-or cânta — ________________
c-or învăța — ________________
c-or juca — ________________
c-or plânge — ________________
c-or striga — ________________

2. Taie cu o linie ortogramele greşite:

Să nu ningă mult c-or/ cor troieni drumurile.
De Crăciun am cântat colinde în c-or/ cor.
Poate c-or/ cor veni toți colegii la ziua mea.
Ne bucurăm când este ziua unui coleg şi-i cântăm în c-or/ cor.

3. Formulează propoziții în care să foloseşti ortogramele ***c-or*** şi ***cor***.

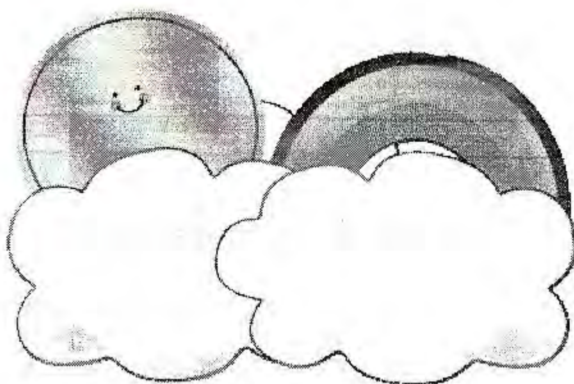
____
____
____
____
____
____

4. Completează spațiile punctate cu ortogramele ***cor/c-or***.

La ora de muzică am învățat să cântăm în __________
Poate __________ merge toți elevii în excursie.
Mergem la stadion poate __________ juca şi colegii noştri fotbal.
__________ cânta, că n-or cânta, noi tot mergem să-i vedem.
Am sperat __________ ajunge la timp.
De Crăciun, vom cânta şi în __________ colinde.

5. Alcătuieşte propoziții cu expresiile: *c-or câştiga, c-or aştepta, c-or ajunge.*

____
____
____
____
____
____

34. MOȚI/M-OȚI

Cuvântul **moți** se scrie astfel când are înțelesul de **români din Munții Apuseni.**

Exemple:

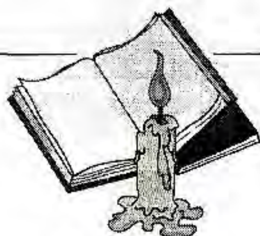
Mulți **moți** au luptat pentru libertatea țării.

Cuvântul **m-oți** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**m** și **oți**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei **ă**.

Exemple:

M-oți aștepta și voi câteva minute.

De **m-oți** ruga să merg cu voi, n-o voi face.

„M-oți duce unde n-am vrut să merg."

„Oamenii de pe aceste meleaguri se numesc moți."

1. Taie cu o linie forma greșită a ortogramelor ***moți*** și ***m-oți***:

În Apuseni trăiesc mulți moți/ m-oți.
Dacă voi întârzia moți/ m-oți aștepta.
În războaie au luptat mulți moți/ m-oți.
La iarnă moți/ m-oți ruga să merg cu colindele.

2. Formulează enunțuri cu ortogramele ***moți*** și ***m-oți***.

35. ŢIE/ŢI-E

Cuvântul **ţie** se scrie astfel când are înţelesul de **tu (ca persoană).** (pronume personal)

Exemple:

Şi **ţie** ţi s-a spart mingea.

Toate poeziile ţi le-a compus **ţie**.

Cuvântul **ţi-e** se scrie legat cu liniuţă de unire când două cuvinte, părţi de vorbire diferite (**ţi** şi **e**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei *î*.

Exemple:

Ţi-e teamă că vei pierde la meci.

Şi ţie **ţi-e** dor de bunica.

„Ţi-am cerut eu ţie fragi?"

(*Mânioasă* – George Coşbuc)

„Pieptul de dor, fruntea de gânduri ţi-e plină."

(*Sara pe deal* – Mihai Eminescu)

„Ţie cum nu ţi-a fost milă,
Când săriseşi să-i omori?"

(*Motanul pedepsit* – Elena Farago)

„Doar de ţi-e greu de viaţă."

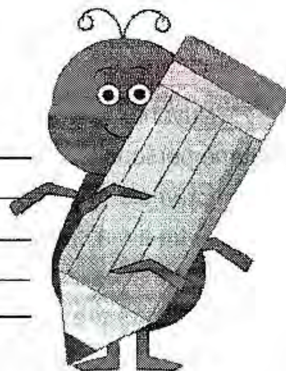
(*Dănilă Prepeleac* – Ion Creangă)

1. Încercuieşte forma corectă a ortogramelor ***ţie/ţi-e***:

– Nu ţie/ ţi-e rostul de vânzare?
– Ţie / Ţi-e ţie/ ţi-e frică de mine?
Nu-ţi dau ţie/ ţi-e jucăriile mele.
Dacă ţi-e/ ţie nu-ţi place, cred că ţie/ ţi-e greu să-i dai altcuiva această carte.
Ţie/ Ţie ţie/ ţi-e foame sau sete?

2. Completează după model:

ți-e greu — *îți este greu*
ți-e ușor — ____________
ți-e foame — ____________
ți-e sete — ____________
ți-e somn — ____________
ți-e dor — ____________

3. Completează spațiile cu forma corectă a ortogramelor ***ție/ți-e***:

Învățătoarea ți-a dat ________ notă mică pentru desenul de astăzi.
Am înțeles că ________ dor de mama ta.
________ îți place înghețata?
Nu ________ teamă de fulger?
Dacă ________ ________ teamă de apă, eu sunt speriat.

4. Formulează propoziții în care să folosești ortogramele ***ție*** și ***ți-e.***

____
____
____
____

5. Completează proverbele cu forma corecta ***ție/ți-e***:

- „Ce ________ nu-ți place, altuia nu-i face."
- „Unde ________ inima, acolo ________ și gândul."
- „Unde ________gândul, acolo ________ și capul."
- „________ drag de doi pești în oală și cu coadele afară."
- „________ ari, ________ vei și secera.

36. DEAL/DE-AL

Cuvântul **deal** se scrie astfel când denumeşte o **formă de relief.**

Exemple:

Am o livadă de pruni pe **deal**.

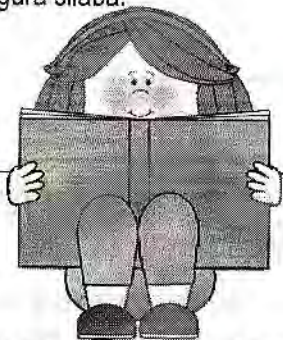
Pădurile de munte şi **deal** sunt numeroase.

Cuvântul **de-al** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**de** şi **al**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

Mă întâlnesc cu un vecin **de-al** meu.

Ion e văr **de-al** doilea cu mine.

„Şi principi falnici şi-ndrăzneți,
De-al căror buzdugan isteț
Pierit-au zmei din iaduri scoşi."

(*Nunta Zamfirei* – George Coşbuc)

„Pe un deal răsare luna
Ca o vatră de jăratic."

(*Călin-file din poveste* – Mihai Eminescu)

1. Subliniază forma corectă a ortogramelor ***deal/de-al***:

Colo-n deal/ deal e-o casă.
Cel deal/ de-al doilea fiu al bunicului meu a plecat în Suedia.
Mai la deal/ de-al de casa mea se află o pădure de stejari.
Un verişor deal/ de-al meu şi-a cumpărat o maşină nouă.

2. Completează spațiile libere cu ortogramele ***deal/de-al***:

De pe un __________ se văd razele soarelui.
Cel __________ doilea semestru a început într-o zi de luni.
Până ajung acasă trebuie să urc un __________ .
Cel __________ treilea an şcolar este un an greu.

3. Alcătuieşte un text cu titlul „*Pe deal*” în care să foloseşti ortogramele: ***deal/ de-al.***

4. Citeşte cu atenţie următoarele texte şi enumeră semnele de punctuaţie şi de ortografie găsite:

„ – Ei, moşule, ce mai zici?

– Ce să zic, nepoate! Ia, când aş avea eu o slugă ca aceasta, nu i-aş trece pe dinainte.

– D-apoi de ce nu l-a dat tata de-acasă? Numai vrednicia lui – zise stăpânul – căci altfel nu-l mai luam după mine ca să-mi încurce zilele.”

(*Povestiri* – Ion Creangă)

„Mie mi-e drag românul şi ştiu a preţui bunătăţile cu care l-a înzestrat natura. Mi-e drag să-l ascult şi să-l privesc, căci e simplu şi frumos la înfăţişarea lui, vesel şi poetic în graiul său.”

(*Românii şi poezia lor* – Vasile Alecsandri)

37. LAŞ/L-AŞ

Cuvântul **laş** se scrie astfel când are înțelesul de **fricos**, **mişel, lipsit de curaj**.

Exemple:

Colegul său a fugit ca un **laş** când l-au atacat doi câini.

Paşa Hassan a dovedit că este **laş** prin fuga sa din fața lui Mihai Viteazul.

Cuvântul **l-aş** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**l** şi **aş**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

L-aş aştepta şi pe el.

Nu **l-aş** mai duce la tenis.

„Împăratul se dovedi a fi un laş, neavând curajul să-şi salveze fiica."

(*Poveste populară*)

„Nu l-aş purta nici de poruncă!"

(*Duşmancele* – George Coşbuc)

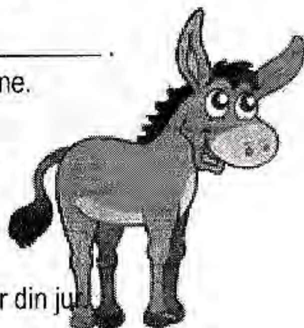
„Puful de pe păpădii
Eu l-aş ține în cutii."

(*Puf* –Marin Sorescu)

1. Completează spațiile punctate cu ortogramele ***laş/ l-aş***:

Prietenul său l-a lăsat ca un __________ şi a fugit din fața ursului.
Nu __________ primi la nuntă dacă nu __________ cunoaşte.
Omul __________ nu va reuşi să se realizeze în viață.
__________ lăsa să meargă în excursie, dacă nu ar fi __________ .
Dacă __________ vedea mai des, poate __________ reține.

2. Taie cu o linie forma greşită a ortogramelor:

Nu laş/ l-aş lăsa niciodată să intre în încurcătură.
Cel l-aş/ laş nu îți este prieten.
Dacă aş fi l-aş/ laş, nu laş/ l-aş lăsa să facă numai bine celor din jur.

3. Scrie corect propozițiile următoare:

L-aş

lăsa în excursie.
asculta mereu cântând.
trimite la spectacol.
ajuta la efectuarea temelor.

4. Alcătuieşte un text cu titlul „*Doi prieteni*", în care să foloseşti ortogramele ***laş*** şi ***l-aş***.

5. Transcriere:

„Măgarul pricepu însă că nu-l aşteaptă vremuri prea bune şi, fără să mai adaste, îşi luă tălpăşiţa spre oraşul Bremen. Nu ştiu de unde-i venise-n gând că acolo s-ar putea face muzicant al oraşului şi că eu l-aş putea ajuta."

(*Muzicanții din Bermen* –Frații Grimm)

38. MIA/MI-A

Cuvântul **mia** se scrie astfel când are înțelesul de oiță, **mia** (ca sumă de bani) sau nume de fată-**Mia**.

Exemple:

Pe deal paşte o **mia** neagră.

Ți-am restituit **mia** de lei pe care mi-ai împrumutat-o.

Pe **Mia** am cunoscut-o în parc.

Cuvântul **mi-a** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**mi** şi **a**) se rostesc împreună într-o sin

Exemple:

Mi-a părut bine că te-am revăzut.

Arina **mi-a** adus în dar o carte.

„Mia mi-a rămas în minte toată viața."

„Mi-a scris chiar o carte poştală,
Pe strada Unirii la Şbek."

(*Balada chiriaşului grăbit* – George Topîrceanu)

1. Taie forma incorectă a ortogramelor din următoarele propoziții:

Oaia vecinului a fătat o mi-a/ mia albă.
Prietena mea mia/ mi-a adus în dar o jucărie cu telecomandă.
Mi-a/ Mia este mătuşa mea cea mai bună.
De ziua mea bunica mia/ mi-a dat un calculator.
Am primit mia/ mi-a de lei pe care am câştigat-o la loto.
Nu mia/ mi-a venit să cred ce mi-a/ mia spus colega mea în legătură cu examenele de absolvire.

2. Completează spațiile libere cu ortogramele ***mia/ mi-a/ Mia***:

Tudorel __________ fost cel mai bun prieten.
Bunica __________ are 80 de ani.
Am cumpărat de la târg o __________ albă şi o __________ neagră.
__________plăcut tare mult când am fost în excursie la munte.

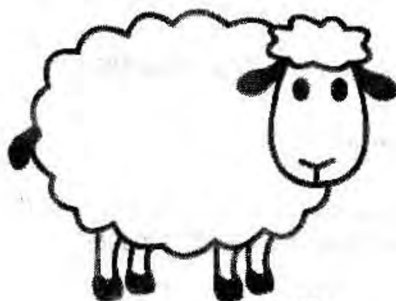
3. Formulează enunțuri în care să folosești ortogramele ***mi-a, mia (Mia)***.

4. Transcrie corect propozițiile de mai jos:

a) Mama / La munte / Colegul — **mi-a** — adus patine. / plăcut peisajul. / dat o carte nouă.

a) Mama		adus patine.
La munte	**mi-a**	plăcut peisajul.
Colegul		dat o carte nouă.

b) Vecinul a tăiat o		albă.
Sora mi-a dat	**Mia/ mia**	înapoi.
Am văzut-o pe		la spectacol.

39. MII/MI-I

Cuvântul **mii** se scrie astfel când arată numărul.

Exemple:

Mii de fluturi au invadat câmpia.

Am vândut casa cu cincizeci de **mii** de lei.

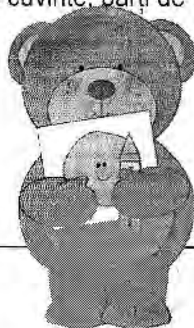
Cuvântul **mi-i** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**mi** şi **i**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

Mi-i atât de bine în tabără. (îmi este)

Află că **mi-i** tare sete. (îmi este)

Mi-i cumpăra o rochie nouă. (îmi vei cumpăra)

„Greu mi-i, dragă, fără tine
Şi te chem de-atâtea ori ..."

(*Catrene* – George Topîrceanu)

„Se întreabă trist izvorul:
–Unde mi-i crăiasa oare?"

(*Freamăt de codru* – Mihai Eminescu)

„Şi căi de mii de ani treceau
În tot atâtea clipe."

(*Luceafărul* – Mihai Eminescu)

„Mii de fluturi mici albaştri, mii de roiuri de albine
Curg în râuri sclipitoare peste flori de miere pline."

(*Călin – file din poveste* – Mihai Eminescu)

„ – Prietene, zise Dănilă, nu mi-i da capra ceea, să-ți dau carul ista?"

(*Dănilă Prepeleac* – Ion Creangă)

1. Subliniază ortogramele din textele de mai jos.

„Şi-i frig şi mi-i frică."
„Mi-i casa îngrijită."

„Acum se aud mii şi mii de veşti. Se povestesc mii şi mii de întâmplări, una mai grozavă decât alta.

(*Desculț* –Zaharia Stancu)

2. Completează după model:

a) mi-i clădi — îmi vei clădi
mi-i chema ____________________
mi-i cânta ____________________
mi-i cumpăra ____________________
mi-i spune ____________________

b) mi-i somn — îmi este somn
mi-i milă ____________________
mi-i foame ____________________
mi-i dor ____________________
mi-i aproape ____________________

3. Taie cu o linie forma incorectă a ortogramelor:

În stupii vecinului sunt mi-i/ mii de albine lucrătoare şi mii/ mi-i frică de ele.
Mii/ Mi-i drag să citesc multe din cărțile pe care le am în bibliotecă.
Într-o noapte senină de iarnă am văzut pe cer mi-i/ mii de stele căzătoare.
Când urc muntele, mii/ mi-i tare greu.

40. AI/A-I

Cuvântul **ai** se scrie astfel când are înțelesul de **a avea** (**ai**) sau când însoțește un verb (**ai** venit, **ai** adus, **ai** spus) la timpul trecut.

Exemple:

Ai tabla de șah la îndemână?

Astăzi **ai** fost sancționat.

Cuvântul **a-i** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**a** și **i**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei *î*.

Exemple:

E omenește **a-i** ajuta pe bătrâni.

A-i da apă la moară la tot ce face, nu e un lucru bun.

„Ce ochi frumoși ai, viorei,
Ca un adânc întins de ape!"

(*Vântul* – George Coșbuc)

„Dar cum ai vrea să mă cobor?"

(*Luceafărul* – Mihai Eminescu)

„Dănilă, însă, a început a-i striga pe nume; și ei, cunoscând glasul lui, s-au oprit."

(*Dănilă Prepeleac* – Ion Creangă)

1. Taie forma greșită a ortogramelor:

Ai/ A-i cumpărat flori de 8 Martie?
Ai/ A-i curăța pantofii bunicului, e un lucru bun.
Ai/ A-i ajuta pe cei în vârstă, e un gest deosebit.
Ai/ A-i fi drag să învețe limbi străine.
Ai/ A-i cânta cucul de supărare.
Ai/ A-i scăpat cioara din mână pentru cea de pe gard.

2. Subliniază forma corectă a ortogramelor ***ai*** şi ***a-i*** din următoarele enunţuri:

„Ai/ A-i rămas crai pe plai."
„Ai/ A-i lua pâinea de la gură."
„Ai/ A-i carte, ai/ a-i parte."
„Ai/ A-i dreptate, dar nu are cine să ţi-o dea."

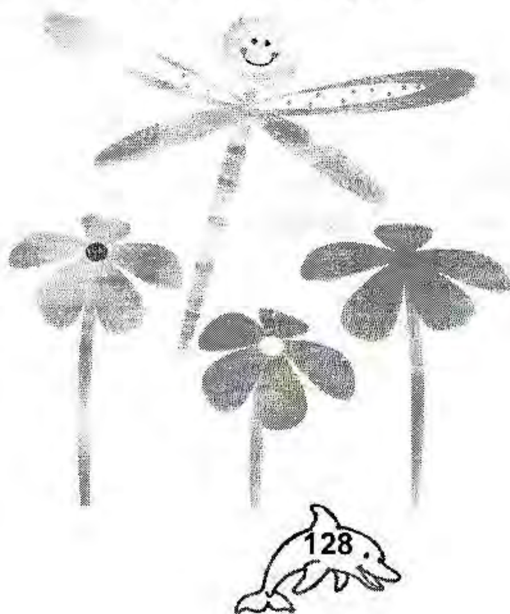

3. Transformă după model:

a-i ajuta — *a îi ajuta*
a-i iubi — ______________
a-i chema — ______________
a-i cânta — ______________
a-i zice — ______________

4. Completează următoarele proverbe cu ortogramele ***ai, a-i***.

- „ ________ carte, ________ parte."
- „ ________ cădea cu tronc la inimă."
- „ ________copii, ________ şi necaz."
- „ ________crăpa răbdarea cuiva."
- „ ________ fi cuiva casa casă şi masa masă."
- „ ________ intra cuiva noaptea-n cap."
- „ ________ intrat în horă, trebuie să joci."
- „ ________ bani, ________ prieteni."

41. O

Cuvântul **o** se scrie singur când nu se pronunță împreună cu alte cuvinte. El se poate înlocui cu unul din cuvintele: una **oarecare, pe ea, oh, voi ajunge (o să ajung), una singură, doar una.**

Exemple:

La baltă a venit ***o*** *barză.(una oarecare)*

Am crezut că ***o*** *s-o găsesc acasă pe mama. (pe ea).*

O*, cât de mare a crescut băiatul! (oh).*

O *să ajung în scurt timp la tine.(voi ajunge)*

La grădina zoologică s-au adus două zebre și ***o*** *maimuță. (una singură).*

Am desenat doar ***o*** *floare.(doar una)*

Cuvântul **o** se scrie cu liniuță de unire în următoarele situații:

-când se află înaintea unui cuvânt și se pronunță într-o singură silabă în acel cuvânt sau cu o parte din el.

- când se află după un cuvânt și se pronunță într-o singură silabă în acel cuvânt sau cu o parte din el.

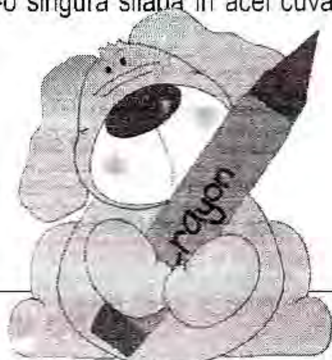
Exemple:

Pe Dana **o**-ntrec la alergare.

Nu pot s-**o** conving să joace volei.

Astăzi n-**o** să mai vin.

Am așteptat-**o** pe mama toată ziua.

„Ce păcat, o, ce păcat!"

(*Povestea gâștelor* – George Coșbuc)

„N-o să fii nici tu în stare să te urci."

(*Rodul tainic* – Ioan Slavici)

„Dimineața, după ce Danciu se deșteaptă din somn, baba i-a spus-o pe aceasta."

(*Rodul tainic* – Ioan Slavici)

„Haina-i măturând pământul
Și-o târăște-abia, abia:"

(*Iarna pe uliță* – George Coșbuc)

„Să mai bată, soro, vântul
Dac-o vrea!"

(*Iarna pe uliță* – George Coşbuc)

„O, nelegiuitor corumpător de suflete, ispită infernală!"

(*Mogâldea* – Alexandru Vlahuță)

„O invită la curte, o-mbrățişă şi-i zise:"

(*Vulpea liberală* – Grigore Alexandrescu)

„Şi-n ce o să stea oare
Binele acest mare?"

(*Ursul şi vulpea* – Grigore Alexandrescu)

1. Pune în spațiile libere expresiile: *luat-o, o vede, o, o sută, o sută, o nucă, într-o, s-o întrebuințezi.*

Am __________ la fugă.
__________ pe Angela.
__________ , tu timp aducător de pace!
__________de greieri într-un câmp par __________ de mii de glasuri.
__________ singură nu sună în sac.
Lumea nu s-a făcut __________ zi.
O zi face cât trei, când ştii __________________ .

2. Completează după model:

s-o chem	*să o chem*
s-o cert	__________
s-o aud	__________
s-o găsesc	__________
o-ncânt	*o încânt*
o-nvăț	__________
o-nhaț	__________
o-ncerc	__________

3. Taie forma greşită a ortogramelor învăţate:

- „Nu-ţi/ Nuţi pune mintea cu nebunii."
- „I-a/ Ia cântat veşnica pomenire."
- „Cel/ Ce-l înveţi, îi intră pe-o ureche şi îi iese pe alta."
- „ S-a/ Sa dus bou, şi sa/ s-a întors vacă."
- „Când sa/s-a lipi cerul de pământ."
- „Să nuţi/ nu-ţi fie milă de şarpe."

4. Formulează enunţuri în care cuvântul „**o**" se poate înlocui cu una din expresiile: *una oarecare, pe ea, voi ajunge, una singură, doar una.*

____

____

____

____

____

____

____

____

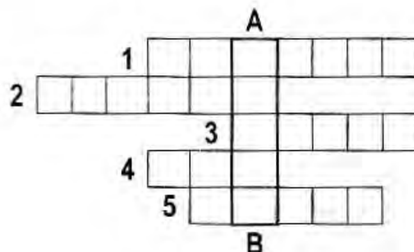
____

____

❖ **Rebus**

Completează rebusul şi vei descoperi pe verticala **A-B** denumirea unei porţiuni dintr-un întreg.

1. un copil mai mic
2. destin sau ...
3. învârteşte moara
4. bucată de pământ
5. opusul lui **stă**

42. CAM/C-AM

Cuvântul **cam** se scrie astfel când arată gradul de comparaţie. (**cam aproape, cam puţin, cam asemănător, cam jos**, etc).

Exemple:

Eşti **cam** aproape de sobă.

Ai **cam** exagerat cu îngheţata.

Stai **cam** rău cu matematica.

Lucraţi **cam** asemănător unul cu altul.

Cuvântul **c-am** se scrie legat cu liniuţă de unire când două cuvinte, părţi de vorbire diferite (**c** şi **am**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei **ă**.

Exemple:

Ştiu **c-am** fost dur cu tine.

C-am prins trenul, îţi datorez ţie.

„Văzând palaturile de aur în care locuia zmeul cel mic, rămase cam pe gânduri, dară, luânu-şi inima în dinţi, intră înăuntru."

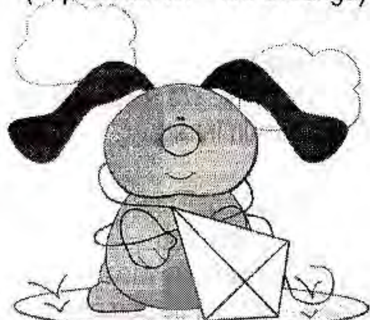
(*Prâslea cel voinic şi merele de aur* – Petre Ispirescu)

„Iaca poznă, c-am scăpat-o!"

(*Pupăza din tei* – Ion Creangă)

1. Completează după model:

c-am fost — *că am fost*
c-am uitat — ____________
c-am cântat — ____________
c-am plâns — ____________
c-am greşit — ____________
c-am auzit — ____________

2. Formulează propoziţii în care să foloseşti ortogramele ***cam*** şi ***c-am***:

____
____
____
____
____

3. Taie forma greşită a ortogramelor:

Nu ştiam cum săi/ să-i spun că am cam/ c-am întârziat.
Învăţătoarea crede cam/ c-am luat cea mai mare notă la olimpiadă.
Iarna aceasta a căzut c-am/ cam multă zăpadă şi sau/ s-au cam/ c-am troienit uliţele.
Pentru sărbători am cumpărat c-am/ cam puţină mâncare şi bunica sa/ s-a cam/ c-am supărat pe noi/ n-oi.

4. Pune în locul spaţiilor ortogramele corecte:

Colega mea a __________ uitat să-mi înapoieze cărţile.
La voi în clasă este __________ multă gălăgie.
Când am fost la săniuş erau __________ puţini copii pentru că afară era __________ ger.
Am stat __________ mult la patinoar şi am __________ răcit.
Bunicul meu este __________ bolnav.

5. Completează după model:

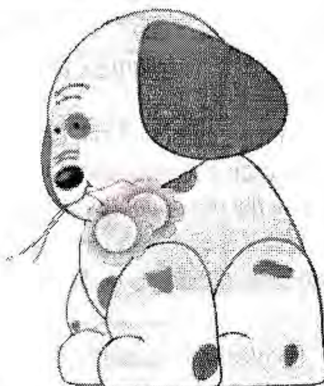
*Citeşti **cam** incoerent!*

____

____

____

____

6. Realizează un dialog în care să utilizezi ortogramele ***cam*** şi ***c-am***:

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

43. IAR/I-AR

Cuvântul **iar** se scrie astfel când se poate înlocui **cu iarăşi, iară, din nou, şi.**

Exemple:

Am uitat **iar** să te sun. *(din nou)*

Iar am greşit adresa.*(iarăşi)*

Noi culegem merele, **iar** tu te joci. *(şi)*

Cuvântul **i-ar** se scrie legat cu liniuţă de unire când două cuvinte, părţi de vorbire diferite (**i** şi **ar**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

I-ar ajuta să staţi de vorbă cu ei.

Şi lui **i-ar** trebui o imprimantă.

„Iar plopi în umedul amurg
Doinesc eterna jale."
(*Mama* – George Coşbuc)

„Ea îl privea cu ochiul plin de milă,
I-ar fi sorbit cuvântul de pe gură."
(*Călin – file din poveste* – Mihai Eminescu)

1. Completează cu ortogramele potrivite următoarele proverbe:

- „La plăcinte înainte, ______ la război înapoi."
- „Ziua caută-ţi de lucru, ______ noaptea, de somn."
- „Omul cinsteşte haina, ______ haina, pe om."

2. Formulează enunţuri cu ortogramele ***iar*** şi ***i-ar***.

____
____
____
____
____
____
____

3. Înlocuieşte spaţiile libere cu ortograme potrivite ***iar/ i-ar***.

__________ am greşit tema la matematică.
Dacă vecina __________ spune mamei că am lipsit de la şcoală, __________ m-ar certa rău.
Mâine __________ mă duc cu prietenii la teatru.
Ene nu __________ da surorii lui nici o prăjitură.

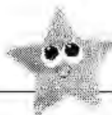
4. Formulează propoziţii folosind cuvântul „**iar**", astfel să-l poţi înlocui cu *iarăşi, iară, din nou, şi.*

____
____
____
____
____
____
____

5. Alcătuieşte propoziţii cu expresiile: *i-ar întâmpina, a dat iar iama.*

____
____
____
____
____

44. ACEEA/ACEIA

Cuvântul **aceea** se scrie astfel când se poate înlocui **cu un substantiv sau adjectiv** de genul feminin, numărul singular.

Exemple:

Rochia **aceea** îmi place.

Aceea este sora mea.

Cuvântul **aceia** se scrie astfel când se poate înlocui **cu un substantiv sau adjectiv** de genul masculin, numărul singular.

Exemple:

Băieții **aceia** joacă fotbal.

Aceia sunt frații mei.

„ – Vorbele tale, bărbate, sunt sfinte pentru mine, pentru că de aceea bărbatul este bărbat."

(*Fata săracului cea isteață* – Petre Ispirescu)

„Ce înveți la tinerețe, aceea știi la bătrânețe."

(*Despre învățătură* – Anton Pann)

„Un sultan dintre aceia ce domnesc peste vreo limbă."

(*Scrisoarea III* – Mihai Eminescu)

„ – Și cine sunt aceia care au sărăcit norodul?"

(*Frumoasa–Frumoaselor* – Petru Rezuş)

1. Completează propozițiile următoare cu unul din cuvintele ***aceea*** sau ***aceia***:

Servitoarea ________________ era vecina mea.
Ochii ________________ i-a privit tata.
Din vremea ________________ îmi plac cireșele amare.
Câți sunt din ________________ care n-au văzut marea!
În peștera ________________ a stat bătrânul vreme lungă.

2. Alege varianta corectă a ortogramelor ***aceea*** şi ***aceia***.

Aceea/ aceia au fugit de frica ursului.
Din seara aceea/ aceia venea mereu să ia masa.
Oamenii aceea/ aceia se bucură de venirea iernii.
Ai fost vreodată în țara aceia/aceea?"
Elevii aceea/ aceia aveau o memorie extraordinară.
Lighioana aceea/ aceia dă târcoale la găini.

3. Formulează câte două enunțuri folosind cuvintele **aceea** şi **aceia**:

____

____

____

____

____

4. Înlocuieşte cuvintele **aceea** şi **aceia** cu câte un substantiv sau un adjectiv:

Fata aceea este colega mea. (______________)
Aceea a venit la mine. (______________)
Am zărit-o din nou pe aceea. (______________)
Au sosit aceia la şcoală. (______________)
Strigă-i pe aceia! (______________)
Elevii aceia sunt prietenii mei. (______________)

5. Transcriere

„Din cartea aceea am prins eu multă şi bună învăţătură, fiindcă pe vremea aceea numai noi ştim câtă frică şi ruşine aveam de dascălii noştri.

Şi erau printre noi din aceia care nu ştiau nici de mamă, nici de tată, ci doar de învăţătorul care ne lumina minţile şi ne deschidea minţile... "

(*Amintiri din copilărie*-Ion Creangă)

____

____

____

____

____

____

____

45.ACEEAŞI/ACEIAŞI

Cuvântul **aceeaşi** se scrie astfel când se poate înlocui **cu un substantiv** sau **adjectiv** de genul feminin, numărul singular şi are sensul **la fel.**

Exemple:

Aceeaşi melodie o ascult şi eu.

Aceeaşi a venit să mă caute.

Cuvântul **aceiaşi** se scrie astfel când se poate înlocui **cu un substantiv sau adjectiv** de genul masculin, numărul singular şi are sensul **la fel.**

Exemple:

Aceiaşi arbori cresc şi la noi în ţară.

Aceiaşi au greşit exerciţiile.

„Nu le venea să creadă că era aceeaşi apă care li se păruse aşa de urâtă."

(*Prinţul cu două chipuri* – Eufrosina Palla Aron)

„Abia se crapă de ziuă când aceiaşi călăreţi din ajun se opriră iar în faţa colibei."

(*Poveşti nemuritoare*)

1. Completează spaţiile punctate cu ortogramele ***aceeaşi/ aceiaşi***:

Şcoala a rămas aceeaşi/ aceiaşi.
În fiecare dimineaţă aceeaşi/ aceiaşi şcolari vin veseli la cursuri.
Jucăm volei în aceeaşi/ aceiaşi echipă.
Aceeaşi/ aceeiaşi ochi blânzi mă privesc în fiecare dimineaţă.
Când am fost în excursie am văzut aceeaşi/ aceiaşi munţi înalţi şi semeţi.

2. Taie cu o linie forma incorectă:

Căţelul se uită în jurul său cu aceeaşi/ aceiaşi spaimă.
La munte am întâlnit aceeaşi/ aceiaşi ciobani cântând din fluier între oi.
Am fost împreună la aceeaşi/ aceiaşi coafeză.
Manea era de aceeaşi/ aceiaşi părere cu bunica.
Aceeaşi/ Aceiaşi brazi înalţi şi frumoşi înconjurau cabana.

3. Formulează propoziții cu ortogramele **aceeaşi** şi **aceiaşi**:

4. Scrie corect propozițiile care se formează cu următoarele cuvinte:

a) aceeaşi, e, căldură, bunicilor, În, casa, sufletească.

b) În, zi, fiecare, joc, aceiaşi, mă, prieteni, cu.

c) a rămas, Bunica, o ştiam, pe care, aceeaşi.

5. Dictare

„În aceeaşi clipă, unul dintre copii o luă la fugă. Aceiaşi fulgi de zăpadă mari, albi şi moi au căzut de dimineață până seara.

Animalul se duse chelălăind la vale, pe aceeaşi urmă."

(*Baltagul* – Mihail Sadoveanu)

46. ALTĂDATĂ/ALTĂ DATĂ

Cuvântul **altădată** se scrie astfel când se poate înlocui **cu odinioară, pe vremuri, înainte.**

Exemple:

Altădată mergeam săptămânal la film. **(odinioară)**

Am citit despre întâmplarea de **altădată. (de înainte)**

Altădată nu existau calculatoare. **(pe vremuri)**

Cuvintele **altă dată** ne arată că este vorba despre un alt moment, o altă împrejurare în care s-a desfăşurat sau se va desfăşura acţiunea.

Exemple:

Am scris în caiet **altă dată** decât cea de astăzi.

Ne vom vedea la o **altă dată.**

„ Făt-Frumos înşeuă şi înfrână calul, şi chinga o strânse mai mult decât altădată, şi porni; când auzi o ciocănitură groznică."

(*Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte* – Petre Ispirescu)

„ – Oh! Altă dată n-o să mai mă las rugat atâta!"

(*Pinocchio* – Carlo Callodi)

1. Taie cu o linie forma incorectă:

Altădată/ Altă dată l-ar fi aplaudat două mii de oameni.
Vom stabli o altă dată/altădată pentru a ne întâlni.
Altă dată/ Altădată n-am să uit poveştile.
– Vorbim altă dată/ altădată!
Altădată/ Altă dată învăţase să-şi zgârie numele pe nisip cu un băţ.
M-am gândit la o altădată/ altă dată decât cea de 25 august, pentru a ne vedea.

2. Completează spaţiile libere folosind cuvintele ***altădată*** şi ***altă dată***:

Voi veni la o ______________________ .
Să nu-mi mai dai bani ______________________ .

____________________ am fost şi la culese de porumb.
Voi învăța ____________________ cântecul.
____________________ mă duceam de drag la vânătoare.
____________________ am să vin în vizită.
Nu aveam curaj ____________________ să schiez.

3. Formulează enunțuri în care să foloseşti cuvintele ***altădată*** şi ***altă dată***:

4. Scrie propozițiile descoperite mai jos:

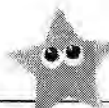
Altădată

era un vânător iscusit.
aici era o poiană plină cu flori.
eram mai curajos.

Altă dată

poți veni neanunțat.
am greşit rezolvarea problemei.
am câştigat concursul de patinaj.

47. ALTFEL/ALT FEL

Cuvântul **altfel** se scrie astfel când se poate înlocui cu **în alt mod, altminteri, altcum**.

Exemple:

Am desenat **altfel** cu pensula decât cu creionul. **(în alt mod)**

Te rog să mă ajuți, **altfel** nu voi reuşi.(**altminteri)**

Cuvintele **alt fel** înseamnă că **nu în acelaşi fel** sau **nu de acelaşi fel**.

Exemple:

Eu am calculat într-un fel, iar colegul meu în **alt fel**.

Tu preferi un **alt fel** de mâncare.

„Ştiam eu în câte feluri săruta mama: altfel de eram bolnav, altfel când o ascultam, altfel când învățam lecția, altfel când plângeam şi voia să mă împace ..."

(*Domnul Vucea* – Barbu Ştefănescu Delavrancea)

„Ți-oi face eu alt fel de bucate."

(*Făt–Frumos din lacrimă* – Mihai Eminescu)

„Altfel avea o inimă ca de femeie: bun, blând şi supus, era destul de harnic."

(*Nuvele* – Duliu Zamfirescu)

1. Taie cu o linie forma incorectă:

Altfel/ Alt fel, părea un om blând.
Acestea sunt altfel/ alt fel de mere.
Unul zice într-un fel, altul altfel/ alt fel.
Unii copii cântau într-un fel, alții în alt fel/ altfel.
Nenea Ilie este altfel/ alt fel de om.
Acela este un alt fel/ altfel de pământ.
Astăzi este alt fel/ altfel de timp, nu ca cel de ieri.

2. Formulează enunțuri cu fiecare din cuvintele ***altfel*** și ***alt fel***:

____

____

____

____

____

____

____

3. Pune în locul spațiilor libere cuvintele ***altfel/ alt fel***:

Ți-oi face eu ______________ de bucate.
______________ avea o inimă ca de femeie: bun, blând și supus.
Îmi voi lua medicamentele, ______________ am să mă prăpădesc.
Într-un fel face mama prăjituri, ______________ le face bunica.
Colega mea a desenat ______________ peisajul de iarnă.

4. Înlocuiește cuvintele ***altfel*** și ***alt fel***, după model:

Mama merge altfel. (*frumos*)
Vreau alt fel de a rezolva problema. (*mod*)
Bunicul strigă altfel. (______________)
Timpul trece altfel acum. (______________)
Vreau alt fel de coleg! (______________)
Ai descoperit alt fel de a câștiga? (______________)

5. Completează după model:

alt fel de mâncare
alt fel de ______________
alt fel de ______________
alt fel de ______________
alt fel de ______________

48. BINEÎNȚELES/BINE ÎNȚELES

Cuvântul **bineînțeles** se scrie astfel când se poate înlocui cu **desigur, firește, precis, sigur**, **cu siguranță.**

Exemple:

Bineînțeles că ai ieșit pe primul loc. (firește, sigur)

Voi ajunge la timp, **bineînțeles.** (cu siguranță)

Cuvintele **bine și înțeles** înseamnă că este **lămurit, clar.**

Exemple:

Procedeul explicat a fost **bine înțeles** de către toți cursanții.

Este **bine înțeles** de toți elevii regulamentul școlar.

„Exercițiul pe care l-ai prezentat a fost <u>bine înțeles</u> de toți elevii."

„<u>Bineînțeles</u> că zmeul a pândit-o pe prințesă."

(*Poveste populară*)

1. Taie cu o linie cuvântul scris greșit:

Bineînțeles/ bine înțeles că te ajut oricând!

Regulamentul concursului a fost bineînțeles/ bine înțeles?

Tatăl s-a făcut bineînțeles/ bine înțeles de copiii săi. Dacă înveți, bineînțeles/ bine înțeles că vei fi premiat.

Învățătorul nu s-a făcut bineînțeles/ bine înțeles când a explicat metodele de rezolvare a problemelor.

2. Completează spațiile libere folosind cuvintele ***bineînțeles*** sau ***bine înțeles***:

Dacă mănânci tot, ____________________ că mergi la fotbal.

Enunțul problemei a fost ____________________ de toți elevi.

____________________ că iar nu ți-ai făcut tema!

Când ninge mult, ____________________ că toți copiii se bucură.

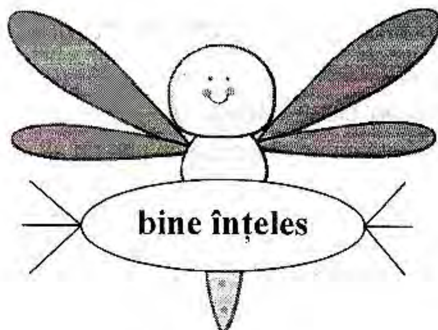
Când explic tema, aș vrea să fiu ____________________ .

3. Scrie propozițiile de mai jos:

că și-au făcut temele corect.
că am fost la concurs.
că nu ai fost atent la lecții.

Vecinul nu a fost
Enunțul exercițiului n-a fost
Mihai nu a fost

de judecător.
de elevi.
de colegi.

4. Formează și tu cuvinte noi, după model:

bine + înțeles ⟶ *bineînțeles*
bine + crescut ⟶ ____________
bine + cuvântat ⟶ ____________
bine + venit ⟶ ____________
bine + meritat ⟶ ____________

49. DUPĂ/DE PE

Cuvântul **după** se scrie astfel când arată că un obiect se află în spatele altui obiect, dincolo de el.

Exemple:

Mira s-a pitit **după** masă.

Cuvântul ***după*** îl întâlnim și în componența unui grup de cuvinte: ***după*** cum, ***după*** ce, ***după*** aceea, ***după*** cât.

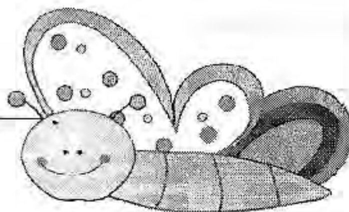
După ce termin tema, voi pleca la tenis.

Cuvintele **de** și **pe** arată că un obiect se află pe un alt obiect.

Exemple:

Dă-mi cartea **de pe** raft!

De pe malul mării se auzeau strigăte.

„Dar năvalnic vuiet vine
De pe drum."

(*Iarna pe uliță* – George Coșbuc)

„Și nebuna de mătușa Mărioara, după mine, și eu fuga iepurește prin cânepă, și ea pe urma mea ..."

(*La cireșe* – Ion Creangă)

„Călăreții umplu câmpul și roiesc după un semn."

(*Scrisoarea III* – Mihai Eminescu)

1. Completează spațiile libere folosind ortogramele ***după*** și ***de pe***:

Te-am șters ______________ listă.
Ia cartea ______________ masă!
Îți dau haina ______________ mine.
Am strâns hârtiile ______________ jos.
Șoricelul a sărit ______________ raft, sub masă.
Descălecă ______________ măgăruș și-l lasă să pască iarbă verde.
Îmi venea să mă iau ______________ el.
Antonio sare ______________ gard.

2. Scrie enunțurile din următorul joc:

Am fost
De
Ne vedem

după

mure.
casă se aude un lătrat.
ce termin temele.

Pisica sare
Porumbelul a zburat
Călărețul descalecă

de pe

masă.
ramură.
cal.

3. Formulează câte două enunțuri în care să folosești cuvintele ***după*** și ***de pe***:

4. Taie cu o linie forma greșită din propozițiile:

Mi-am pus lănțișorul de pe/ după gât.
Băiatul a sărit după/ de pe gard și a luat-o la fugă.
Câinele începu să latre și se luă de pe/ după hoț.
Veverița sare după/ de pe o creangă pe alta.
De după/ de pe casă, prin zăpada înghețată, sări un iepuraș.
Călărețul sări după/ de pe cal în iarba deasă.

5. Cuvântul „**după**" poate fi întâlnit şi în următoarele situaţii:

- *după-amiază*
- *după nouă ore*
- *desen după natură*
- *compunere după tablou.*

Formulează câte o propoziţie cu fiecare expresie dată:

____

____

____

____

____

6. Completează proverbele cu ortograma potrivită: ***după/ de pe***.

➢ "__________ faptă, şi răsplată."
➢ "__________ război, mulţi viteji s-arată."

7. Alcătuieşte propoziţii cu fiecare grup de cuvinte: *de pe, de la, de cu, de cât, de care.*

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

50. DECÂT/DE CÂT

Cuvântul **decât** se scrie astfel când are sensul de **numai atât, doar** sau **ca**.

Exemple:

Am cumpărat **decât** două cărți. *(numai, doar)*

Părul meu e mai lung **decât** al tău. *(ca)*

Cuvintele **de și cât** arată cantitatea.

Exemple:

De cât zahăr ai nevoie pentru prăjitură?

Nu mai știu **de cât** timp nu ne-am văzut.

„ Făt –Frumos, ars de fulgere, nu căzu din el decât o mână de cenușă în nisipul cel fierbinte și sec al pustiului."

(*Făt – Frumos din lacrimă* – Mihai Eminescu)

„Mai dreaptă împărțeală decât aceasta nu cred că se mai poate."

(*Povestiri* – Ion Creangă)

„De cât timp n-ai mai primit scrisoarea de la Dănuț?"

(*Vulturii de foc* – Alexandru Mitru)

1. Înlocuiește spațiile libere folosind cuvintele ***decât*** și ***de cât***:

Nu știu __________ nisip ai nevoie.
E mai bună __________ găina, din care nu se poate face __________ supă.
__________ timp nu ai fost pe acasă?
__________material ai nevoie?
Elevii nu erau alții __________ cei pe care i-am întâlnit în tabără.

2. Formulează propoziții interogative în care să introduci cuvintele ***decât*** și ***de cât***:

____

____

____

____

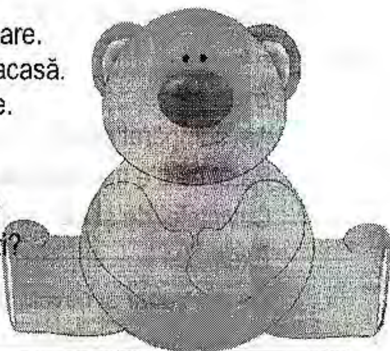
____

3. Scrie propozițiile corecte din următorul joc și explică sensul cuvintelor ***decât*** și ***de cât*** din fiecare propoziție:

Ți-am luat → decât ← o floare.
N-a fost → decât ← ieri acasă.
Ana a citit mai mult → decât ← mine.

De cât ← timp ai nevoie?
De cât ← material plătești?
De cât ← vrei banane?

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

4. Subliniază forma corectă a cuvintelor ***decât*** și ***de cât***:

Decât/ De cât timp este răcit?
Căsuța iepurașului este mai mică decât/ decât bârlogul ursului.
Nu știu de cât/ decât să-ți cumpăr pâine.
Eu am stat la școală mai mult de cât/ decât ceilalți colegi.
Nu știu decât/ de cât ai nevoie.

5. Completează următoarele proverbe folosind cuvintele ***decât*** sau ***de cât***:

- „__________ codaș la oraș, mai bine în satul tău fruntaș."
- „__________ o vară găină, mai bine o zi cocoș."
- „__________ o sută de ani și răi, mai bine zece da buni."
- „__________ niciodată, mai bine mai târziu."
- „__________ muncești, de-atât primești. "

51. DEMULT/DE MULT

Cuvântul **demult** se scrie astfel când are sensul de **în trecut, odinioară, cu mult timp înainte.**

Exemple:

Demult nu puteai comunica aşa de uşor prin telefon.

Întâmplarea s-a petrecut **demult.**

Cuvintele **de şi mult** înseamnă: **de vreme îndelungată, de mult timp.**

Exemple:

Nu ne-am mai văzut **de mult** timp.

De mult n-am mai avut o zi aşa de liniştită.

„Nimeni însă nu cântă mai frumos ca mica sirenă, şi toată lumea o lăuda aşa de mult că, pentru o clipă, bucuria asta o făcu să uite minunile de pe pământ."

(*Mica sirenă* – Hans Christian Andersen)

„El este acelaşi care ţi-a luat fata, eu l-am cunoscut demult."

(*Poveşti nemuritoare* –Petre Ispirescu)

„De mult timp nu mai trecuse prin locurile acestea."

(*Legende populare româneşti*)

1. Taie cu o linie ortogramele greşite:

Ludovica a vândut de mult/ demult grădina părintească.
Am simţit mai demult/ de mult această durere.
Eram de mult/ de mult aici.
A trecut de mult/ demult acasă.
În vremurile de de mult/ demult oamenii nu călătoreau aşa mult.

2. Formulează propoziţii folosind cuvintele ***demult*** şi ***de mult***.

___

___

___

___

___

___

___

3. Pune în spațiile libere cuvintele ***demult*** sau ***de mult***:

Atunci, ________________, am fost şi eu de vârsta ta.
________________ timp nu am fost la teatru.
Cândva, ________________, a murit bunica mea.
Îl uitasem ________________ timp într-un colț.
________________ timp nu a fost o iarnă grea.
Acum e târziu, s-a înnoptat ________________ .

4. Completează propozițiile folosind cuvintele: *în trecut, odinioară, de vreme îndelungată.*

________________________ nu se găseau calculatoare.
________________________ ştiam şi eu să mergem cu bicicleta.
Pe unchiul Ion nu l-am văzut ________________________________ .

5. Formează cuvinte noi, după model, apoi alcătuieşte câte o propoziție cu fiecare.

de + mult — *demult*
de + spre — ________________
de + cum — ________________
de + cât — ________________
de + loc — ________________

____
____
____
____
____

52. DELOC/DE LOC

Cuvântul **deloc** se scrie astfel când are sensul de **nicicum, nicidecum.**

Exemple:

Nu ne-am întâlnit **deloc** anul acesta.

Nu pot ajunge **deloc**.

Cuvintele **de şi loc** se referă la apartenenţa cuiva la un anumit loc. Ele pot avea sensul şi de **spaţiu** sau **bucată de pământ**.

Exemple:

Este **de loc** din Banat.

Obiceiul Căluşului este **de loc** din Costeşti.

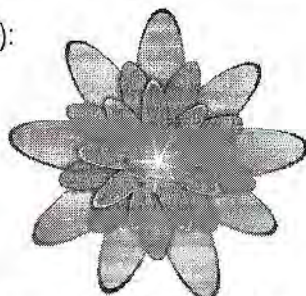
Ce **de loc** ai în curte!

„Muma–Pădurii era de loc din Pădurea Neagră."

„Ea era ca trunchiul şi nu se mişca deloc."

(*Făt Frumos din Lacrimă* – Mihai Eminescu)

1. Taie cu o linie cuvintele scrise greşit (***deloc*** şi ***de loc***):

Nu te-am văzut deloc/ de loc la cumpărături.
Este deloc/ de loc din Germania.
Nu am bani deloc/ de loc.
Nu eşti deloc/ de loc atent la explicaţia mea.
Era tare ca piatra, nu se mişca deloc/ de loc.

2. Formulează câte două propoziţii în care să introduci cuvintele **deloc** şi **de loc**:

____

____

____

____

____

3. Completează spaţiile punctate folosind cuvintele ***deloc*** şi ***de loc***:

Astăzi nu ai fost __________ la şcoală?
De unde eşti __________ ?
Pământul de sub case nu se mişcă __________ ?
Nu-mi plac __________ fructele necoapte.
Eu nu te-am spus __________ mamei tale pentru greşelile făcute.

4. Transcrie corect propoziţiile de mai jos:

Nu ştie
Nu ţi-am povestit
Nu te-am văzut

deloc

tabla înmulţirii.
ce am văzut la muzeu.
toată iarna.

Mama este
Fă-mi un pic
Ce

de loc

din Ardeal.
lângă tine.
ai aici pentru joacă!

53. NUMAI/NU MAI

Cuvântul **numai** se scrie astfel când are sensul de **doar, abia, tocmai**.
Exemple:
Am putut comunica **numai** cu tine. *(doar)*
Curierul va sosi **numai** diseară.*(abia)*
E **numai** gata de plecare. *(tocmai)*
Cuvintele **nu şi mai** au înţeles de **nu mai poate.**
Exemple:
Nu **mai** poate sosi.
Nu **mai** ajunge astăzi.

„Conu Nae nu mai înţelege nimic."

(*Inimă de tată* – I. Al. Brătescu Voineşti)

„Din cosiţă
Numai flori îi cad."

(*Nuntă în codru* – George Coşbuc)

„Ale tale doruri toate
Numai eu ştiu să le-ascult."

(*O, rămâi* – Mihai Eminescu)

1. Taie forma greşită a cuvintelor ***numai*** şi ***nu mai***:

Nu mai/ numai putem pleca.
Mănânc numai/ nu mai puţină supă.
Nu mai/ Numai am linişte deloc.
Numai/ nu mai el privea cerul înstelat.
Numai/ nu mai e bun de nimic.

2. Transcrie enunţurile corecte din următorul joc, înlocuind cuvântul „**numai**" cu „**doar**".

Numai

eu ştiu să cânt.
tu nu dormi.
să fii atent şi înţelegi.

Nu mai

vede pe nimeni.
vorbi degeaba.
este timp de pierdut.

____

____

____

____

____

____

____

3. Scrie în locul punctelor cuvintele ***numai*** sau ***nu mai***:

Gustul mâncării este bun ______________ când îi pui ce trebuie.
Laşii se iubesc ______________ pe ei.
______________ vreau să adorm devreme.
Tai ______________ o roşie.
Bunicii ______________ merg la mare.
Băiatul ______________ joacă tenis.

4. Introdu cuvintele ***numai*** şi ***nu mai*** în câte o propoziţie exclamativă:

____

____

____

____

____

5. Dictare

„Numai că de data aceasta nimeni n-a mai cerut să joace şi Fram, ursul polar. Nu ştiau nimic despre Fram. Nu auziseră. Nu mai era nimeni să-l iubească şi să-l cheme ca să-l mai vadă o dată, aşa cum a fost el, mare, înţelegător şi bun."

(*Fram-ursul polar* – Cezar Petrescu)

54. ODATĂ/O DATĂ

Cuvântul ***odată*** se scrie astfel când are sensul de **cândva, odinioară, în viitor, în acelaşi timp, împreună cu.**

Exemple:

Am fost **odată**, pe vremuri, în acest oraş. *(odinioară, cândva)*

Tot ne vom întâlni **odată şi odată.** *(în viitor)*

Am ajuns amândoi **odată.** *(în acelaşi timp)*

Odată cu mama am plecat şi eu. *(împreună cu)*

Cuvintele **o şi dată** au înţeles de **din nou**, **o zi** sau **o singură dată.**

Exemple:

Am citit povestea încă **o dată.** (din nou)

Astăzi sărbătorim **o dată** importantă, şi anume 1 Iunie.

„ – Ci zi odată, motologule!"

(*Domnul Vucea* – Barbu Ştefănescu Delavrancea)

„Un lucru te mai rog: fiindcă mă goneşti, lasă-mă să mă mai veselesc o dată şi eu în casa domnului meu şi bărbat."

(*Fata săracului cea isteaţă* – Petre Ispirescu)

„A fost odată ca niciodată ...."

1. Taie forma greşită a cuvintelor ***odată*** şi ***o dată***:

A greşit o dată/ odată, apoi a reţinut.
Era o dată/ odată într-o curte un păun cu pene colorate foarte frumos.
O dată/ odată şi o dată/ odată ai să-mi mulţumeşti.
Învăţătoarea ne-a explicat lecţia încă o dată/ odată.
Ziua de 1 Iunie este o dată/ odată importantă pentru copii.

2. Formulează propoziţii în care să foloseşti cuvintele ***o dată*** şi ***odată.***

3. Scrie în spațiile libere cuvintele ***odată*** sau ***o dată***:

A venit şi el doar ______________ la noi şi asta a fost ______________, demult.
________________ n-am auzit-o plângându-se.
Am mai citit ________________ lecția.
A fost ________________ ca niciodată.
Mai suflă ________________, apoi închise ochii.

4. Descoperă propozițiile din următorul joc şi transcrie-le:

A fost		ca niciodată.
Vulpea era	**odată**	foarte şireată.
A venit		tare mânios.

Le-am mai citit		problema.
Mai învârti	**o dată**	hora şi pleacă.
Am scris		tema, iar a doua oară nu.

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

55. NICIODATĂ/NICI O DATĂ

Cuvântul **niciodată** se scrie astfel când are sensul de **nicicând**.

Exemple:

N-am vizionat **niciodată** un film la cinema.

Niciodată n-am obținut locul întâi la alergare.

Cuvintele **nici** și **o dată** se scriu astfel când este vorba de o dată anume din calendar, specială.

Exemple:

Nu am uitat nici **o dată** din cele care indică zilele de naștere ale prietenilor.

Nici o dată măcar nu am fost împreună la teatru!

„Nici o dată nu ne-am văzut în viața aceasta."

„Foarte bine, așa o să-ți spun, deși n-am mai auzit niciodată numele ăsta până acum."

(*Heidi, fetița munților* – Johanna Spyri)

1. Completează spațiile libere folosind cuvintele ***nici o dată*** sau ***niciodată***:

Pentru că nu ai fost ____________________ la mare, vom merge la vară.
Ca noaptea de „Anul Nou", ____________________ nu este mai importantă.
Nu uit ____________________ zilele de naștere ale părinților mei.
Scrisoarea primită nu are ____________________ .

2. Taie cu o linie forma greșită a cuvintelor ***niciodată*** și ***nici o dată***:

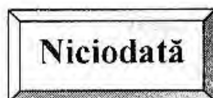
N-ai uitat niciodată/ nici o dată să-mi aduci flori de ziua mea.
N-am fost niciodată/ nici o dată în altă țară.
Niciodată/ Nici o dată nu am fost așa bolnav.
Adeverința medicală nu avea scrisă niciodată/ nici o dată.

3. Formulează propoziții folosind cuvintele ***nici o dată*** și ***niciodată***.

____
____
____
____
____

4. Descoperă propozițiile în schemele de mai jos şi transcrie-le:

nu mi-a fost aşa greu.
nu am fost în America.
nu voi mai minți.

Nu am
Nu este scrisă
N-a ajuns pe la noi

corectă în caiet.
pe etichetă.
măcar.

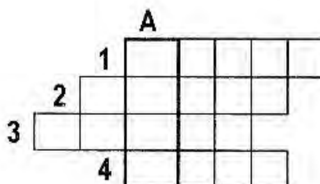
5. Completează proverbele:

- "Pisica răsfățată nu prinde şoareci ________________________."
- "Mai bine mai târziu, decât ______________________."
- "Fapta bună nu moare ____________________."

❖ **Rebus**

Completează comparațiile şi vei descoperi pe verticala **A-B** un cuvânt cu acelaşi sens cu "neam".

1. alb ca ...
2. senin ca ...
3. des ca ...
4. roşu ca un

B

56. NICICUM/ NICI CUM

Cuvântul **nicicum** se scrie astfel când are înțelesul de **nicidecum, deloc** (adverb).

Exemple:

Nu vrea **nicicum** să te vadă.

Nu voi pleca de aici **nicicum.**

Cuvintele **nici** (adverb) şi **cum** (adverb) arată modul în care se petrece sau nu o acțiune.

Exemple:

Nu faci **nici cum** vreau eu, **nici cum** vrei tu.

Nu ai calculat **nici cum** te-am învățat eu.

„ Nicicum nu voi pierde trenul."

„Nu ştiu nici cum am ajuns aici."

1. Taie cu o linie forma greşită a cuvintelor ***nicicum*** şi ***nici cum***:

Nu voi ajunge la ore nicicum/ nici cum.

Nu ai rezolvat problemele nicicum/ nici cum te-am învățat eu, nicicum/ nici cum te-a învățat profesorul.

Nu mă voi întoarce din drum nicicum/ nici cum.

Nu vei cânta nicicum/ nici cum vreau eu, nicicum/ nici cum vrei tu.

2. Formulează câte două propoziții în care sa se afle cuvintele ***nicicum*** şi ***nici cum***.

____

____

____

____

____

____

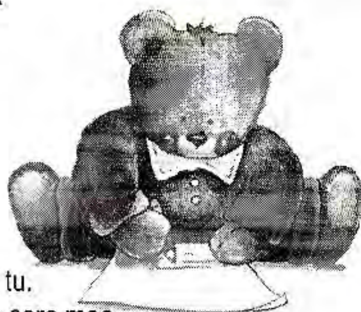
____

3. Completează spațiile libere cu ortogramele ***nicicum*** și ***nici cum***:

_______________ nu voi putea dansa perfect.
Nu ai fredonat _______________ toate melodiile învățate.
Nu voi veni în vizită _______________.
Astăzi, de ziua mea, nu doresc _______________ să spăl farfuriile.
Nu este corect _______________ m-ai învățat tu.
Nu-mi place să lucrez _______________ știi tu, _______________ știu eu.
N-o să reușești _______________ vrei tu.

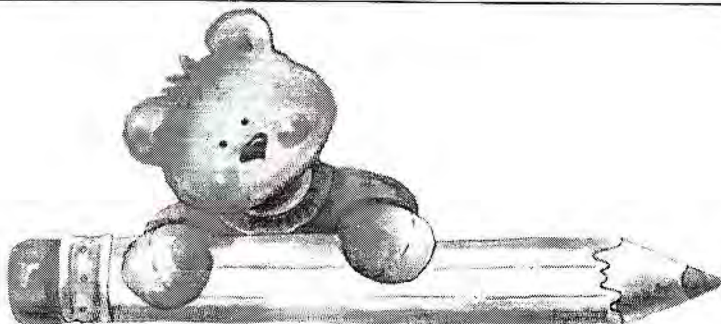
4. Transcrie propozițiile:

Nu voi pleca **nicicum**.
Nu am câștigat **nicicum**.

Nu pot să rezolv **nici cum** vrei tu.
Nu e bine **nici cum** zice sora mea.

____
____
____
____
____
____
____

57. NICIUNDE/ NICI UNDE

Cuvântul **niciunde** se scrie astfel când are înțelesul de **nicăieri** (adverb).

Exemple:

Nu găseşti **niciunde** floare de colț.

Niciunde nu vei fi primul.

Cuvintele **nici** (adverb) şi **unde** (adverb) arată locul în care se petrece sau nu o acțiune.

Exemple:

Nu mergem **nici unde** vreau eu, **nici unde** vrei tu.

Nu ştiu **nici unde** să o caut. (măcar)

„Nici unde am ajuns acum nu e prea bine."

„Nu vei ajunge niciunde cu acest comportament!"

1. Completează propozițiile următoare cu forma corectă a cuvintelor ***niciunde*** sau ***nici unde***:

Nu ştiu ____________________ locuieşti.
Nu vei găsi ____________________ ghiocei în pădurea de brazi.
Nu vei pleca ____________________ până mâine.
Cred că vara asta nu vei pleca ____________________.
____________________ nu vei ajunge cu atâta lene.
Nu ai ajuns ____________________ ți-am spus eu, ____________________ ai zis tu.

2. Taie formele greşite ale cuvintelor ***niciunde*** şi ***nici unde***:

Nu vei găsi ciuperci niciunde/ nici unde.
Niciunde/ Nici unde nu vei putea merge dacă nu ți-ai scris temele.
Nu găseşti niciunde/ nici unde un loc mai călduros.

3. Formulează propoziții în care să foloseşti cuvintele: ***niciunde*** şi ***nici unde***.

____
____
____
____
____

58. NICICÂND/ NICI CÂND

Cuvântul **nicicând** se scrie astfel când are înţelesul de **nici într-un timp, niciodată** (adverb).

Exemple:

Nicicând nu voi părăsi cursa.

Nu vom revedea **nicicând** timpurile lui Vlad Ţepeş.

Cuvintele **nici** (adverb) şi **când** (adverb) arată timpul în care se petrece sau nu o acţiune.

Exemple:

Nu mergem **nici când** vreau eu, **nici când** vrei tu.

Nu vii **nici când** te rog.

„Nici când vorbesc nu asculţi."

„Geppetto deveni pe dată trist şi amărât cum nu mai fusese nicicând în viaţa sa."

(*Pinocchio* – Carlo Collodi)

1. Descoperă propoziţiile în schemele de mai jos şi transcrie-le:

nu voi învăţa să joc baschet.
nu mai merg la patinaj.
nu voi mai cânta fals.

Nu plecăm
Nu mâncăm
Nu plâng

vrea tata.
vrei tu.
mă lovesc.

2. Încercuieşte cuvintele scrise greşit: ***nicicând/ nici când.***

Nu vom pleca la mare nici când zice bunica, nici când zice mama.
Nu vom revedea nicicând/ nici când filmele interzise copiilor.
Nicicând/ Nici când nu voi mai putea să urc muntele.
Nu scriem nicicând/ nici când vreţi voi, nicicând/ nici când vrem noi.

3. Formulează propoziţii folosind cuvintele ***nicicând*** şi ***nici când***:

4. Scrie după model:

nici + când *nicicând*
nici + cum
nici + odată
nici + unde

59. MIAU/ MI-AU

Cuvântul **miau** se scrie astfel când arată sunetul scos de pisică (interjecție) sau poate fi numele unei pisici.

Exemple:

Miau! se aude la fereastră pisicuța vecinei.

Motanul **Miau** a prins șoricei.

Cuvântul **mi-au** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**mi** și **au**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

Prietenii **mi-au** adus o veste bună.

Ce mult **mi-au** plăcut desenele animate de astăzi!

„Miau! se auzi o pisicuță de sub masă."

„Din sus de Vânători, cum trecem peste apa Neamțului, mi-au alunecat ciubotele și au căzut în Ozana cât nu ți-i băietul!"

(*Amintiri din copilărie* - Ion Creangă)

1. Taie cu o linie cuvintele greșite (***miau/ mi-au***) din propozițiile de mai jos:

Ei mi-au/ miau spus când să vin la spectacol.
Astăzi mi-am/ miau plăcut prăjiturile de la bunica.
Părinții mi-au/ miau cumpărat de ziua mea un calculator.
Mi-au/ Miau plăcut toate surprizele de la ziua mea.
Pisica plânge când îi este foame și se aude strigând: mi-au/ miau!

2. Construiește propoziții în care să folosești cuvintele ***miau!*** și ***mi-au***.

____

____

____

3. Completează cu ortogramele corecte ***mi-au/ miau***:

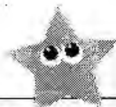
______________ furat caii din grajd.
Astăzi ______________ sosit scrisorile din străinătate.
Bunicii ______________ adus o pisicuță.

Ea miorlăie toată ziua: ______________! ______________ !
Notele primite la teze ______________ adus o mare bucurie.
Ce ______________ auzit urechile nu pot spune nimănui.
______________ cerut şi ultimul bănuţ muncit cu greu.

4. Alcătuieşte un text cu titlul „*Pisicuţa Miau–Miorlau*", în care să foloseşti cuvintele ***mi-au*** şi ***miau*** şi următoarele semne de punctuaţie: punctul, virgula, linia de dialog, semnul exclamării, semnul întrebării şi ghilimelele.

60. NUȚI/ NU-ȚI

Cuvântul **Nuți** se scrie astfel când arată un nume de fată-**Nuți**-provenit de la Elena.

Exemple:

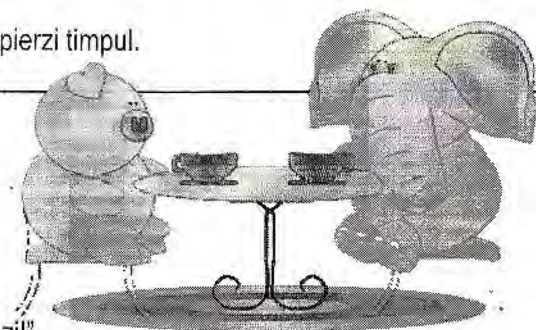
Nuți este prietena mea.

Cuvântul **nu-ți** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**nu** şi **ți**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei ***î***.

Exemple:

Nu-ți aminteşti de mine?

Este bine că **nu-ți** place să pierzi timpul.

„Nuți, vino să-ți vezi fetele!"

„Ce şorț! Nu-ți vine nici să crezi!"

(*Duşmancele* – George Coşbuc)

„Nu-ți mai plânge inima,
Că nu ştii de mândra ta."

(*Folclor*)

1. Scrie după model:

nu-ți cântă — *nu îți cântă*
nu-ți taie — ______________
nu-ți dau — ______________
nu-ți caut — ______________
nu-ți ajut — ______________
nu-ți citesc — ______________

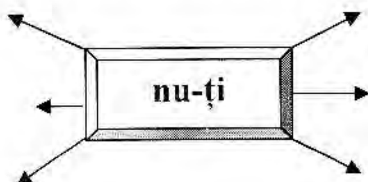

2. Formulează propoziții după următorul joc de cuvinte:

Știi că

Este bine că

De ce

place mersul pe jos.

copiezi temele.

amintești poezia?

____

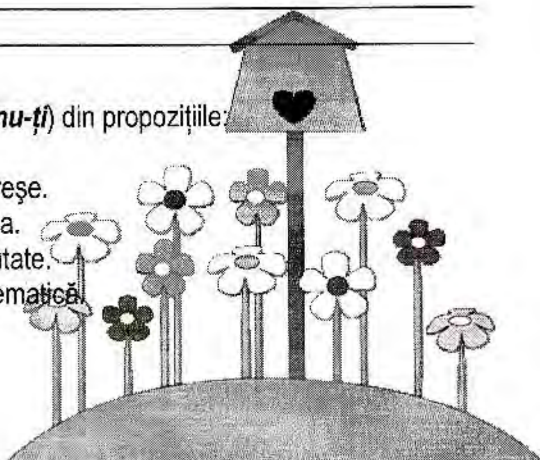
____

____

____

____

3. Taie cu o linie cuvintele greșite (***Nuți/nu-ți***) din propozițiile:

Astăzi am fost la Nuți/ nu-ți să mâncăm cireșe.
Nu știu de ce Nuți/ nu-ți merge bine mașina.
Nici astăzi Nuți/ nu-ți aduc cărțile împrumutate.
Nuți/ nu-ți voi da să copiezi temele la matematică.
Am văzut-o pe Nuți/ nu-ți la cumpărături.

4. Alcătuiește un text în care să folosești ortogramele ***nu-ți*** și ***mi-au***.

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

61. TEO/ TE-O

Cuvântul **Teo** se scrie astfel când arată un nume de fată sau băiat- provenit de la Teodora sau Teodor.

Exemple:

Teo este cel mai mic băiat din clasă.

Nuți şi **Teo** au ieşit câştigătoare.

Cuvântul **te-o** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**te** şi **o**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

De **te-o** vedea, va fugi.

Te-o fi prins ploaia!

„Teo este actrița mea preferată."

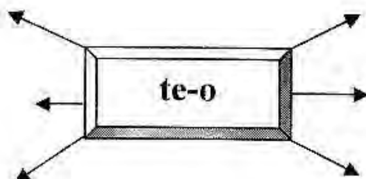
„ – Unde tot grăbeşti atâta,
Cine te-o goni cu bâta?"
(*Altă furnică* – Marin Sorescu)

1. Taie cu o linie formele greşite ale cuvintelor ***Teo*** şi ***te-o***:

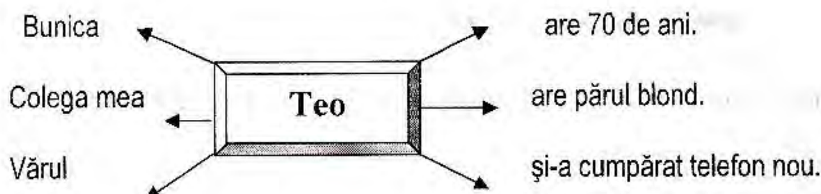
Cănd te-o/ Teo vedea bunica ce mare ai crescut, te-o/ Teo săruta cu drag.
Am fost la te-o/ Teo de ziua ei.
Maria şi Teo/ te-o au cântat la serbarea de 8 Martie.
Te-am chemat repede că poate te-o/ Teo prinde noaptea pe drum.
Mâine poate te-o/ Teo suna bunicul.

2. Completează propozițiile după schema dată, cu ***Teo/te-o***.

Mâine — striga colega.
Poate — vizita verişoara ta.
Dacă — lovi, să-mi spui!

3. Completează spațiile cu unul din următoarele cuvinte: ***Teo/te-o***.

Cred că ____________ a pierdut autobuzul.
Când ____________ chema la meditație, ____________ verifica şi la teme.
____________ cel mic a împlinit un an.
Nu ştiu când ____________ asculta la limba română, dar sigur ____________ nota atunci.

4. Formulează propoziții în care să foloseşti cuvintele: ***Teo*** *şi* ***te-o***.

62. NAVĂ/ NA-VĂ

Cuvântul **navă** se scrie astfel când are înțelesul de **mijloc de transport aerian** sau **marin**.

Exemple:

Nava s-a scufundat din cauza ghețarilor.

Nava cosmică a fost lansată în spațiul aerian.

Cuvântul **na-vă** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**na** şi **vă**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

Na-vă tot ce doriți.(interjecție + pronume). (luați-vă)

Veniți și **na-vă** ce vă aparține!

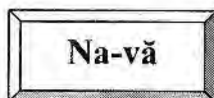
„ Na-vă colile înapoi!"

„În depărtare se zărea o navă uriaşă."

1. Taie cu o linie cuvintele ***navă/na-vă***, scrise greşit în propozițiile:
În portul Constanța am văzut o navă/ na-vă foarte mare.
Navă/ Na-vă jucăriile înapoi!
Navă/ Na-vă banii pentru cărți!
Ruşii au lansat prima navă/ na-vă cosmică.

2. Formulează propoziții în care să foloseşti cuvintele ***navă*** şi ***na-vă***:

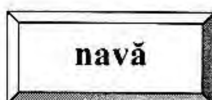
3. Transcrie propozițiile de mai jos:

lucrurile găsite!
cărțile împrumutate!
păpuşile stricate!

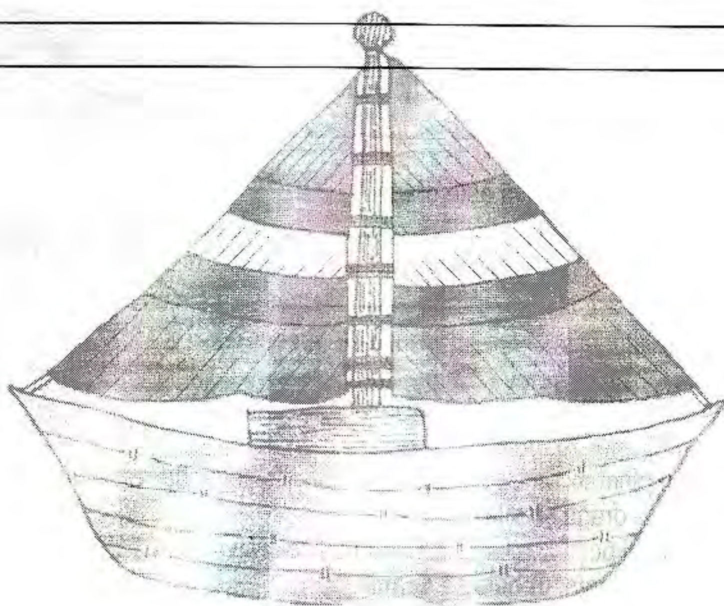

Am desenat o
Pe cer se vede o
A ajuns încă o

maritimă.
cosmică.
aeroport.

4. Găseşte trei cuvinte cu acelaşi sens pentru cuvântul ***navă*** şi alcătuieşte propoziții cu ele.

63. VII/ VI-I

Cuvântul **vii** se scrie astfel când arată însuşirea de **a trăi** (adjectiv) sau când se referă la **podgorii de viță de vie** (substantiv).

Poate fi şi forma verbului **a veni**, la persoana a II-a, numărul singular. (tu vii)

Exemple:

Lebedele **vii** au fost scoase din gheață.

Pe deal sunt cultivate podgorii cu **vii** roditoare.

Te rog să **vii** cât mai repede!

Cuvântul **vi-i** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**vi** şi i) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

Vi-i aduc aici pe pitici?

Vi-i sete?

„– O, dulce-al nopții mele domn,
De ce nu vii tu? Vină!"

(*Luceafărul* – Mihai Eminescu)

„Ori vi-i foame,
Ori vi-i sete?"

1. Scrie după model:

vi-i drag   vă este drag
vi-i somn   ____________
vi-i sete   ____________
ni-i frig   ____________
vi-i foame   ____________

2. Completează spațiile libere folosind cuvintele: ***vi-i/ vii***.

La țară am văzut plantații de ____________ cu diferite soiuri de viță-de-vie.
Vouă ____________ dragă şcoala?
În acvariu sunt mulți peşti ____________, frumos colorați.
Când ____________ somn, trebuie să dormiți.
La grădina zoologică am văzut multe animale ____________ .
Când ____________ la mine în vizită?

Vara, când este foarte cald, ________ tare sete.

3. Formulează câte două propoziții în care să foloseşti ortogramele: ***vii/vi-i***.

____
____
____
____
____
____

4. Scrie după model:

Vi-i dor de fratele vostru?
Vă este dor de fratele vostru?

Vi-i foame sau vi-i sete?

____
____

De când vi-i frică de vecini?

____
____

5. Dictare

„ – Apoi nu ştii? Eu n-am mamă. A murit în postul Crăciunului ... Acu n-are cine mă spăla, n-are cine mă îngriji ... n-are cine-mi spune o vorbă bună. Te aştept să vii pe la mine!"

(*Un om năcăjit* –Mihail Sadoveanu)

64. SARE/ S-ARE

Cuvântul **sare** se scrie astfel când are înțelesul de **aliment** sau **când exprimă o acțiune** (verb).

Exemple:

Gătesc mâncarea doar cu puțină **sare**.

Mihaela **sare** prin casă de bucurie.

Cuvântul **s-are** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**s** şi **are**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei **e**.

Exemple:

Marcela **s-are** bine cu vecinele ei.

Mama **s-are** bine cu bunica.

„S-are bine cu mătuşa."

„ Pițigoiu-ntruna sare,
Steag pe casă şoimul suie."

(*Nuntă-n codru* – George Coşbuc)

„ Fata cea mică îi spuse împăratului că îl iubeşte ca pe sare în bucate. "

(*Sarea în bucate*–Petre Ispirescu)

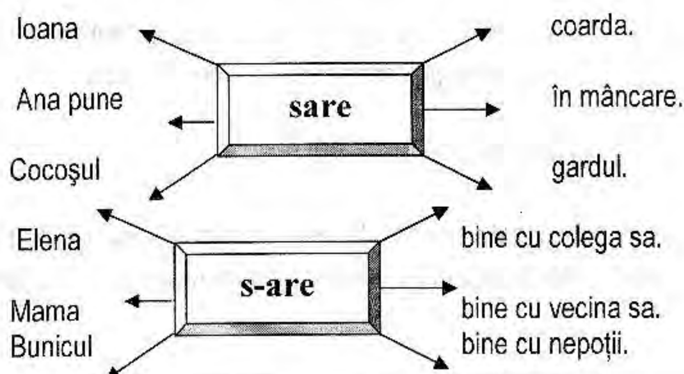

1. Încercuieşte forma corectă:

Andrei sare/ s-are gardul la vecina.
Tata pune sare/ s-are la animale.
Colega nu sare/ s-are bine cu profesorii.
Curcanul sare/ s-are gardul în grădina de legume.

2. Scrie propozițiile descoperite în următoarea schemă:

____

____

____

____

____

____

____

3. Scrie după model:

s-are bine   *se are bine*
s-are rău   ____________________
s-are minunat   ____________________

4. Înlocuieşte spațiile libere cu **sare/ s-are**:

Marian întotdeauna ____________ în ajutorul colegei.
Când este multă zăpadă, drumarii aruncă ____________ pe şosea.
Marina ____________ bine cu verişoara ei.
Ciocănitoarea ____________ pe puişorii mici de găină.

5. Formulează propoziții cu expresiile: *a sări calul, a sări propoziția, a sări gardul.*

____

____

____

____

65. VOI/ V-OI

Cuvântul **voi** se scrie astfel când poate fi înlocuit cu un substantiv (ca pronume) sau arată forma de viitor a verbelor la persoana I, timpul viitor.

Exemple:

Voi rezolvați tema la matematică.

Voi ajunge mai târziu la întâlnire.

Cuvântul **v-oi** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**v** și **oi**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei **ă**.

Exemple:

V-oi ajuta și eu dacă aveți nevoie.

Cu mare drag **v-oi** primi pe toți.

„Voi ați cântat cu glas fierbinte
Naturii calde imnuri sfinte."

(*Vestitorii primăverii* – George Coșbuc)

„Voi revedeți câmpia iară,
Și cuiburile voastre-n crâng!"

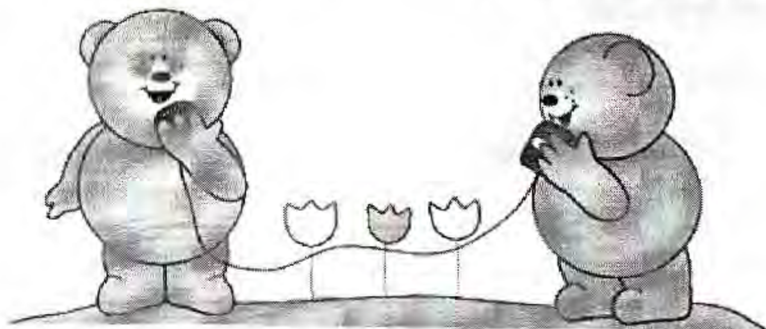
(*Vestitorii primăverii* – George Coșbuc)

„De mă voi scula, pre mulți am să popesc."

(*Alexandru Lăpușneanu* – Costache Negruzzi)

„V-oi învăța eu pe voi să puneți stăpânire pe lucrurile din lume, cornoraților!"

(*Dănilă Prepeleac* – Ion Creangă)

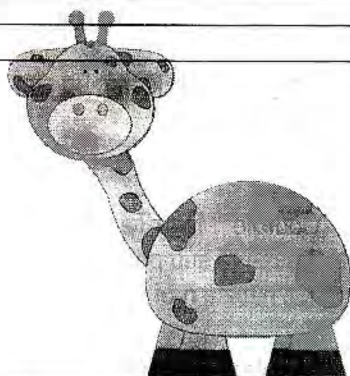

1. Completează spațiile libere cu ***voi /v-oi***:

Vă ____________ da şi eu cât pot.
____________ ați văzut ce s-a întâmplat?
El v-a apărat pe ____________ .
____________ merge şi eu la film.
____________ ajuta şi eu la cules de ciuperci.

2. Scrie enunțuri cu ortogramele ***voi*** şi ***v-oi***:

____
____
____
____
____
____

3. Scrie după model:

<u>V-oi</u> aştepta cât e nevoie.
<u>Vă voi</u> aştepta cât e nevoie.

Dacă <u>v-oi</u> prinde cu minciuna, e vai de voi.

____
____

De voi ajunge, <u>v-oi</u> aştepta şi pe voi.

____
____

<u>Voi</u> câştiga de <u>v-oi</u> depăşi la timp.

____
____

66. NOI/ N-OI

Cuvântul **noi** se scrie astfel când poate fi înlocuit cu un substantiv (pronume) sau arată o însuşire (adjectiv).

Exemple:

Şi **noi** mergem la teatru.

Mi-am cumpărat cercei **noi.**

Cuvântul **n-oi** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**n** şi **oi**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei ***u***.

Exemple:

N-oi pierde trenul dacă mă grăbesc.

Pe ea **n-oi** lăsa-o să greşească.

„Iar noi să mai jucăm un pic
Şi la botez."

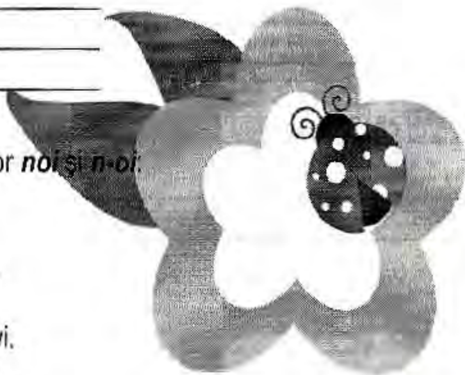
(*Nunta Zamfirei* – George Coşbuc)

„Codrule, Măria Ta,
Lasă-mă sub poala ta,
Că nimica n-oi strica."

(*Codrule, Măria Ta* – Mihai Eminescu)

1. Completează după model:

n-oi cânta — nu oi cânta
n-oi plânge — ____________
n-oi vorbi — ____________
n-oi alerga — ____________
n-oi striga — ____________

2. Taie cu o linie forma greşită a cuvintelor ***noi*** şi ***n-oi***.

Noi/ N-oi ne-am apărat pe noi/ n-oi.
Noi/ N-oi veni niciodată prea devreme.
Astăzi au venit rudele pe la noi/ n-oi.
Dacă noi/ n-oi mânca, mă voi îmbolnăvi.
Mi-am cumpărat ghete noi/ n-oi.

3. Completează spațiile punctate cu ***noi/ n-oi***:

Istoria ne va judeca pe toți, și pe __________, și pe dumneavoastră.
Ce avem __________ cu voi?
Cred că __________ veni mâine la școală.
Mi s-au rupt papucii cei __________ .
Astăzi __________ merge la serviciu.
__________ ne apărăm țara cu orice preț.
Dacă __________ alerga repede, __________ câștiga concursul.

4. Alcătuiește un text în care să folosești ortogramele *noi, n-oi, voi, v-oi, doi, d-oi.*

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

5. Dictare

„Mai am un singur dor:
În liniștea serii
Să mă lăsați să mor
La marginea mării;
...
Cum n-oi mai fi pribeag
De-atunci înainte,
M-or troieni cu drag
Aduceri aminte."

(*Mai am un singur dor* – Mihai Eminescu)

67. MOI/ M-OI

Cuvântul **moi** se scrie astfel când arată o însuşire (adjectiv).

Exemple:

Ai luat două perne **moi**.

Pisica are lăbuţe **moi.**

Cuvântul **m-oi** se scrie legat cu liniuţă de unire când două cuvinte, părţi de vorbire diferite (**m** şi **oi**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei ***ă***.

Exemple:

M-oi duce şi eu la mare.

Nu ştiu cu cine **m-oi** întâlni.

„Aceiaşi fulgi de zăpadă, albi şi moi au căzut de dimineaţă până seara."

(*Baltagul* – Mihail Sadoveanu)

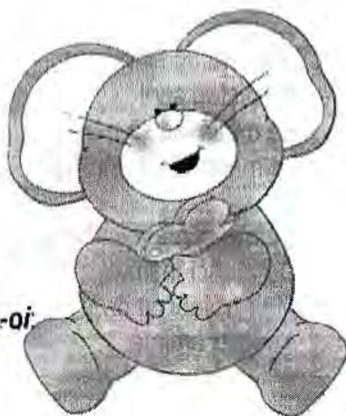
„Ei bine, da! Eu m-oi sui la cer,
Ca de la Domnul moartea mea s-o cer."

(*Fata-n grădina de aur* – Mihai Eminescu)

„Ia să mişte puţin din mâini,
Poate m-oi desface."

(*Gruia* – Ştefan Octavian Iosif)

1. Completează după model:

m-oi plânge	mă voi plânge
m-oi culca	________________
m-oi judeca	________________
m-oi duce	________________
m-oi gândi	________________

2. Încercuieşte forma corectă a cuvintelor ***moi*** şi ***m-oi***.

Mâine moi/ m-oi duce la medic.
Bunica mănâncă numai covrigi moi/ m-oi.
Antonio doarme pe două perne moi/ m-oi.

Moi/ M-oi duce la spectacolul de comedie.
În seara asta moi/ m-oi culca mai devreme.
Miki, cățelul meu, are lăbuțe moi/ m-oi.
Moi/ M-oi certa cu colegul meu dacă mai copiază temele.

3. Completează spațiile punctate cu **moi/m-oi**:

Dacă ______________urca în cireș, voi culege cireșe ______________.
______________ strădui să repar poarta stricată.
Geta a făcut compot din pere ______________.
Astăzi am mâncat două ouă fierte ______________.
______________ duce la serviciu.
Când ______________ culca, îmi voi pune două perne ______________.

4. Modifică pe rând câte o literă pentru următoarele cuvinte pentru a obține altele noi:

moi → noi

____

____

moi → mei

____

____

moi → moș

____

____

68. DAȚI/ DA-ȚI

Cuvântul **dați** se scrie astfel când arată forma verbului ***a da***, la persoana a II-a plural, timpul prezent.

Exemple:

Dați în dar ghiocei și viorele.(dăruiți)

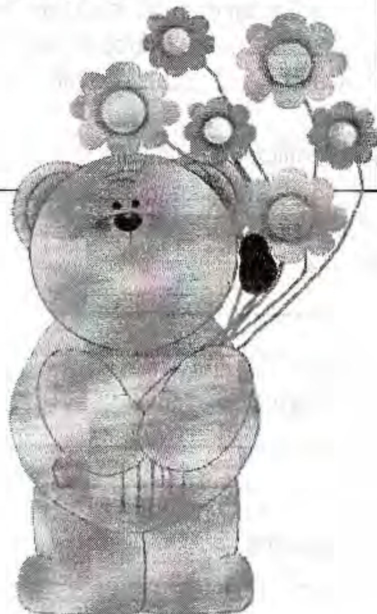
Dați drumul la televizor! (porniți)

Cuvântul **da-ți** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**da** și **ți**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei ***î***.

Exemple:

Da-ți place să pescuiești!

Da-ți vine să fugi de toată lumea!

„Dați drumul copiilor să vină la mine!"

„Da-ți merge mintea la matematică!"

1. Completează după model:

da-ți cântă	da îți cântă
da-ți place	______________
da-ți joacă	______________
da-ți plânge	______________

2. Taie forma greșită a cuvintelor ***dați*** și ***da-ți***:

De 8 Martie dați/ da-ți flori mamelor.
Dați/ Da-ți joacă bine școlarii acest joc!
Dați/ Da-ți și celor săraci câte ceva.
Ar trebui să dați/ da-ți sfaturi bune celor mai mici ca voi!

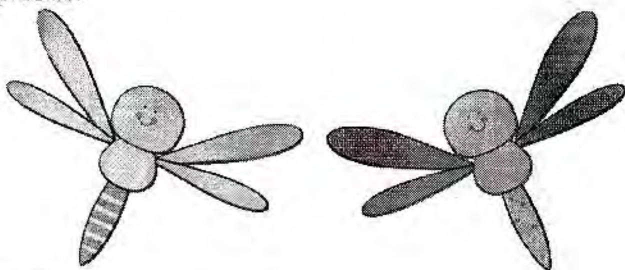
3. Formulează propoziții exclamative în care să folosești cuvintele ***dați*** și ***da-ți***:

4. Scrie după modelul de mai jos:

da-ți place → dar îți place
da-ți trece →
da-ți cântă →
da-ți cere →
da-ți ajunge →
da-ți fură →

5. Introdu în propoziții expresiile:

dați drumul (începeți)
dați bună-ziua (salutați)
dați-vă la o parte (faceți loc)
dați vestea (vestiți)
dați de-a dura (rostogoliți)
dați-o la pace (împăcați-vă)

69. IE/ I-E

Cuvântul **ie** se scrie astfel când are înțelesul de **cămaşă din pânză brodată**.

Exemple:

Bunica mi-a dăruit o **ie** cu flori albastre.

Îmi place să port **ie**.

Cuvântul **i-e** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**i** şi **e**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

I-e dor de mama sa.

I-e teamă de străini.

„I-e dor ca s-o pornim haihui."

(*Furtuna* – Ştefan Octavian Iosif)

„Purta bunica aceeaşi ie străveche."

1. Taie forma greşită a cuvintelor ***ie*** şi ***i-e***:

Am cumpărat o ie/ i-e din Bucovina.
I-e/ ie frică de câini.
O ie/ i-e veche este foarte valoroasă.
Am văzut că i-e/ ie ruşine să-ți ceară ajutorul.

2. Alcătuieşte propoziții cu următoarele cuvinte: *ie, ii, iile, i-e.*

70. NAŞ/ N-AŞ

Cuvântul **naş** se scrie astfel când are înţelesul de **persoană care botează/cunună pe cineva.**

Exemple:

L-am ales ca **naş** de botez pe vărul meu.

Florian ne este **naş** de cununie.

Cuvântul **n-aş** se scrie legat cu liniuţă de unire când două cuvinte, părţi de vorbire diferite (**nu** şi **aş**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

N-aş putea să citesc fără ochelari.

N-aş fi prezent aici, dacă **n-aş** şti că bunica va sosi.

„Naş ne-a fost şi nouă şi părinţilor."

„ – Las' pe mine, mamă, spune zmeul, că-i vin eu de hac. N-aş vrea să rămână nepedepsit."

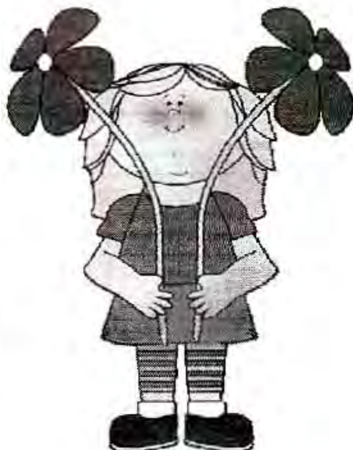
(*Spaima zeilor* – Ioan Slavici)

„ – De nume am auzit, măicuţă, dar că te afli în lumea asta, n-aş fi crezut vreodată."

(*Povestea porcului* – Ion Creangă)

1. Completează după model:

n-aş merge — nu aş merge
n-aş mânca — ____________
n-aş dormi — ____________
n-aş plânge — ____________
n-aş râde — ____________
n-aş cânta — ____________

2. Completează spațiile libere folosind cuvintele ***naş/ n-aş***:

Am un __________ foarte înțelegător.
Dacă __________ pierde vremea, __________ întârzia la ore.
__________ merge la fotbal.
__________ plânge dacă __________ fi luat notă aşa mică.

3. Scrie enunțuri interogative care să conțină cuvintele ***naş/ n-aş***:

____
____
____
____
____
____

4. Taie cu o linie cuvintele ***naş/ n-aş*** scrise greşit:

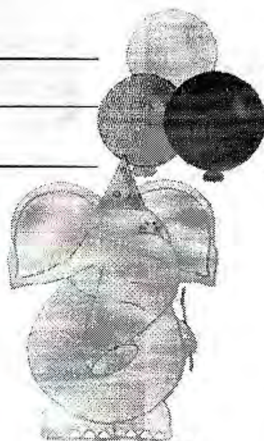
Am un naş/ n-aş care este inginer.
Naş/ N-aş vrea să afle tata că am spart un geam.
Naş/ N-aş fi crezut că voi vedea într-un an atâtea țări.
Dacă naş/ n-aş fi fost de față, naş/ n-aş fi crezut ce se întâmplă.

5. Continuă:

naş → nas

naş → caş

____
____
____

____
____
____

71. AL/ A-L

Cuvântul **al** se scrie astfel când arată că un obiect sau o ființă aparțin cuiva.

Exemple:

Al meu este cel mai frumos.

A sosit **al** doilea.

Cuvântul **a-l** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**a** şi **l**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

A-l prinde din urmă e foarte greu.

Nu-i place **a-l** bate la cap tot timpul.

„Al meu copil e cel mai cuminte."

„A-l lăuda e un lucru bun."

1. Taie cu o linie forma greşită a cuvintelor ***al*** sau ***a-l*** în propozițiile următoare:

Al/ A-l doilea aleargă mai repede decât al/ a-l treilea.
M-a chemat pentru al/ a-l ajuta.
Viorel este al/ a-l treilea copil bun la învățătură.
Nepotul începu al/ a-l sâcâi pe bunic.
Am plantat al/ a-l cincilea pom.

2. Scrie propoziții enunțiative negative care să cuprindă cuvintele ***al*** sau ***a-l***.

____

____

____

____

3. Completează spațiile libere folosind cuvintele ***al*** sau ***a-l***:

Un colț __________ grădinii nu este lucrat bine.
Pentru __________ lua cu mine, trebuie să-l ajut să se îmbrace.
__________ treilea pom nu a fost îngrijit.
Într-un ungher __________ camerei stă ascuns cățelul.
Pentru __________ scoate afară trebuie să-l chem.

72. DUNE/ DU-NE

Cuvântul **dune** se scrie astfel când are înțelesul de **movilă de nisip**.

Exemple:

Vântul puternic a format **dune** pe malul mării.

Cuvântul **du-ne** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**du** şi **ne**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

Du-ne, te rog, la film!

„Pe mal se vedeau dune de nisip."

„Du-ne, vânt, du-ne-n pădure!"

(*Poveste populară*)

1. Completează spațiile libere folosind cuvintele ***dune*** sau ***du-ne***:

– Bunicule, __________ şi pe noi să vedem cum se lucrează pământul.
În deşert sunt cele mai mari __________ de nisip.
__________ mai repede să vedem marea!
Pe malul mării, vântul a format __________ de nisip.

2. Scrie enunțuri exclamative cu ajutorul cuvintelor ***dune*** şi ***du-ne***.

____

____

____

3. Taie cu o linie cuvintele ***dune*** sau ***du-ne*** scrise greşit:

– Dune/ du-ne înapoi la joacă!
Maria şi Geta se joacă pe dune/ du-ne de nisip.
Dacă vrei, dune/ du-ne şi pe noi cu maşina la şcoală!

4. Alcătuieşte propoziții despre „***mare***", în care să foloseşti ortogramele *dune, du-ne, al, a-l.*

____

____

____

____

____

73. TEI/ TE-I

Cuvântul **tei** se scrie astfel când are înțelesul de **arbore**.

Exemple:

Îmi place să beau ceai de **tei**.

Cuvântul **te-i** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**te** şi **i**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

De **te-i** duce la mare, te vei bronza.

Te-i plimba şi tu cu barca?

„Mă abat pe la tei, cu gând să prind pupăza, căci aveam grozavă ciudă pe dânsa ..”

(*Pupăza din tei* – Ion Creangă)

„Soacră, soacră poamă acră,
De te-ai coace cât te-ai coace
Dulce tot nu te-i mai face.”

(*Soacra cu trei nurori* – Ion Creangă)

1. Taie cu o linie cuvintele scrise greşit (***tei/ te-i***):

Mâine tei/ te-i duce să cumperi rechizite pentru şcoală.
De dimineață am băut ceai de tei/ te-i.
Dacă nu tei/ te-i duce mai repede, verişoara ta va cădea din tei/ te-i.
Nu tei/ te-i duce în tabără, dacă nu eşti ascultător.

2. Formulează propoziții folosind cuvintele: ***tei*** şi ***te-i***.

3. Completează după model:

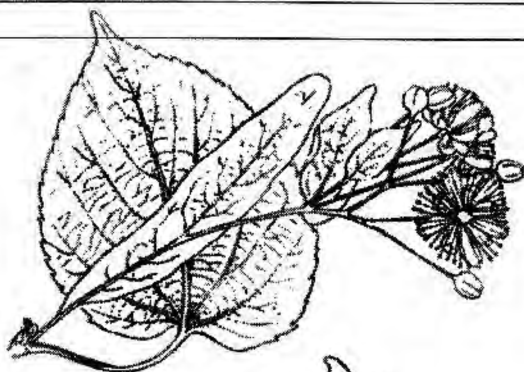
te-i duce — te vei duce
te-i plânge — ____________
te-i juca — ____________
te-i văicări — ____________

4. Pune în spațiile punctate cuvintele ***tei*** sau ***te-i***:

Când ________ vedea cu unchiul tău, să-i spui să-ți aducă flori de________.
Dacă ________ plânge de dureri, ________duce la medic.
M-am urcat în ________ să culeg flori pentru ceai.
De ________ juca cu mingea în stradă, va fi rău.
Pupăza a zburat din ________ .

5. Schimbă o literă din cuvântul „**tei**" pentru a găsi alte cuvinte, apoi alcătuieşte câte o propoziție afirmativă cu fiecare.

tei → ____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

74. AȚI/ A-ȚI

Cuvântul **ați** se scrie astfel când formează timpul trecut al verbului la persoana a II-a plural.

Exemple:

Doar voi **ați** ajuns la timp.

Cuvântul **a-ți** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**a** şi **ți**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

Am venit pentru **a-ți** aduce o veste bună.

„Ați făcut ce v-a spus Verde-Împărat?"

„A-ți da drumul nu pot acum."

1. Completează cu unul din cuvintele ***ați*** sau ***a-ți***.

__________ urmărit meciul de fotbal?
Vă întreb pe voi dacă __________ fost pe stadion.
Pentru __________ povesti ce am văzut trebuie să mă asculți.
Pentru __________ spune poveşti, trebuie să fii atent.

2. Scrie enunțuri care să cuprindă cuvintele ***ați*** şi ***a-ți***:

____

____

____

____

____

____

3. Taie cu o linie cuvintele scrise greşit **ați**/ **a-ți**:

Când ați/ a-ți fost la pădure, ați/ a-ți mers mult pe jos?
Te întreb pe tine pentru ați/ a-ți reaminti ce ai văzut acolo.
Ați/ A-ți auzit cântecul cucului?
Ați/ A-ți ascultat şi alte păsări?
Pentru ați/ a-ți povesti tot, trebuie să am timp.
Am trimis nepotul de 1 Martie, pentru ați/ a-ți aduce flori.

4. Completează după model:

a-ți aminti — *a îți aminti*

a-ți dori ____________________
a-ți împlini ____________________
a-ți alunga ____________________
a-ți demonstra ____________________
a-ți primi ____________________

5. Alcătuieşte propoziții cu expresiile:

a-ți pune mintea cu cineva
a-ți fi lehamite
a-ți veni apă la moară

____
____
____
____
____
____
____

❖ **Rebus**

Completează rebusul şi vei descoperi pe verticala **A-B** denumirea locului în care trăiesc prințesele.

1. ...lui Pițigoi
2. anotimp alb
3. formează scheletul
4. instinctiv sau...
5. grec sau...
6. vestă sau ...

75. CA/ C-A

Cuvântul **ca** se scrie astfel atunci când este cuvânt de legătură, împreună cu **să**, **ca să** sau când are rolul de a face o comparație.

Exemple:

Ca să reușești ai nevoie de ajutor.

Prințesa avea părul negru **ca** abanosul.

Cuvântul **c-a** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte (**c** și **a**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei **ă**.

Exemple:

Cred **c-a** reușit să ajungă la timp.

C-a venit sau **c-a** plecat, tot la fel e.

„Apoi se-ntorc și plâng amar
De-a Iudei necredință,
De spini, de-ostași, și c-a murit ..."

(*Colindătorii* – George Coșbuc)

„– Vreau!, a spus zâna și s-a făcut galbenă ca moartea la față."

(*Zâna Mării* – Hans Christian Andersen)

„Da, da, vreau!, a spus zâna, și atunci vrăjitoarea a pus cazanul pe foc ca să pregătească băutura fermecată."

(*Zâna Mării* – Hans Christian Andersen)

1. Taie forma greșită a ortogramei:

Fața fetei era albă ca/ c-a neaua.
Ne-am bucurat ca/ c-a câștigat Aura.
Ai desenat ca/ c-a și mine.
Ca/ C-a să fii primul, ai muncit mult.
De frică, era galben ca/ c-a lămâia.

2. Formulează câte două propoziții cu fiecare din ortogramele ***ca*** *și* ***c-a***:

____

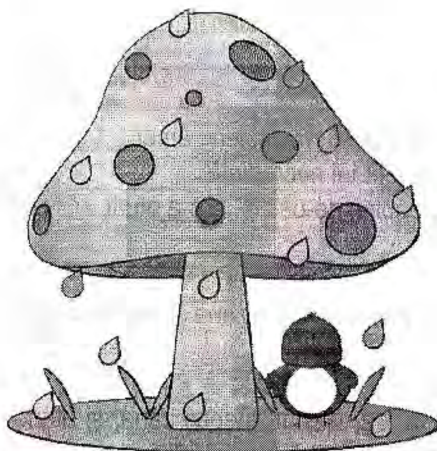
____

____

____

3. Completează cu ortograma potrivită.

Adună vara __________ să ai iarna.
Sorcova vesela,
Să trăiți, să înfloriți,
__________ un măr, __________ păr,
__________ un fir de trandafir.
Tare __________ piatra,
Iute __________ săgeata,
Tare __________ fierul,
Iute __________ oțelul.

4. Scrie comparații, după model:

galben ca lămâia
__________________ ca abanosul
__________________ ca iarba
__________________ ca focul
__________________ ca neaua
__________________ ca mătasea
__________________ ca cerul senin
__________________ ca pasărea cerului

5. Dictare

„Atunci toți fiii de împărați se rugară de dânsa să le gătească într-o zi ea bucatele.

....

Și iată că tocmai în ziua aceea bucătarii curții se îmbătaseră, sau nu știu ce făcuseră, că nici focul nu era făcut pe vatră. Și așa, rugată fiind cu stăruință, se apucă și ea de gătit ca toate fetele..."

(*Basme* – Petre Ispirescu)

76.CARE/C-ARE

Cuvântul **care** se scrie astfel când are înțelesul de **căruțe**, de **a căra** sau când este folosit pentru a înlocui un substantiv. (pronume)

Exemple:

Trec pe rând **care** trase de boi.

L-am ajutat pe bunicul să **care** lemnele.

Care a spart mingea?

Cuvântul **c-are** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**c** și **are**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei ***ă***.

Exemple:

Am aflat **c-are** numai note mari.

Se vede **c-are** gânduri bune.

„ Acel șirag de mândre veri
De care mi-aduc aminte-abia."

(*Nucul*–Ștefan Octavian Iosif)

„Nu cumva c-are să-mi fie grija să deschid îndată și să văd cum mă învață codul bunelor maniere..."

(*Delendum*–Alexandru Vlahuță)

1. Completează spațiile libere cu forma corectă (***care*** sau ***c-are***):

Vrea să ____________ toate merele.
Pe____________ai căutat-o?
Nu cred ____________ mai mult de doi ani.

2. Completează după model:

c-are dreptate	*că are dreptate*
c-are noroc	____________
c-are cuvânt	____________
c-are limite	____________
c-are timp	____________

77. LEI/LE-I

Cuvântul **lei** se scrie astfel când are înțelesul de **animal sălbatic** sau **unitate monetară a României**.

Exemple:

Am văzut doi **lei** la grădina zoologică.

Lucrarea te costă 100 de **lei**.

Cuvântul **le-i** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**le** şi **i**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei ***o***.

Exemple:

Le-i prinde tu din urmă! (le-oi)

„Iar pe ceilalți lei îi voi vâna negreşit."

(*Leul la vânat*–Ivan Andreievici Krîlov)

„Ia seama, fătul meu, că de le-i slobozi, ai să-ți vezi supuşii pe unii în desfătări."

(*Palatul de cleştar*–Barbu ştefănescu Delavrancea)

1. Formulează câte o propoziție cu următoarele cuvintele:

- lei (unitate monetară, bani)
- lei (animal)
- le-i primi (le vei primi)

____

____

____

____

____

2. Completează spațiile libere cu forma corectă (***lei*** sau ***le-i***):

Vrea să dea trei ______________ pe toate merele.

Când ______________vedea, te duci le ele.

Circul a impresionat prin numărul realizat de ______________.

______________ primi cum ştii tu mai bine.

3. Taie forma greşită a ortogramelor din propoziţiile:

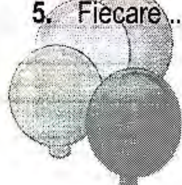
Geanta a costat câteva sute de lei/ le-i.
Am urmărit o emisiune despre lei/ le-i.
Lei/ le-i ajunge tu la înălţime.

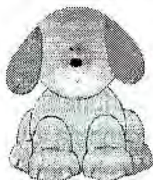
4. Completează după model:

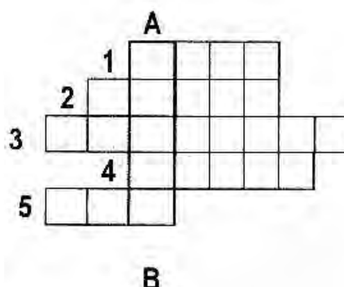
le-i aştepta	*le vei aştepta*
le-i controla	______________
le-i învăţa	______________
le-i duce	______________
le-i coborî	______________

❖ **Rebus**
Completează proverbele şi vei descoperi pe verticala **A-B** cine este cel pe care trebuie să ţi-l "cumperi", dacă nu-l ai.

1. Ziua....se cunoaşte de dimineaţă.
2. Vorba ... , sărăcia omului.
3. Omul .... de hrană nu duce dor.
4. Paşte ... ce-o cunoşti.
5. Fiecare ... îşi are petecul lui.

78. LAȚI/L-AȚI

Cuvântul **lați** se scrie astfel când are înțelesul de **şipcă, par** sau **arată o dimensiune**.

Exemple:

Îmi trebuie câțiva **lați** pentru a termina gardul.

Parii pentru gard sunt mai **lați** decât ulucile.

Cuvântul **l-ați** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**l** şi **ați**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei *î*.

Exemple:

L-ați prins pe hoț?

„ L-ați văzut cumva pe Zdreanță
Cel cu ochii de faianță?"

(*Zdreanță*–Tudor Arghezi)

„ Oameni lați în spate, cu mustăți stufoase..."

(*Cetatea Albă*–Dimitrie Bolintineanu)

1. Formulează câte o propoziție cu următoarele cuvintele:

- lați (şipci)
- lați (să arate dimensiunea)
- l-ați aşteptat

____

____

____

____

____

2. Completează spațiile libere cu forma corectă (***lați*** sau ***l-ați***):

Sportivi au umerii ______________.
De câte ori ______________ văzut la film?
Am reparat doi ______________ la gard.
______________ uimit pe profesor cu lucrările realizate.

79. NUMAIDECÂT/ NUMAI DE CÂT

Cuvântul **numaidecât** se scrie astfel când are sensul de **imediat, îndată.**
Exemple:
Voi ajunge **numaidecât** la destinaţie.
A început ploaia şi **numaidecât** au plecat turiştii.
Cuvintele **numai** şi **de cât** înseamnă: **doar de cât.**
Exemple:
Cuvintele ***numai** şi **de cât*** au sensul de ***doar de cât.***
Spune-mi **numai de cât** ai nevoie pentru a-ţi cumpăra bicicletă.
Numai de cât timp te aştept şi tot a trecut o oră!

„Trebuia deci să-şi caute un nou sediu numaidecât..."
(*Intelectualii*–Ion Luca Caragiale)
„Numai de cât timp umbla prin iarbă..."
(*Cât un fir de neghină...*–Emil Gârleanu)

1. Taie cu o linie ortogramele greşite:

La vederea pisicii, căţelul a apărut numaidecât/numai de cât.
Mă gândesc numaidecât/numai de cât timp ai nevoie pentru a-ţi reveni!
Mă voi întoarce numaidecât/numai de cât.
Spune numaidecât/numai de cât ar trebui să munceşti pentru a pleca în tabără.

2. Formulează propoziţii folosind cuvintele ***numaidecât*** şi ***numai de cât.***

____
____
____
____

3. Completează propoziţiile folosind cuvintele: *imediat, îndată.*

Scafandrul a ieşit ______________________ din apă.
Voi ajunge ______________________ la serviciu.
Stropii de ploaie au acoperit pământul______________________.
______________________ voi fi la destinaţie.

80. NUIA/ NU IA

Cuvântul **nuia** se scrie astfel când are sensul de **băț**.

Exemple:

Moş Nicolae a adus în dar o nuia pentru copiii neascultători.

Cuvintele **nu** şi **ia** se referă la formă negativă a vebului "a lua", la pesoana a III-a singular.

Exemple:

Nu ia nici acum premiu.

A hotărât să **nu ia** trenul către munte.

„În cale văzu o nuia lungă de alun pe care o luă."

(*Broasca țestoasă cea fermecată*–Petre Ispirescu)

„El în râs nu ia nimic."

(*Broasca țestoasă cea fermecată*–Petre Ispirescu)

1. Taie cu o linie ortogramele greşite:

Bunicul ne altoia cu o nuia/nu ia de salcie.

Nimeni nuia/nu ia atitudine împotriva nedreptății.

Dacă nu eşti cuminte, vei primi în dar o nuia/nu ia.

2. Formulează propoziții folosind cuvintele ***nuia*** şi ***nu ia.***

____

____

____

____

____

____

____

81. ȚII/ ȚI-I

Cuvântul **ții** se scrie astfel când arată forma verbului **a ține**, la persoana a II-a, numărul singular. (tu ții)

Exemple:

Ții în mână un buchet de flori.

Să **ții** minte sfaturile bunicii.

Ții la datinile străbune?

Cuvântul **ți-i** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**ți** şi **i**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

Ți-i dor de mama ta?

Ți-i foame?

„Mai ții oare încă minte noaptea-n care ne-am iubit?..."

(*Noapte de aprilie*–Alexandru Macenoski)

„Ori ți-i foame,
Ori ți-i sete,
Ori ți-i dor de codrul verde?"

1. Scrie după model:

ți-i dor — *îți este dor*
ți-i cald — ____________
ți-i aproape — ____________
ți-i prieten — ____________
ți-iutil — ____________

2. Completează spațiile libere folosind cuvintele: ***ți-i/ ții.***

Dacă __________bine vasul, n-o să-l scapi.
Ție __________ dragă şcoala?
Cât de mult __________la jucăriile tale!
Când __________ dor de bunica, aminteşte-ți poveştile pe care le-ai auzit de la ea.
Acest dicționar __________ folositor pentru orele de limba engleză.

3. Formulează câte două propoziții în care să folosești ortogramele: ***ții/ți-i***.

4. Scrie după model:

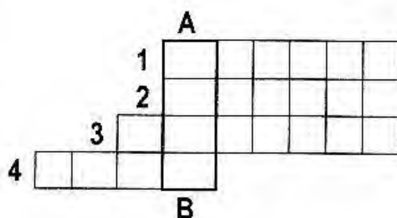
Ți-i teamă că vei pierde meciul?
Îți este teamă că vei pierde meciul?

Ți- i aminte să pleci?

Ajută-l și pe el, dacă ți-i amic?

❖ **Rebus**
Completează rebusul și vei descoperi pe verticala **A-B** un cuvânt care are mai multe sensuri.Alcătuiește trei enunțuri cu sensuri diferite ale acestuia.

1.a duce cu vorba
2. a da din colț în colț
3. a făgădui
4. cu orice risc sau...

82. DOR/D-OR

Cuvântul **dor** se scrie astfel când arată un sentiment sau poate fi forma verbului "a durea", la persoana I.

Exemple:

Mi-e **dor** de colegi.

Mă **dor** mâinile

Cuvântul **d-or** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**d** și **or**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei **e**.

Exemple:

D-or aștepta mai mult, nu se vor supăra.

Ne vom bucura **d-or** veni și ei.

„Mai am un singur dor
În liniștea serii."

(*Mai am un singur dor*– Mihai Eminescu)

„Căci d-or fi câte spui, zău, prea rău ai ajuns."

(*Pisica sălbatică și tigrul*–Grigore Alexandrescu)

1. Completează după model:

d-or pleca *de or pleca*

d-or aștepta ____________________

d-or lucra ____________________

d-or ajunge ____________________

d-or visa ____________________

2. Taie cu o linie ortogramele greșite:

Mă dor/d-or dinții.

Mi-e foarte dor/d-or de Maria.

Dor/d-or veni cu toții, ne-om bucura.

3. Alcătuiește propoziții cu expresiile: d-*or reuși, d-or primi, d-or aștepta.*

____

____

____

____

83. DOI/D-OI

Cuvântul **doi** se scrie astfel când arată un număr. (numeral)

Exemple:

Am urmat doar **doi** ani de facultate.

Cuvântul **d-oi** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**d** și **oi**) se rostesc împreună într-o singură silabă, prin pierderea vocalei **e**.

Exemple:

D-oi întârzia, voi recupera timpul pierdut.

„Doi pași la stânga binișor
Și alți doi pași la dreapta lor."

(*Nunta Zamfirei*– George Coșbuc)

„D-oi vedea și lumea-ntreagă, Spune că nu sunt ai mei; D-oi vedea eroi și zei, Nu e România dragă.."

(*Adio la patrie*–Ion Heliade Rădulescu)

1. Completează după model:

d-oi rezolva — *de oi rezolva, dacă voi rezolva*
d-oi merge ______________________
d-oi prinde ______________________
d-oi suna ______________________
d-oi amesteca ______________________
d-oi accelera ______________________
____

2. Taie cu o linie ortogramele greșite:

Doi/d-oi câte doi/d-oi mergem spre teatru. Doi/d-oi aștepta toată ziua, nu mă las bătut.
Și doi/d-oi primi ce merit, voi continua să învăț.
Numai doi/d-oi elevi au obținut locul întâi.

3. Formulează propoziții în care să folosești ortogramele ***d-oi*** și ***doi***.

____
____
____

84. ZII/ ZI-I

Cuvântul **zii** se scrie astfel când arată forma de imperativ a verbului **a zice (rugăminte sau poruncă)**, la persoana a II-a, numărul singular. (tu zii!)

Exemple:

Zii ce-ți place să mănânci!

Zii mai repede ce vrei!

Cuvântul **zi-i** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**zi** şi **i**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

Zi-i şi lui cum să prindă peşte mai mult.

Zi-i Mirelei cu ce te ocupi tu. **(spune-i)**

„ –Zii măi lăutare, zii!"

(*Luceafărul* – Mihai Eminescu)

„Zi-i lui să vină de cu zi!"

1. Completează spațiile libere folosind cuvintele: ***zi-i/ zii.***

__________ cu ce te pot ajuta!
__________ şi Elenei câte ore ai lucrat la desen.
__________ şi fratelui tău când ajungi.
__________ colegului tău să mergeți împreună în tabără!

2. Formulează câte două propoziții în care să foloseşti ortogramele: ***zii/zi-i.***

____
____
____
____
____
____

85. DAI/ DA-I

Cuvântul **dai** se scrie astfel când provine de la verbul **a da,** la persoana a II-a, numărul singular.

Exemple:

Dai drumul la câine seara?

Te rog să **dai** şi tu o cană de apă mamei.

Cuvântul **da-i** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**da** şi i) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

Da-i mai bine să lucrezi singur!

Da-i place şi Marei să joace handbal.

„... aş zice să-l primeşti şi să- i dai şi lui ceva!"

(*Partea poetului*–Ion Luca Caragiale)

„Dă-i viitor, viață, că-ți ia el şi trecutul! "

(*La Schiller*–Ion Heliade Rădulescu)

1. Completează spațiile libere folosind cuvintele: ***dai/ da-i***.

__________ place să cânte toată ziua!
__________ mai mare ghiozdanul decât el!
Dacă __________,n-ai.
Mai __________ pace cu învățătura!
Îți place să te __________ de-a rostogolul.
Poți să __________ în dar un buchet de flori.

2. Alcătuieşte propoziții cu expresiile: d*ai drumul, dai de veste, dai de-a dura, dai de-o parte, dai binețe, dai pace, dai trezirea, d-ai aproape, d-ai veni.*

____

____

____

____

____

____

86. VOR/ V-OR

Cuvântul **vor** se scrie astfel când provine de la verbul **a vrea,** la persoana a III-a, numărul plural sau când ajută la formarea viitorului unui verb la numărul plural.

Exemple:

Toti spectatorii **vor** să înceapă spectacolul.

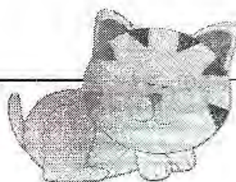
Vor sosi cu următorul avion.

Cuvântul **v-or** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**v** și **or**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

Cu siguranță că **v-or** aștepta și pe voi!

V-or înțelege și ei pe voi de data asta!

„De vor să mă cunoască, să mă caute la palat!"

„V-or troieni cu drag
Aduceri aminte!"

(*Mai am un singur dor*– Mihai Eminescu)

1. Completează spațiile libere folosind cuvintele: ***v-or/ vor***.

Dacă __________ ajunge la timp, ne vom întâlni.

Toți __________ să viziteze salina.

De __________ ajuta și pe voi colegii, veți reuși să terminați lucrarea la timp.

Când __________ chema la meci, veți merge să-i susțineți.

La grădina zoologică __________ sosi doi tigri, care __________ să mănânce doar carne.

2. Formulează câte o propoziție în care să folosești ortogramele: ***v-or/ vor***.

____

____

____

3. Scrie după model:

v-or ajuta	*vă vor ajuta*
v-or prinde	__________
v-or ajuta	__________
v-or suna	__________
v-or prețui	__________
v-or opri	__________

87. ZILE/ ZI-LE

Cuvântul **zile** se scrie astfel când arată pluralul pentru unitatea de măsură pentru timp (o zi = 24 ore).

Exemple:

De trei **zile** a crescut temperatura aerului foarte mult.

Cuvântul **zi-le** se scrie legat cu liniuță de unire când două cuvinte, părți de vorbire diferite (**zi** şi **le**) se rostesc împreună într-o singură silabă.

Exemple:

Zi-le tuturor ce ai văzut îm deşert! (spune-le)

Zi-le şi fetelor cum ai petrecut vacanța.

„Apoi, zi-le să vină să le dau ce le-am promis...! "

(*Poveşti*–Ion Creangă)

„ Şi se duc pe nesimțite
Nopți pustii şi zile reci."

(*Balada munților*-George Topîrceanu)

1. Completează spațiile libere folosind cuvintele: ***zi-le/ zile***.

De câteva __________ te aştept.
Mai __________ câte ceva despre noua ta preocupare!
Mergem la dans trei __________ pe săptămână.
Numai __________ cu ce te pot ajuta şi o vor face.
Încearcă şi __________cum s-a întâmplat .

2. Formulează câte două propoziții în care să foloseşti ortogramele: ***zi-le/ zile***.

____
____
____
____
____
____

88. DEOPARTE/ DE O PARTE

Cuvântul **deoparte** se scrie astfel când are înțelesul de **alături.**

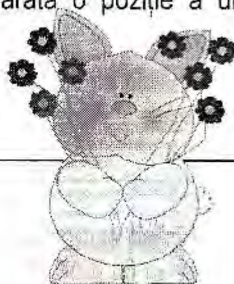
Exemple:

Lasă **deoparte** grijile zilei.

Cuvintele **de** şi **o parte** se scriu astfel când arată o poziție a unei persoane sau a unui obiect față de altceva.

Exemple:

De o parte şi de alta a casei am plantat flori.

„El îşi dură o căsuță mai deoparte..."

(*Stânca Corbului*–Alecu Russo)

„De o parte şi de alta a uşii erau două oglinzi mari;"

(*Soacra*–Ion Luca Caragiale)

1. Completează spațiile libere folosind cuvintele: ***deoparte/de o parte.***

Am stat ____________________ la întâlnirea cu agenții.
Aşezați-va ____________________ şi de alta a terenului de sport.
Lasă jucăriile____________________ şi vino să pescuim!
____________________ şi de cealaltă a şcolii sunt pomi.

2. Formulează câte două propoziții în care să foloseşti ortogramele: ***deoparte/de o parte.***

____
____
____
____
____
____

89. CASĂ/ CA SĂ

Cuvântul **casă** se scrie astfel când are sensul de locuință.

Exemple:

M-am mutat într-o **casă** nouă.

Cuvintele **ca și să** au înțelesul de **cu scopul, pentru a.**

Exemple:

Am venit **ca să** te văd.

Trebuie să învăț, **ca să** pot lua note bune.

„Şi a găsit în casa ceea
Că p-un fiu mort plângea femeia,
Şi-ntr-altă casă plini de dor
Copiii plâng pe mama lor, Şi un bărbat în casă..."

(*Legenda trandafirilor*–George Coşbuc)

„ Ca să o pui seara la stele
Cu descântecele mele..."

(*Tăcerea e ca mierea*–Anton Pann)

1. Completează spațiile libere folosind cuvintele: ***casă/ ca să***.

Am construit o __________ cu etaj.

__________ ajung la tine, am alergat.

Am plecat, __________nu mă cert cu nimeni.

__________pot obține bursă, trebuie sămuncesc mult.

Acoperişul de la __________ este roşu.

2. Formulează câte două propoziții în care să foloseşti ortogramele: ***casă/ ca să***.

____

____

____

____

____

____

90. NICICÂT/ NICI CÂT

Cuvântul **nicicât** se scrie astfel când are înțelesul de **nimic** sau **defel, nicicum, deloc.**

Exemple:

Apele nu s-au limpezit **nicicât.**

Nicicât nu te pot ajuta!

Cuvintele **nici** și **cât** arată că este vorba de o cantitate **foarte mică, aproape deloc**

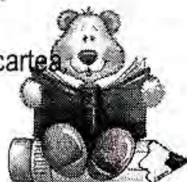
Exemple:

Nu m-a ajutat **nici cât** negru sub unghie.(M-a ajutat foarte puțin)

„Băiatul nu era nici cât un bob de neghină!"
(*Neghiniță*– Barbu Ştefănescu Delavrancea)

„Curgeau sudorile de pe fiul împăratului şiroaie, şi nu se da netezului nicicât. "
(*Poveste țărănească*–Petre Ispirescu)

1. Completează spațiile libere folosind cuvintele: **nicicât/ nici cât.**

Nu apreciază ____________ mi-am dat silința să termin cartea.
____________ nu reuşesc să înțeleg problema ta.
Nu a crescut ____________ un bob de porumb.

2. Formulează câte două propoziții în care să foloseşti ortogramele: **nicicât/ nici cât.**

____
____
____
____
____
____

COMPUNERI GRAMATICALE

Carnavalul din pădure

Era o zi frumoasă de vară din vacanța mare. M-am trezit de dimineață, pe la ora șapte. Eram la bunici. După ce m-am dat jos din pat, am înștiințat-o pe bunica Mara, că, împreună cu prietenii mei am hotărât să facem o plimbare prin pădure. Bunica a fost de acord nu înainte de a-mi da câteva sfaturi.

Am plecat de acasă, avându-l ghid pe Mircea, unul dintre prietenii mei. El ne-a dus într-o poiană minunată. După ce am admirat acea splendoare a naturii, prietenul nostru ne-a anunțat că se apropie ziua lui și ar fi frumos să o petrecem acolo. Toți am fost încântați de idee, mai ales că totul se desfășura sub forma unui carnaval.

Zilele următoare ne-am ocupat de confecționarea costumelor. Maria era o vulpe, Irina o veverița, Cristina și Ionuț erau greierele și furnica, Mircea un iepuraș, iar eu un urs.

În ziua respectiva am așezat într-un coș prăjituri și suc și am plecat spre poiană. Când am ajuns, sărbătoarea era în toi. Orchestra păsărilor din pădure își începuse concertul. Mireasa florilor ne amețea ușor, dându-ne mai multă voioșie și veselie. Vulpița Maria nu-și uitase obiceiurile. Venea tiptil și fura prăjiturelele de pe platou. Nici Cristina și Ionuț nu se lăsau mai prejos. Furnicuța îl certa pe greiere pentru că acesta era leneș și neascultător.

Când toți cântam și dansam, dintr-un tufiș s-a auzit un zgomot fioros. Ne-am speriat și am fugit în toate părțile. Din tufiș nu a ieșit un urs cum credeam, ci Sebi costumat tot în urs, râzând copios. Cu toții ne-am amuzat și am continuat să ne distram până târziu. Spre final, printr-un gest simplu și printr-o sinceră îmbrățișare l-am emoționat pe Mircea până la lacrimi.

Dintr-o zi obișnuită de vară am transformat-o într-o zi de neuitat, de care ne amintim cu mare plăcere.

Prietenul meu

Este minunat să ai prieteni. Dar oare toate persoanele din jurul nostru ne sunt prieteni? Pentru mine, prietenul cel mai bun înseamnă mult. Altfel spus, prietenul este cel care atunci când ai nevoie de el este lângă tine.

Pe Mihai îl cunosc de când eram foarte mici. S-a născut la o lună după mine, în același spital. La grădiniță am fost împreună, iar acum la școală suntem colegi de clasă. Mama sa este prietenă cu mama, și acest lucru ne întărește mai mult prietenia.

Mihai este campion la șah. A participat la multe concursuri, unde a obținut premii importante. I-am fost mereu aproape și l-am încurajat.

De curând a fost ziua sa. Printre alte cadouri i-am dăruit și o șapcă albastră, culoarea lui preferată. S-a bucurat foarte mult.

La fiecare concurs nu uita să-și ia șapca. Cu ea emoțiile parcă dispăreau. A numit-o șapca sa norocoasă.

De când suntem prieteni nu s-a întâmplat niciodată să nu fim împreună la bucurii, dar și la micile noastre necazuri. Îmi doresc foarte mult ca această prietenie să dureze o viață.

Vacanța de vară

Sfârşitul anului şcolar se apropie cu paşi repezi. Toţi ne facem planuri pentru vacanţa binemeritată după un an şcolar plin de realizări.

Eu voi merge la munte sau la mare, aşa cum se întâmplă în fiecare an. Numai că anul acesta părinţii s-au înţeles cu unchii mei să mergem împreună la mare şi apoi câteva zile la munte. Verişoarele mele şi cu mine eram foarte încântaţi.

Am petrecut acele zile la mare făcând plajă pe nisipul auriu şi răcorindu-ne în valurile mării. Şi fiindcă în ficare zi mergeam la plajă în acelaşi loc, langă postul unui salvamar, m-am împrietenit repede cu acesta. Mi-a povestit multe întâmplări şi chiar am asistat când prietenul meu a salvat un turist. La plecare mi-a făcut cadou un colac.

La câteva zile după ce ne-am întors de la mare, am plecat la munte. Verişoarele mele voiau să plecam cu cortul, însă mie îmi era cam teamă. Văzand că s-au supărat, am cedat. Şi nu mi-a părut rău.

Acele momente petrecute în mijlocul naturii au fost minunate. Peisajul era atat de frumos, de parcă mâini măiestre şi-ar fi luat paleta de culori şi l-ar fi pictat. Nu-mi dădeam seama dacă este vis sau realitate.

Întâmplările din vacanţă m-au făcut să le aştern pe o foaie de hârtie ca ele să rămână amintiri în paginile copilăriei mele.

La bibliotecă

Era o după-amiază mohorâtă de toamnă. Marius ajunge acasă de la şcoală şi grăbit îşi ia mingea şi pleacă la joacă. Nu-i pasă de temele de a doua zi şi nici de vremea urâtă de afară.

Pe aleile pustii ale parcului îşi caută tovarăşi de joacă. Deodată a început să plouă din ce în ce mai tare. S-a refugiat în cea mai apropiată clădire. Trecuse pe acolo de atâtea ori, dar nu ştia că aceea este biblioteca. Cărţile nu prezentau nici un interes pentru el. Nu-i plăcea să citească şi nici să scrie. Caietul lui era plin de însemnările doamnei învăţătoare.

Acum, pentru prima dată, păşea timid în holul îngust pictat cu versuri. Pe o uşă a văzut scris mare: „ *Sală de lectură*" şi a intrat. Doamna bibliotecară l-a întâmpinat cu un zâmbet şi i-a înmânat o carte. S-a aşezat la o masă şi cum lectura nu-l captiva, a adormit.

În vis cărţile au început să zboare şi să îşi spună poveştile care erau frumoase, în acţiune, dramatice şi unele chiar amuzante. Marius i-a întâlnit şi pe regele şi regina Carte. Aceştia au reuşit să-l încânte prin poveştile lor minunate.

Discuţia a fost întreruptă de doamna bibliotecară care venise să-l trezească pe Marius. Ar fi vrut ca visul să fie realitate. Acum dorea să ia cu el cartea pe care o avea pe masă, dar îi era ruşine.

A păşit încet spre uşă, lăsând în urmă câţiva paşi înnoroiţi de la ploaia de afară, dar şi-a promis că va reveni.

Aniversarea

Este 14 noiembrie şi ziua verişoarei mele, Raluca. În această toamnă îşi mai prinde în buchetul vieţii încă un trandafir.

Emoţionat mă pregătesc să plec acasă la ea. Nu uit să iau cu mine aparatul de fotografiat pentru a imortaliza momentele plăcute.

Părinţii i-au cumpărat un ceas pe care sper să-l poarte cu plăcere. Eu i-am scris o felicitare, în care am aşternut cele mai frumoase gânduri.

Invitaţi la petrecerea verişoarei mele erau şi bunicii noştri. Cu toţii i-au adus cadouri, iar camera ei devenise brusc neîncăpătoare.

Când a sosit tortul, părinţii au fost primii care i-au spus „ La mulţi ani!". După urările tradiţionale şi după ce am gustat deliciosul tort, petrecerea a continuat până târziu.

A fost o aniversare foarte frumoasă, aproape de oamenii pe care îi iubesc foarte mult.

În unele zile, iau albumul de fotografii şi retrăiesc acele momente emoţionante.

Bucuriile toamnei

Este o toamnă mai puţin obişnuită. Soarele parcă a încurcat numărătoarea timpului şi îşi varsă văpaia ca în luna lui cuptor.

Toată vacanţa mi-am petrecut-o la bunici. Pe lângă prietenii cu care mă jucam zi de zi, îmi mai făcusem şi alţii: puii de rândunică de la streaşina casei. Plecarea lor nu mă putea întrista prea tare, deoarece ei vor reveni la primăvară.

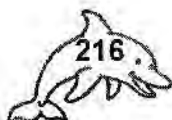
Eram încântat de venirea părinţilor. Ei sosiseră pentru a-i ajuta pe bunici la treburile gospodăreşti.

Tata l-a ajutat pe bunicul să taie lemnele pentru iarnă şi să le aşeze în magazie. Mama şi bunica nu mai conteneau pregătind dulceţuri, compoturi, fel de fel de conserve pentru iarnă. Erau atât de bucuroase văzând cămara plină...

Curând aveau să se umple şi hambarele pentru că urmau să se culeagă cerealele. La plecare tata l-a întrebat pe bunicul meu dacă este mulţumit de roadele toamnei. Acesta i-a răspuns bucuros că munca noastră fusese răsplătită.

Pe lângă bogăţia ce şi-o revarsă pe câmp şi prin livezi, toamna pictează natura în atâtea nuanţe de verde, de galben, de violet, de arămiu, încât ochii noştri nu se mai satură privind acest curcubeu fermecat de culori.

Colindătorii

Era o seară liniştită de decembrie. Era ziua de dinaintea Crăciunului.

Mulţi fulgi cădeu din norii cenuşii şi pufoşi. O plapumă rece şi albă de nea acoperise pământul negru.

În casa noastră era mare forfotă. Mama şi sora mea, Alina, pregăteau darurile pentru colindători. Covrigeii, nucile şi merele roşii au încărcat coşurile.

Eu şi tata eram în sufragerie. Aşezam bradul adus de nea Vasile, care era neam cu noi. Mai târziu toată familia urma să-l împodobească cu beteală aurie şi globuleţe în fel de fel de forme şi culori.

Deodată, glasuri cristaline s-au auzit în curte. Erau copiii cu Steaua. Îmbrăcaţi în costume populare, anunţau naşterea lui Iisus. Ne-am adunat cu toţii şi-i ascultam vrăjiţi.

Liniştea şi pacea învăluiseră sufletele noastre. În ochii tuturor se vedea vraja acestei sărbători magice.

Bun venit, Vară!

Este ultima zi din luna mai, altfel spus ultima zi din anotimpul primăvara. În locul acestei zâne va veni zâna Vara cu tot alaiul ei.

Natura e plină de viaţă şi întrece pe oricine şi orice la frumuseţe. Copacii şi-au dat jos hainele de primăvară şi au îmbrăcat altele mai subţiri. Soarele, cu cele mai puternice raze ale sale, anunţă venirea verii. Vieţuitoarele se pregătesc şi ele de marele spectacol. Toată suflarea pădurii participă cu ce ştia mai bine la spectacol.

Primele pe scenă vor intra veveriţele cu un număr de acrobaţie în ramurile copacilor. Mierla şi cucul cântau în cor, asigurând fondul muzical al spectacolului.

Iepuraşul cel fricos trebuia să prezinte un număr la nai, dar era foarte emoţionat. Stătea după cortină şi privea la animalele prezente.

- N-ai intrat? îl întrebă Moş Martin.
- Nu, răspunse speriat iepuraşul.

Încurajat de Moş Martin, reprezentaţia urecheatului a fost excepţională.

La final, toţi participanţii au primit premii. Bineînţeles, alt fel de premii: veveriţa – alune, iepurele – un coş cu morcovi, ursul – faguri cu miere, iar păsările – fire de iarbă proaspătă.

A fost un spectacol foarte frumos, însă pentru anul viitor natura va încerca să surprindă pe zâna Vara cu un spectacol inedit.

O zi importantă

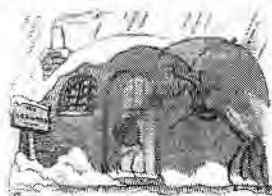
A răsărit soarele şi odată cu el toată natura s-a trezit la viaţă. Deschid larg ferestrele şi privesc afară. Este cea mai caldă zi de până acum. Acest lucru nu mă împiedică să mă grăbesc pentru a ajunge la şcoală. Este o dată importantă pentru noi. Are loc marea acţiune de curăţenie naţională a mediului înconjurător numită „ Let's Do It, Romania!"

În drum spre şcoală l-am întâlnit pe Radu, cel mai bun prieten al meu. Am mers împreună şi am fost surprinşi să vedem câţi elevi erau adunaţi în curtea şcolii. Doamna învăţătoare ne-a întâmpinat şi ne-a amintint tot ce-a spus ziua trecută despre această activitate. Dorea să fim cei mai buni.

Când startul s-a dat noi ştiam ce-i de făcut. Aveam de strâns tot ce era aruncat la întâmplare: sticle, borcane, hârtii, ambalaje de suc, de conserve şi să le punem în saci separaţi.

Tot ce-l interesa pe Marius, colegul nostru, era câţi saci cu materiale refolosibile am strâns, pentru a câştiga. Însă interesul nostru era ca la sfârşitul zilei să avem cel mai curat oraş din ţară.

Şi sunt convins că l-am avut.

Greierele şi furnica

După o iarnă grea şi geroasă, a sosit din nou primăvara.

Furnicuţa cea harnică s-a trezit parcă atinsă de o mângâiere caldă. O rază de soare se odihnea pe trupul ei micuţ şi firav. Furnicuţa a intrat în cămară şi căuta panerele în care aduna în fiecare zi mâncarea. Când a ieşit afară din muşuroi l-a zărit pe greiere, bându-şi ceaşca de ceai la umbra unui firicel de iarbă. Îi dădu bineţe şi porni la lucru. Greierele a rămas la locul său şi a mai tras un pui de somn.

Spre seară, furnicuţa noastră fu uimită să-l vadă în acelaşi loc. Supărată, se răsti la el:

- Scoală, greiere! Ce-ai făcut tu astăzi? Soarele e îndată la asfinţit şi nu te-ai ridicat încă de la locul tău. Noi, furnicuţele, am umplut de câteva ori panerele.

- Am fost atât de obosit! Nu m-am odihnit prea bine noaptea trecută pentru că nişte furnicuţe au lucrat până târziu şi n-am putut aţipi decât după ce au terminat lucrul. Iar acum sunt tare plictisit. Suratele tale care au rămas să lucreze în muşuroi, n-au vorbit cu mine toată ziua.

- Ce ţi-ar mai fi trecut plictiseala dacă ai fi venit cu noi! Ne-ar fi prins foarte bine o mână de ajutor. Nu te-am văzut nici zilele trecute lucrând.

- N-aţi văzut ce tare bătea vântul? N-o să răcesc pentru un grăunte! zise greierele.

- Noi toate am lucrat până acum şi n-am păţit nimic. Dar nu-i târziu să începi şi tu lucrul.

- Acum? Mi-e foame! Şi ce tot îi dai zor cu munca! Mai e şi mâine o zi.

Furnicuţa a încercat să-i explice vecinului său că dacă nu realizezi nimic în viaţă eşti un individ nul, dar greierele nici n-a ascultat-o.

Atunci furnicuţa şi-a chemat suratele şi împreună au hotărât să nu-l mai ajute niciodată pe greiere.

Câinele, prietenul meu necuvântător

Este vară. Sunt în vacanță la țară. Aici sunt alături de iubiții mei bunici și de câinle meu, Rex, un ciobănesc mioritic de culoare albă. Este un câine prietenos, curajos și devotat așa cum sunt și părinții săi. L-am primit în dar de la unchiul meu. De când îl am, eu și Rex am trecut printr-o mulțime de peripeții.

Într-o zi toropitoare, eu și prietenul meu, Vlad, am plecat la râu. Rex ne însoțea ca de fiecare dată. În drum spre râu, dintr-un tufiș s-a auzit un mârâit și Rex ne-a avertizat:

- Ham, ham!

Noi ne-am oprit, iar el a înaintat. Un câine mare și fioros a apărut în calea noastră. Mie, sincer mi s-a făcut frică. M-am uitat spre prietenul meu care devenise alb ca varul la față. L-am întrebat ce are, iar el mi-a răspuns mai mult șoptit:

- Mi-e c-am dat de necaz.

Însă Rex nu a ezitat nicio clipă și s-a luat la încăierare cu aprigul dușman. Ne-a apărat cu prețul vieții lui, iar rănile nu erau de neglijat.

- Trebuie să ne întoarcem si să-i spunem bunicului. Rex nu cred că este bine.
- Și eu sunt de aceeași părere, a spus Vlad.

Pe Rex aș fi vrut să-l car în brațe până acasă, dar era destul de greu. Am mers ușor până în curte, unde l-am întâlnit pe bunicul. Cu lacrimi în ochi i-am spus:

- Te rog, bunicule, hai să mergem cu el la veterinar!

Fără să mai întrebe ceva, bunicul ne-a urcat în mașină și am pornit spre cabinetul medicului. Ajunși la veterinar, Rex a primit toată atenția cuvenită. Rănile au fost curățate și cusute. A mai primit și acasă medicamente.

Acum mă neliniștea un lucru, iar bunicul și-a dat sema și m-a întrebat. I-am răspuns cu inima strânsă:

- D-ar putea alerga și se juca la fel ca înainte ar fi cea mai mare bucurie!

Bunicul m-a liniștit spunându-mi ca Rex este un câine foarte puternic care se luptă chiar și cu ursul.

După o săptămână era aproape vindecat. Întamplarea aceea ne-a apropiat și mai mult. Am înșeles că el, câinele meu, îmi este cel mai credincios prieten.

Mărul

La marginea oraşului meu este o pădure mare cu arbori deşi şi înalţi. Printre ei a crescut un măr. Nimeni nu reuşise să-i guste fructele, pentru că ele erau culese înainte de a se coace. Cele care rămâneau pe vârful lui cădeau pradă păsărilor. O sămânţă a reuşit să se salveze. S-a ascuns în pământ şi a rămas acolo cât a fost iarna de lungă.

Primăvara, când razele soarelui s-au unit într-un şuvoi de lumină şi căldură, sămânţa a început să prindă viaţă. Peste câţiva ani pe locul unde căzuse sămânţa, se înălţa un măr tânăr şi frumos.

L-am îndrăgit mult şi nu-l puteam lăsa acolo. Am dezgropat cu grijă pomul, fără să-i strivesc rădăcinile plăpânde, şi l-am adus în grădina din faţa casei.

Acum când îl am lângă mine, sar mereu gardul pentru a ajunge mai repede la pomişorul meu. Cu mare grijă îl curăţ, îi dau cu var, îl sap şi îl ud.

- S-ar părea că sunt un pom rar, dacă m-au adus aici. Cred că v-ar plăcea şi vouă să vi se dea atâta atenţie şi se uita cam de sus la ceilalţi pomişori.

În următorul an pomişorul era numai flori înmiresmate, albe, trandafirii. După ce s-au scuturat petalele, pomul a legat rod, iar mai târziu, spre toamnă, au apărut merele dulci şi aromate.

Le-am cules cu grijă şi le-am aşezat pe raftul din cămară. Toată iarna am mâncat din ele şi mereu îmi aduceam aminte vorbele bunicii: „*Un măr pe zi ţine doctorul departe*".

Puterea de a ierta

Este o după-amiază însorită de vară. Vacanţa se apropia cu paşi repezi, însă noi nu scăpasem de grijile şcolii.

Doamna învăţătoare nu ne slăbea cu exerciţiile la matematică, cu compunerile la limba română şi cu lecţiile de istorie şi geografie. Ne spunea tot timpul că trebuie să demonstrăm profesorilor ce urma să-i avem în clasa a V-a că suntem cei mai buni şi dorea să se mândrească cu noi.

Mai aveam de rezolvat câteva probleme la matematică pe câte două căi, apoi trebuia să plec cu prietenii la un meci de fotbal. Simţeam că mor de nerăbdare să-i întâlnesc.

Dar ce să vezi! Caietul de matematică mi s-a terminat. Am plecat în grabă la librărie, însă pe drum mi-am întâlnit prietenii. Ştiam că-i greşit să merg cu ei pe stadion, dar am plecat. Lor nu le-am spus nimic.

Pe stadion am încins un meci, până ce un nor mare şi negru ne ameninţa cu o ploaie zdravănă.

Am plecat primul şi am luat-o de-a dreptul pe o străduţă pentru a ajunge la librărie. Am cerut doamnei vânzătoare să-mi dea un caiet de matematică şi am ieşit. Mă gândeam ce m-or întreba părinţii şi ştiam că n-or crede nimic din ce o să le răspund.

Când să intru în scară m-am întâlnit cu mama. Văzându-mă, faţa i s-a luminat. Am lăsat capul în jos şi i-am cerut iertare. Mama m-a mângiat pe cap şi mi-a spus că vom vorbi mai târziu. Mi-am dat seama că eram deja iertat, iar acea iertare nu putea să vină decât din inima unei mame, pentru că doar ea are acea putere de a ierta.

O zi ploioasă de toamnă

Era o duminică rece de toamnă. Încă de dimineață, o ploaie măruntă de toamnă a început să cadă. Stropii mici şi grei se prăvălesc necontenit pe sol. Plouă fără o clipă de pauză, încât nu ai cum să nu te întrebi de unde vine toată această apă. Sau poate acolo sus, în văzduhul plin de nori trişti se află un ocean mare ca cele de pe pământ? Această întrebare ne preocupa pe mine şi fratele meu. Priveam pe geam furia cu care natura înțelegea să se exprime. Devenisem trişti. Ca să mai uităm am trecut de la geam pe canapea şi am luat albumul cu fotografii.

Prima fotografie... o zi frumoasă de vară. Ziua botezului meu. Eram atât de mică! Îmbrăcată într-o ie albă păream o păpuşă. În brațe mă ținea unchiul meu, care era naş.

- Nu-mi vine să cred c-a trecut atâta timp! am exclamat eu.
- N-aş fi crezut c-ai fost aşa de mică! a spus fratele meu.

Ne-am lăsat purtați de acel eveniment şi ne-am trezit în mijlocul unei zile călduroase de vară, după care tânjeam atât.

Un tunet puternic ne-a trezit la realitate. Ne-am dus din nou la geam. Singurii care nu protestau în fața ploii erau copacii. Câțiva tei şi un cireş erau îndoiți nemilos de vântul puternic. Sub o ramură groasă de copac stătea pitit un pui de ciocârlie.

- I-e tare frică! am murmurat eu.

Al doilea tunet l-a speriat şi mai tare. Nu ştiam ce să fac pentru a-l şti în siguranță. De pe altă creangă a zburat lângă el o altă pasăre. „*Cel puțin acum nu mai eşti singur. Te-i mai linişti*! îmi spuneam în gând."

Priveam în continuare pe geam la cele două păsărele şi aşteptam cu sufletul la gură momentul în care forța ploii va slăbi şi va lua o pauză. Nici chiar ea nu poate avea aceeaşi vervă şi un rezervor nesfârşit de stropi.

La săniuş

Este iarnă. Din cerul mohorât, au început să cadă pe pământul rece mii de steluțe argintii.

Casele, copacii şi gardurile şi-au pus cuşme de omăt. Nicicând satul nu e mai imaculat decât iarna.

În curând valuri de copii vor sosi pe cunoscutul deal de la marginea satului, unde organizau concursuri cu săniuța şi pe care îl împodobeau cu minunații oameni de zăpadă.

Astăzi cu Mia şi Nuți era şi Teo, un văr de-al lor care venise în vizită, tocmai pentru că auzise de la fete multe poveşti legate de renumitul concurs de săniuțe.

Teo mi-a mărturisit că este nerăbdător să participe la concurs.

După ce au ajuns pe derdeluş şi au stabilit regulile, copiii şi-au aliniat săniuțele la linia de start şi au pornit la vale. Spre surprinderea tuturor, Teo şi Mia au ajuns primii la linia de sosire. Nu-ți imaginezi câtă bucurie se citea pe chipurile lor. Mi-au spus că nu-şi mai amintesc de cât timp n-au mai fost aşa de fericiți.

După concurs, pentru a sărbători victoria, au încins o straşnică bătaie cu bulgări.

- Vei avea ce povesti când te-o întreba prietenul tău cum a fost la ţară. Mi-i scrie şi mie să-mi spui părerea lui, îi zise Mia vărului ei, în timp ce se pregătea să mai arunce cu un bulgăre.

Nici când gerul începea să se dezlănţuiască în exces de zel, copiii nu se îndurau să plece spre casele lor, unde îi aştepta căldura focului de vatră.

E minunat să fii copil cu inima curată şi să te poţi bucura de orice dar al naturii!

În excursie

Îmi amintesc şi acum cu plăcere excursia din clasa a III-a. Pornisem împreună cu doamna învăţătoare să vizităm Pădurea Trivale din Piteşti.

Vremea era minunată. Toţi eram veseli. Tot drumul am cântat şi nici nu ştiu când am ajuns.

Pădurea e plăcută încă de la intrare. Aleile sunt mărginite de bănci pe care ne-am odihnit după ce ne-am jucat în parcul amenajat cu leagăne şi topogane.

Bineînteles, am vizitat şi biserica Sfânta Treime ce se află pe un deal şi la care ajungi urcând câteva trepte. Un călugăr ne-a întâmpinat şi ne-a dat un sfat care a fost bine înţeles nu numai de mine, ci şi de colegii mei.

Vânzătorii de la tonetele cu dulciuri care erau de loc din Piteşti, ne-au îndemnat să vizităm şi Grădina Zoologică ce se afla mai în adâncurile pădurii.

N-a fost deloc greu să o convingem şi pe doamna învăţătoare, care s-a arătat încântată de propunerea noastră.

Nu mai am cuvinte să vă descriu frumuseţea acelui loc. Am întâlnit multe specii de animale, de la tigri siberieni la caprele de Camerun.

La finalul excursiei am regretat că ziua este aşa de scurtă, pentru că plimbarea noastră a fost foarte frumoasă şi n-aş fi vrut să se termine.

Prietena mea, cartea

Adeseori am auzit de la doamna învăţătoare, de la părinţi şi bunici un proverb pe care la început nu l-am înţeles: „Ai carte, ai parte!"

Mai târziu am desluşit mesajul, şi anume că ea, cartea este progresul, speranţa, civilizaţia.

Totul a început de la o minunată carte de colorat. Rând pe rând pisicuţa „miau, miau", ursuleţul „mor, mor", iepuraşul „ţup, ţup" au prins culoare şi m-au însoţit pas cu pas în primii ani de viaţă.

Apoi, îmi amintesc serile lungi de iarnă petrecute alături de verişorii mei la bunici. Îl rugam pe bunicul:

- Du-ne, te rugăm, în lumea basmelor cu Feţi-Frumoşi şi Ilene Cosânzene. De îndată ne simţeam voinici, luptându-ne cu zmei fioroşi şi balauri cu şapte capete.

Au urmat cărţile de la şcoală, multe din ele greu de pătruns, greu de înţeles. Din toate am învăţat şi învăţ continuu. Am aflat trecutul şi faptele de glorie ale strămoşilor; am învăţat despre munţi, ape, câmpii, despre tot ce ne înconjoară. Nici o dată importantă din cărţile citite n-am uitat-o.

Tot prietena mea, cartea, m-a învăţat că ţara mea are forma unui buchet de flori, că Dunărea este panglica ce-l înconjoară. Prin intermediul ei, am pătruns cu imaginaţia în cel mai minunat paradis numit Delta Dunării. Această reţea de canale, de lacuri, de insule este acoperită de păduri, de stuf, de păşuni şi dune de nisip, iar tărâmul apelor adăposteşte sute de specii de păsări şi peşti.

Niciodată nu voi înceta să mulţumesc marilor scriitori, poeţi şi oameni de carte, care mi-au îmbogăţit cunoştinţele şi continuă să ne înveţe cât mai multe.

Flori pentru mama

Nu întâmplător în anotimpul primăvara, care aduce cu el optimism, dragoste de viaţă şi de frumuseţe, sărbătorim ziua celei mai dragi fiinţe, mama. Ea mi-a dat viaţă şi mă ajută să înfrunt fiecare obstacol fără să ceară răsplată pentru truda sa.

De ziua ei vreau să-i dăruiesc o floare, dar floarea aceea ar fi prea puţin pentru mama. Ar trebui o floare pentru bunătatea ei, o floare pentru răbdarea ei, o floare pentru ajutorul pe care mi-l dă, o floare pentru nopţile nedormite atunci cand eram bolnav şi aş putea continua până când aş forma cel mai mare şi minunat buchet de trandafiri. Trandafirii aceia să fie mesagerii dragostei mele nemărginite pentru ea.

Când i-am dăruit buchetul am descoperit aceiaşi ochi umezi şi aceeaşi privire blândă ca a bunicii, atunci când mergeam în vizită.

I-am promis mamei că o voi răsplăti pentru tot ceea ce face pentru mine, iar ea m-a îmbrăţişat şi m-a sărutat cu dragoste pe frunte.

Scrisoare pentru Moş Crăciun

Aveam opt ani cand m-am hotărât să-i scriu o scrisoare lui Moş Crăciun, fără ajutorul mamei.

Aşa că după ce am sosit de la şcoală, m-am aşezat la birou şi am început să scriu:

Dragă Moş Crăciun,

Eu mă numesc Valentin şi locuiesc într-un orăşel mic şi frumos numit Costeşti.

Pe la noi încă nu a nins, dar în Laponia ştiu că au început pregătirile pentru lunga călătorie pe care intenţionezi să o faci. Eu te aştept cu nerăbdare de un an întreg. Chiar dacă eşti bătrân şi ai un drum lung de făcut, te rog, să vii şi în oraşul meu şi să treci pe la casa mea.

Am fost cuminte, i-am ascultat pe părinți și pentru a-ți demonstra asta ți-am trimis și o listă cu calificativele mele. Eu stiu că tu ești darnic și mereu mi-ai adus ce mi-am dorit. Anul acesta aș vrea un elicopter cu telecomandă. Te mai rog să nu uiți de copiii necăjiți și de colegii mei de clasă.

Pentru doamna învățătoare să pui în sacul cu cadouri sănătate, răbdare și putere de muncă. Mai am o singură rugăminte: să lași pentru părinții mei câte o pijama și câte o pereche de papuci moi, cu mesajul „Vă iubesc mult!"

Niciodată n-oi înceta să cred că tu exiști și m-oi ruga ca într-o zi să te zăresc, chiar și pentru câteva secunde.

Cu drag, Vali

După ce am terminat scrisoarea, am procedat așa cum probabil ați procedat și voi. Am mers la poștă și am trimis-o pentru a junge la timp. Am așteptat cu nerăbdare Crăciunul și Moșul nu m-a dezamăgit nici în acel an.

Un vis plăcut

Este o noapte liniștită de vară. Stau întinsă pe pat si mă uit pe fereastră la stelele ca niște mici licurici. Apoi iau o carte și încep să citesc, numai că moș Ene își face repede apariția.

Dintr-o dată m-am pomenit într-o pădure minunată, unde florile, copacii și toate animalele vorbeau la fel ca oamenii. În fața mea a apărut un iepuraș. El mi-a spus că Măria Sa pădurea este supărată pentru că una dintre vestitele cântărețe a dispărut. Iepurașul nu a știut să-mi spună nici cine, nici unde și nici cum s-a întâmplat. Așa că am făcut o ședință cu toate animalele pădurii și am aflat că Privighetoarea fusese răpită de o vrăjitoare cu inimă de gheață.

Ne-am făcut planuri cum să o salvăm pentru că nicicum n-aveam să o lăsăm în mâinile acelei femei fără inimă.

Dis-de-dimineață am pornit spre casa vrăjitoarei. Acasă, mama privighetoarei a rămas îngrijorată, dar am liniștit-o, spunându-i:

- Am plecat, da-ți spun că sigur ne vom întoarce cu fiica ta!

Dragostea mare pe care i-o purtam cu toții vestitei cântărețe a făcut ca inima cotoroantei să se topească, iar privighetoarea să fie din nou liberă.

Vă dați seama câtă bucurie era acum în pădure! Toate animalele se bucurau pentru că niciunde în lume nu exista o voce mai frumoasă ca a privighetoarei, iar ea fusese salvată.

Bucuria noastră a fost întreruptă de glasul mamei care venise să mă trezească, pentru a merge la școală.

Aș fi vrut ca visul să nu se sfârșească, aș fi vrut să fie realitate!

Lucrarea „Ortografia și punctuația" se adresează elevilor din clasele primare și gimnaziale și cuprinde aspecte teoretice și practice privind scrierea ortogramelor și omofenelor, precum și utilizarea semnelor de punctuație în construcția comunicării.

Rolul acesteia este de a-i familiariza pe elevi cu situațiile care necesită utilizarea ortogramelor în mod corect, atât pe cele cuprinse în Curriculum-ul școlar, dar și pe celelalte întâlnite în diverse texte literare.

Abordarea semnelor de punctuație este adaptată nivelului de înțelegere al elevilor, pe fiecare clasă.

Pe lângă noțiunile teoretice și exemplele prezentate, exercițiile aplicative și jocurile didactice propuse vin să consolideze noțiunile studiate.

Materialul completează manualele școlare și facilitează înțelegerea tuturor noțiunilor, fiind astfel accesibil elevilor încă din clasa I.

Autoarea

PREȚ: 18.00 LEI
ISBN: 978-606-574-205-5

